Poštnina plačana v gotovini.

Leto XX., št. 42 — Ljubljana, sobota 18. februarja 1939 — Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5 — Telefon št. 3122 3123, 3124, 3125 3126
Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7, Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2. — Telefon št. 190
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842. Praga číslo 78 180 Wien št. 105 241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—, Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124 3125 3126 Maribor, Grajski trg št. 7, telefon št. 2455, Celje, Strossmayerjeva ulica štev 1, telefon št. 65

Rokopisi se ne vračajo

Imredyjev padec

Madžarska preživlja že nekaj let hude notranje težave, ki so deloma odraz novejših ideoloških razprtij, presajenih na madžarska tla, deloma pa odraz posebnih notranjih razmer, ki jih označuje zlasti pritisk nerešenih socialnih vprašanj. Posledica notranjih nasprotij, ki se pojavljajo v zvezi s temi vprašanji, je bilo ojačenje radikalizma na levi in desni, na desni v obliki narodnosocialističnega, na levi pa v obliki delavskega in malokmečkega pokreta. Vsakokratna vlada je morala loviti ravnovesje med njima. Do smrti dolgoletnega madžarskega voditelja Gömbösa dne 6. novembra 1936 je bila ta taktika precej uspešna, ker se je do tedaj vsa madžarska sredina na čelu s plemstvom, ki je na Madžarskem še vedno zelo močno in vplivno, v vseh odločilnih primerih postavila na stran vlade, tako da je ta imela vedno primerno kritje, če ne po številu resničnih pristašev, pa vsaj po gospodarskem in političnem pomenu vladi naklonjenih krogov. Daranyi in za njim Imredy te opore v svoji borbi, ki sta jo morala voditi na eni strani proti ekstremnim elementom na desnici in v vladnih vrstah, na drugi strani pa proti naraščajoči opoziciji, nista več imela v toliki meri, da bi lahko brez tveganj nadaljevala politiko zlatega vladnega ravnovesja.

Desničarski pokret je medtem vedno bolj naraščal, ker je svojo propagando odel v plašč radikalnih socialnih zahtev, med katerimi je bila na prvem mestu zahteva po agrarni reformi. Ta zahteva je postala prav narodna nujnost zlasti po priključitvi bivših češkoslovaških krajev k Madžarski, ker so Madžari s tega ozemlja že dolgo uživali dobrote agrarne reforme. Njihov zgled je začel vzbujati v ostali državi nekakšno pohujšanje, ki tem bolj vžiga, ker je za ogromno večino madžarskih malih poljedelcev in sploh malih ljudi zahteva po temeljiti spremembi posestnega stanja osnova vsega njihovega političnega udejstvovanja. V tem pogledu si desnica in levica podajata na Madžarskem roke, dasi sicer izrabljata te socialne zahteve vsaka v svoje posebne politične namene.

Pod zunanjimi vplivi in zaradi spretne notranje propagande pa je na drugi strani vedno bolj stopalo v ospredje tudi židovsko vprašanje, katerega je skušala zakonodajno urediti že Daranyjeva vlada. Ko je spomladi lanskega leta zamenjal Daranyja Bela Imredy, se je na skrajni desnici takoj sprožila propaganda za poostritev protižidovske zakonodaje, dočim se je liberalna opozicija zavzemala za njeno omiljenje. Kakor že pred njim Daranyi, se je tudi Imredy znova znašel pred istim problemom, kako naj tudi v tem vprašanju ob čedalji večji notranji razdraženosti vzdrži ravnovesje med skrajno desnico, ki je stopnjevala svoje zahteve, in liberalno opozicijo, ki se je v zadnjem času močno okrepila s strnitvijo raznih opozicionalnih skupin. V nadi, da bo z radikalnejšim programom nujnih notranjih reform izpodnesla tla desničarskim elementom, je vlada bolj in bolj sprejemala zahteve desnice za svoje. S tem je seveda vedno bolj dražila opozicijo, a si tudi naklonjenosti skrajnih desničarjev ni pridobila, pač pa so te razprtije še bolj razrahljale strnjenost vladnega tabora.

Imredy je skušal najti izhod iz tega zapletenega položaja s tem, da se je odločil izvesti kar največje notranje reforme, zlasti tudi tolikokrat obljubljeno agrarno reformo. Toda že pri novem protižidovskem predlogu je naletel v parlamentu na odpor, ker se je ta predlog zdel desnici premalo, opoziciji pa preveč oster. Obenem se je protivladno razpoloženje začelo jasno kazati celo v magnatski zbornici, ki je doslej vedno podpirala vlado, kakršnakoli je ta že bila. Verjetno je, da se je ta preobrat med magnati začel pojavljati ne toliko zaradi njenih protižidovskih ukrepov, kolikor iz bojazni pred napovedano agrarno reformo, ki jo je Imredy označeval in najbrž tudi res smatral za državno nujnost. Vse kaže, da je Imredy padel zaradi tega.

To domnevo potrjujejo tudi vesti, da je Imredyja strmoglavil budimpeštanski »nacionalni kazino«, kakor se označuje društvo, v katerem se pod vodstvom grofa Bethlena in Karolyja zbira tako zvana aristokratska politična družba. Ta skupina je v zadnjem času preko Bethlena navezala tesne stike z demokratično in liberalno opozicijo, ki se je zbrala okoli voditelja malih poljedelcev Tiborja Eckhardta. Govoriti o kaki skupnosti političnega programa med temi aristokrati in ostalo madžarsko opozicijo bi bilo seveda brez podlage, toda v borbi proti Imredyjevi vladi je bila vsa opozicija že dolgo složna, posebno še, odkar se je pokazalo, da Imredy iz strahu pred desničarsko nevarnostjo resno razmišlja, ali ne bi mogel sam uvesti nekakega avtoritarnega režima. Opozicija se je spretno poslužila zlasti Imredyjevih protižidovskih ukrepov ter začela zbirati dokaze, da je tudi on sam židovskega porekla. Dokaz se je baje posrečil in sta grof Bethlen in Tibor Eckhardt vse gradivo izročila pred dnevi regentu Horthyju. Nastop opozicije je spričo dejstva, da je Imredy v januarju v javnem govoru odločno zatrjeval svoje arijsko poreklo in se pri tem skliceval na dokumente, ki da so vsakemu v predsedstvu vlade na razpolago vzbudil seveda veliko senzacijo. Imredyjev položaj je postal nemogoč. Vendar je izven dvoma, da je bila ta osebna zadeva samo povod Imredyjeve ostavke in moramo zanjo iskati pravih vzrokov v že navedenih notranjepolitičnih vprašanjih.

Tako se je zgodilo, da je Imredy v sredo opravičil svoj odstop z osebnim izgovorom, kakršnega doslej v zgodovini vladnih kriz nikjer še nismo slišali. Zato se nam zdi razumljivo, zakaj je predsednik vladne stranke ostavko sicer sprejel na znanje, izgovor pa označil za »nezadosten in neprimeren«. S tem pa, da so se ministri z Imredyjem solidarizirali in je nato sledila ostavka celokupne vlade, je podan dokaz, da so vzroki Imredyjevega padca res drugje. Imredyjev naslednik grof Teleky, ki je bil doslej prosvetni minister, je dopolnil samo svoj izpraznjeni resor z imenovanjem Homana za prosvetnega ministra. Njegov nastop potrjuje že označeno ozadje Imredyjevega padca, kajti Teleky velja za Bethlenovega prijatelja. Zato se zdi, da drži Telekyjevo zagotovilo o nadaljevanju dosedanje vladne politike bolj glede zunanje kakor glede notranje politike. Dosedanja notranjepolitična negotovost pa s spremembo vlade ni še odstranjena.

ZUNANJA POLITIKA JUGOSLAVIJE OSTANE NESPREMENJENA

Izjava novega zunanjega ministra Cincar-Markovića domačim in tujim novinarjem — Pomen, dolžnosti in odgovornost tiska

Beograd, 17. febr. p. Zunanji minister dr. Aleksander Cincar Marković je po prevzemu svojih poslov povabil k sebi novinarje in jim podal izjavo o svoji zunanji politiki. Nocoj ob 18. je sprejel v salonu zunanjega ministrstva zastopnike domačega in tujega tiska. Navzoči so bili tudi pomočnik zunanjega ministra dr. Ivo Andrić, šef protokola dr. Marinović in šef tiskovnega oddelka Sokolović. Zunanji minister je dal zastopnikom lista naslednjo izjavo:

Gospodje! Želel sem, da že takoj v začetku po prevzemu svojih funkcij pridem v stik z zastopniki domačega in tujega tiska. Iz deklaracije kr. vlade, prečitane včeraj v narodni skupščini, ste mogli videti osnovne črte, ki se jih bo držala kr. vlada v zunanji politiki. To so hkratu **tudi osnovne črte mojega delovanja v resoru, ki mi ga je najvišje zaupanje dodelilo v Cvetkovićevi vladi. V tem pogledu vam ne bi torej imel danes ničesar več povedati, kajti tisto, kar ste včeraj slišali z avtoritativne strani, je zadosti jasno in kategorično, da vas prepriča, da v mojem delu ne bo nobene oddaljitve od dosedanje smeri v zunanji politiki, ki je Jugoslaviji pomnožila ugled v mednarodni zajednici.**

Kakor vam je znano, je zunanja politika kraljevine Jugoslavije jasna in določna. Jugoslavija si je zadnja leta prizadevala, da je z vsemi državami, posebno pa s svojimi sosedami gojila dobro razmerje. To je v popolni skladnosti z glavnim ciljem njene zunanje politike: da **v zvezi z že prej pridobljenimi prijateljstvi dela za pridobitev in ohranitev novih in s tem pripomore k ohranitvi miru. Ugodnih rezultatov takšne zunanje politike nam ni bilo treba čakati. Izražajo se v ponovni poživitvi našega politično-gospodarskega razmerja do vseh sosed, v prvi vrsti pa do naših velikih sosed Nemčije in Italije. V današnjem evropskem položaju, ko si vsi resno prizadevajo za ohranitev miru, bo moje prizadevanje šlo v isti smeri.**

Obenem bi želel pred vami, gospodje zastopniki tiska, **podčrtati posebni pomen, ki ga pripisujem domačemu in tujemu tisku. V svoji dosedanji diplomatski karieri sem se imel priložnost prepričati, kolikšen in blagodejen vpliv utegne imeti tisk na mednarodno razmerje in kolikšnega pomena je za vsako državo, da njeno politiko, zlasti zunanjo, pravilno in nepristransko predstavi domači in tuji javnosti.** Dolžnost se mi zdi, apelirati na vašo pomoč in prijateljsko sodelovanje in prositi vas, da pri svojem novinarskem delu pokažete dobro voljo in objektivnost, posebno potrebno v času, kakršnega danes preživljamo. S svoje strani vam pa obljubim, da si bom prizadeval, da vam bo pri vsakodnevnem opravljanju vašega kočljivega poklica zagotovljena vsa podpora, tako moja, kakor tudi podpora podrejenih mi organov.«

Prvi zunanji odmevi vladne deklaracije

Sofija, 17. febr. AA. Listi prinašajo obširna poročila o včerajšnji seji narodne skupščine in o deklaraciji Cvetkovićeve vlade. »Slovo« in »Mir« priobčujeta posebne članke o deklaraciji. »Slovo« piše v uvodniku med drugim: V krepki notranji evoluciji Jugoslavije je hrvatsko vprašanje doživelo več faz in ni dobilo še trajne ureditve. Danes pravi novi kabinet v svoji deklaraciji, da se morajo urediti sporna vprašanja z brati. Iz tega se vidi, da druge metode niso uspele in da pojdejo zdaj po drugih poteh. Cvetkovićev pogum, da to prizna in da poišče novih metod za ureditev tega tako važnega vprašanja v Jugoslaviji, je vreden vse pozornosti. Glede zunanje politike je pa treba imeti pred očmi da hoče Jugoslavija ohraniti tisto, kar si je pridobila in da ni pričakovati sprememb v tem pogledu.

»Mir« piše takisto o hrvatskem vprašanju in posebno poudarja: Če sodimo po tonu, ki ga imajo Cvetkovićeve izjave, moramo reči, da je Cvetković mož krepke volje in odločen delati.

Varšava, 17. febr. AA. Varšavski listi priobčujejo deklaracijo Dragiše Cvetkovića in prinašajo uvodne komentarje, v katerih poudarjajo njen pomen. Večina listov podčrtaaa pasus o pripravah za ureditev hrvatskega vprašanja na podlagi enakopravnosti; tako piše zlasti »Robotnik«, ki komentira deklaracijo pod naslovom »Nova etapa hrvatskega vprašanja«.

Ženeva, 17. febr. a. Današnji ženevski listi priobčujejo na uvodnih mestih deklaracijo Cvetkovićeve vlade ter v prvi vrsti poudarjajo notranji moment vladne politike, v smeri pripravljanja rešitve hrvatskega vprašanja. Dalje naglašajo, da se bo nadaljevala zunanja politika, ki jo je Jugoslavija vodila zadnje čase.

Poslaniki pri zunanjem ministru

Beograd, 17. februarja. AA. Zunanji minister dr Aleksander Cincar-Marković je sprejel danes v svojem kabinetu v zunanjem ministrstvu poljskega poslanika na našem dvoru Romana Dembickega, madžarskega poslanika Bedzenya in češkoslovaškega poslanika Lipo.

Delo za mir v Španiji

Predsednik španske republike Azana za brezpogojno, Negrinova vlada za pogojno kapitulacijo

Pariz, 17. febr. o. Po informacijah iz Madrida je republikanska vlada slej ko prej pripravljena pogajati se z nacionalistično vlado za sklenitev miru v Španiji, vztrajajo pa trdno pri svojih mirovnih pogojih. Oni zahtevajo, da se morajo v vsakem primeru umakniti iz Španije vsi tuji prostovoljci, general Franco pa se mora obvezati, da ne bo izvajal nikakih represalij proti republikancem ter da bo dal ljudstvu priliko, da se s posebnim plebiscitom samo odloči o ureditvi in obliki uprave v obnovljeni Španiji. Premirje bi se lahko sklenilo z madridsko vlado ali generalom Miajo. Nadaljnja državljanska vojna je odvisna od odgovora, ki ga bo dal general Franco na to stališče republikancev.

General Miaja se je danes mudil v Cartageni, kjer je imel daljši posvet z vrhovnim poveljnikom tamkajšnjega republikanskega brodovja. Kakor zatrjujejo, so imela posvetovanja namen, pripraviti nagli in odločilni sunek republikanske mornarice proti nacionalističnim pomorskim silam.

Azana za kapitulacijo

Pariz, 17. febr. h. Dogodki, ki se razvijajo v španskem poslaništvu v Parizu, še vedno niso čisto pojasnjeni. Kljub temu poročajo popoldanski listi, da so nastala velika nesoglasja med predsednikom španske republike Azano in zunanjim ministrom del Vayom. Del Vayo je sporočil predsedniku republike, da namerava Negrinova vlada nadaljevati svoj odpor v republikanski Španiji, Azana pa baje pripravlja proglas, v katerem bo pozval republikance, naj se podrede Francovi vladi, da bi se preprečilo nadaljnje prelivanje krvi. V tem primeru bi nastale za Francijo, pa tudi za druge države, neprijetne težkoče pravnega značaja, ker so bili vsi veleposlaniki in poslaniki v republikanski Španiji akreditirani pri predsedniku republike, ki se mudi sedaj v inozemstvu in ne more na tujem ozemlju več izvrševati svojih državniških poslov. Pojavlja se namreč vprašanje, ali niso postala vsa diplomatska akreditiranja pri republikanski vladi zaradi odsotnosti Azane v inozemstvu ničeva.

Razmestitev republikanskih ministrstev

Madrid, 17. febr. br. Republikanska vlada je sklenila, da se bodo posamezna ministrstva v najkrajšem času razvrstila po raznih krajih ob obali republikanske Španije. Imena krajev, v katerih se bodo ministrstva nastanila, niso bila objavljena. Madrid bo ostal še nadalje glavni sedež vlade in poslovno shajališče njenih članov.

Franco poravnal svoje dolgove Italiji

London, 17. febr. h. »Evening Standard« poroča, da je general Franco plačal svoje dolgove Italiji za dobavo vojnih potrebščin, ker hoče na ta način dokazati svojo popolno neodvisnost. S tem je bil popolnoma poravnan dolg nacionalistične Španije Italiji.

K napadu na Minorco

London, 17. febr. br. Danes je »Giornale d'Italia« kot prvi list v Italiji objavil poročilo o letalskem napadu na Minorco za časa pogajanj med zastopniki republikanske in nacionalistične Španije, po katerih je otok prešel v oblast nacionalistov. List pravi, da so v resnici italijanska letala napadla otok, ker so na Malorco prispele vesti, da se republikanska vojska na Minorci pripravlja z oboroženo silo napasti nacionaliste, ki bi se izkrcali na otoku ne glede na to, da bi republikanski guverner otok nacionalistom prepustil.

Londonski listi ugotavljajo glede na to poročilo, da je ministrski predsednik Chamberlain pretekli ponedeljek v spodnji zbornici izjavil, da je vrhovni poveljnik španskih nacionalističnih pomorskih sil na Malorci izjavil tamkajšnjemu angleškemu generalnemu konzulu, da je bil letalski napad na Minorco izvršen ne glede na njegovo izrecno prepoved.

Gospod iz Konopišta

Pod tem naslovom se začne v jutrišnji številki naš novi veliki roman. Opozarjamo vse čitatelje na to senzacionalno delo!

Kdor se sedaj naroči na naš list, bo dobil do 1. marca vse številke »Jutra« zastonj!

Državni poglavarji na zadušnicah za papežem

V Beogradu knez namestnik, v Rimu kralj Viktor Emanuel, v Bukarešti kralj Karol, v Parizu prezident Lebrun

Beograd, 17. febr. AA. V cerkvi Kristusa Kralja je bila danes ob 10 zadušnica za papežem Pijem XI. Udeležil se je je Nj. Vis. knez namestnik Pavle. V njegovem spremstvu so bili minister dvora Milan Antić, maršal dvora Čolak-Antić, prvi adjutant Nj. Vel. kralja general Hristić in adjutant letalski polkovnik Vladislav Sondermajer.

Nj. Vis. knez namestnik se je pripeljal pred cerkev ob 10. dopoldne. Pred vhodom ga je sprejel beograjski nadškof dr. Ujčić. Ko je knez namestnik stopil v cerkev so bili tam že zbrani predsednik vlade Dragiša Cvetković ter ministri Nedić, Ćirić, dr. Krek, Maštrović in dr. Ružić. V imenu diplomatskega zbora so se udeležili zadušnice rumunski veleposlanik Cadere, francoski poslanik Brugère, nemški v. Heeren, italijanski Indelli, bolgarski Popov, grški Bibica Roseti, turški Ali Aktaj, albanski Tahir Stila, poljski Dembicki, čilski Garces Silva in egiptovski El Husein. Navzoči so bili tudi poveljnik Beograda general Kosić, njegov namestnik Živoin Simonović, vseučiliški rektor Dragoslav Jovanović, v imenu Srbske akademije Ivan Gaja, zastopnik beograjske občine odvetnik Blagojević, predsednik državnega sveta dr. Štefan Sagadin in zastopniki mnogih beograjskih društev in ustanov.

Mašo je služil papeški nuncij Ettore Felice ob asistenci konzultorjev Vlašića, Juretića in Cmelarja. Po maši je imel nadškof dr. Ujčić krajši komemorativni govor o papežu Piju XI.

Bukarešta, 17. februarja. AA. Spominski svečanosti za pokojnim papežem Pijem XI. je danes dopoldne v katoliški cerkvi prisostoval tudi rumunski kralj Karol s člani civilne in vojaške hiše.

Rim, 17. febr. AA. Danes je bila v cerkvi St. Andrea della Valle žalna služba božja za pokojnim sv. očetom Pijem XI. Službe božje so se udeležili tudi kralj in cesar Viktor Emanuel in kraljica ter predsednik vlade Mussolini. Poleg njih so se službe božje udeležili tudi nosilci reda »Anunziate« s soprogami, člani vlade, veljaki fašistične stranke člani diplomatskega zbora pri Kvirinalu in številni drugi predstavniki. Službo božjo je daroval apostolski nuncij msgr. Borgongini Duca. Pred cerkvijo je izkazala vojaško čast četa vojske z godbo na čelu.

Pariz, 17. febr. br. Dopoldne je bila v katedrali Notre Dame služba božja za papežem Pijem XI. Poleg predsednika republike in vlade se je službe božje udeležilo več ministrov, članov diplomatskega zbora in drugih uglednih osebnosti.

Zadušnica tudi v Moskvi

Moskva, 17. febr. br. V katoliški cerkvi sv. Ludvika v Moskvi je bila darovana maša zadušnica za pokojnega papeža Pija XI.

Molčeči kardinali

Vatikansko mesto, 17. febr. br. Občna kardinalska kongregacija je imela v zvezi s pripravami za konklave tudi danes krajšo sejo. Udeležilo e je je 42 kardinalov, med njimi že 15 iz inozemstva.

Rim, 17. febr. o. Italijanski listi poročajo danes, da so italijanski kardinali, ki so te dni prišli v Rim, izredno rezervirani in da nočejo dajati novinarjem prav nobenih izjav. »Tribuna« poroča, da nočejo imeti nobenega stika niti z onimi, s katerimi so bili doslej v najtesnejših prijateljskih stikih, ker se boje vsake indiskrecije.

Pierlotove težkoče

Belgijska vladna kriza vedno bolj zamotana

Bruselj, 17. febr. br. Mandator Pierlot-še zmerom ni izpolnil svoje naloge. Naletel je na težave celo pri vodstvu svoje lastne, katoliške stranke. Večina katoliškega bloka se je namreč na svoji snočnji seji izrazila proti temu, da bi se sestavila vlada le iz zastopnikov katoliških skupin in socialistov. Finančni problemi, ki jih je sedaj treba v Belgiji rešiti, so tako pomembni, da morajo pri njih ureditvi sodelovati vse glavne parlamentarne skupine, torej tudi liberalci. Glede Martensove afere je katoliški blok sklenil predlagati, naj bi jo razčistilo posebno častno sodišče. Na podlagi njegove razsodbe naj bi se Martens ali izključil iz flamske akademije, ali pa njegov položaj uredil kako drugače.

Davi je na podlagi teh sklepov večine vodstva katoliškega bloka Pierlot novinarjem izjavil, da bo še enkrat poskusil sestaviti vlado iz zastopnikov vseh treh doslej v vladi sodelujočih strank. V ta namen je tudi sklical vse njihove glavne zastopnike na skupno konferenco.

Beck odgodil svoj ekspoze

Varšava, 17. febr. h. Za jutri sklicana seja zunanjepolitičnega odbora sejma, na kateri naj bi zunanji minister Beck podal svoj ekspoze, je bila zaradi žalnih svečanosti v Vatikanu odgodena. Zunanji minister Beck bo podal svoj ekspoze bržkone šele po obisku italijanskega zunanjega ministra Ciana v Varšavi.

Teleky bo podal deklaracijo v torek

Budimpešta, 17. febr. w. Regent Horthy je dopoldne zaprisegel novo Telekyjevo vlado ki je imela popoldne svojo prvo sejo. Parlament bo bržkone sklican za torek. Ob tej priliki bo ministrski predsednik grof Teleky predstavil svojo novo vlado in podal programsko izjavo, ki pa v bistvu, kakor zatrjujejo v poučenih krogih ne bo vsebovala ničesar novega. Regent Horthy je poslal prejšnjemu ministrskemu predsedniku Imredyju pismo, v katerem se mu zahvaljuje za njegovo uspešno delo v vladi ter izraža upanje, da bo lahko tudi v bodoče računal na njegovo podporo.

Težkoče na konferenci v Londonu

London, 17. febr. o. Pogajanja med Angleži, Arabci in Židi še zmerom niso zaključena. Na današnjem sestanku angleške in arabske delegacije se je začela podrobna razprava o angleškem in arabskem načrtu o ureditvi palestinskega vprašanja. Arabci vztrajajo pri svoji zahtevi, da se angleški mandat nad Palestino ukine in ustanovi Arabija kot neodvisna država. Židje so danes izrazili željo, da bi se pričela neposredna pogajanja z Arabci.

Seji skupščine in senata

Obe zbornici sta si izvolili svoje stalne odbore

Beograd. 17 febr p Narodna skupščina in senat sta danes izvolila svoje stalne odbore Ker opozicija ni sodelovala, je bila tako v skupščini kakor v senatu postavljena samo po ena kandidatna lista. V senatu je bila sprejeta z večino glasov, v narodni skupščini pa soglasno z aklamacijo, ker opozicijskih poslancev ni bilo na seji

Seja narodne skupščine se je pričela ob 11.30 Otvoril jo je predsednik Simonović, ki je takoj po odčitvi zapisnika obeh včerajšnjih sej sporočil, da je finančni minister predložil predlog državnega proračuna za leto 1939/40 s finančnim zakonom vred, kakor tudi predlog zakona za odobritev računskega zaključka za l 1937 38

Nato je bilo objavljenih nekaj uredb ministrskega sveta, za katere zahteva vlada v smislu pooblastila naknadno odobritev Za proučitev teh uredb bo izvoljen poseben odbor, kadar bo to skupščina sklenila Po objavi zahtev ministra pravde o izročitvi nekaterih poslancev sodišču in še nekaterih drugih objav je skupščina prešla na dnevni red, na izvolitev svojih stalnih odborov.

Predložena je bila samo ena lista in sicer za administrativni odbor, imunitetni odbor, odbor za prošnje in pritožbe ter za finančni odbor Prvi trije odbori imajo po 21 članov in prav toliko namestnikov, finančni odbor pa 31 članov in prav toliko namestnikov Ker je bila predložena samo ena kandidatna lista, je bila odobrena z aklamacijo.

S tem je bil dnevni red seje izčrpan in je predsednik Simonović pozval izvoljene člane stalnih odborov naj se sestanejo in konstituirajo ter o tem obveste narodno skupščino

Prihodnja seja bo sklicana pismeno ter bo na njenem dnevnem redu volitev skupščinskega odbora za mednarodne konvencije

Proračunska razprava v finančnem odboru

Po seji narodne skupščine so se izvoljeni stalni skupščinski odbori konstituirali. Finančni odbor je izvolil za predsednika Dimitrija Magaraševića Finančni odbor se bo sestal že v ponedeljek ob 9 dopoldne, da prične proučevati predloženi državni proračun za leto 1939/40 Ob tej priliki bo finančni minister dr Vojin Gjuričić podal svoj ekspoze o novem proračunu.

Seja senata

Seja senata se je pričela ob 11.50 dopoldne Vodil jo je predsednik dr. Korošec ter ji je prisostvovalo več članov vlade Po odobritvi zapisnika zadnje seje je bil objavljen ukaz o imenovanju novih senatorjev Filipa Lazarevića, Josipa Kostića, dr Gustava Gregorina in dr Ibra Varadija Senat je sprejel na znanje **ostavki senatorjev dr. Milana Stojadinovića in Ivana Simonovića, ki sta obdržala poslanska mandata.**

Zatem je senat z večino glasov izvolil člane svojih stalnih odborov, ki so isti kakor v skupščini. Opozicija je glasovala proti Ker je bil s tem dnevni red izčrpan je bila seja ob 12.40 zaključena.

Na svetu je dovolj prostora za vse...

Angleški poslanik v Berlinu za sporazum med Anglijo in Nemčijo

Berlin, 17. februarja b. Nemško-angleško društvo v Berlinu je priredilo na čast angleškemu poslaniku v Berlinu Hendersonu banket, ki so se ga udeležili vsi vidnejši predstavniki berlinskega političnega, kulturnega in gospodarskega življenja. Zastopana je bila tudi nemška vojska V svojem nagovoru je predsednik društva vojvoda Koburški opozoril navzočne na pomen Hitlerjeve izjave z dne 30 januarja o angleško-nemških odnošajih, ki se glasi: »Bila bi sreča za ves svet ako bi mogla oba naša naroda doseči zaupljivo sodelovanje.« Govornik je nato poudaril medsebojno razumevanje obeh narodov za življenjske potrebe vsakega posebej kot pogoj za njuno uspešno sodelovanje Poudariti je treba, da je bilo mogoče v zadnjem času zaznamovati pomemben napredek v medsebojnih gospodarskih odnošajih Predsednik društva je nato izročil angleškemu poslaniku dokument o njegovi izvolitvi za častnega člana

Sir Henderson je v svojem odgovoru izrazil med drugim željo, da bi se angleški in nemški narod slej ali prej in raje prej kakor prepozno sporazumela in postala prijatelja, ker bi bilo to v interesu obeh, v interesu svetovnega miru na splošno in evropskega miru še posebej Človeškemu razumu je nasprotno, da sta angleški in nemški narod nasprotnika. Nemčija kot velika celinska in Anglija kot velika pomorska sila se medsebojno dopolnujeta in je sprava med njima mogoča To seveda ne pomeni, da bi Anglija ne imela nikakih celinskih in Nemčija nikakih pomorskih interesov Toda geografski položaj obeh držav je tak, da bi se njuni življenjski interesi ne smeli izključevati Na svetu je dovolj sveta za vse narode in za njih udejstvovanje tako na gospodarskem kakor civilizacijskem področju.

Vznemirjenje v Nemčiji zaradi oboroževanja Anglije

Berlin, 17. febr. o. Vsi nemški listi danes ogorčeno kritizirajo najnovejše ukrepe angleške vlade o pospešenju oborožitve. »Berliner Börsen Zeitung« beleži, da samo v Franciji in Ameriki odobravajo te angleške ukrepe. Vobče je opaziti, da deluje za kulisami predsednik Zedinjenih držav. »Deutsche Allgemeine Zeitung« citira vesti londonskih listov da je bil v Monakovu opravljen zelo slab posel, da se je Anglija tedaj osramotila in da mora zato sedaj zastaviti vse svoje sile, da si spet pridobi svoj nekdanji prestiž.

Interesi Francije so tudi interesi Anglije

Angleški finančni minister o geografski in politični povezanosti življenjskih interesov obeh držav

London, 17. febr. br. Angleški finančni minister sir John Simon je imel snoči na konferenci zastopnikov angleške železne industrije govor, v katerem je poudaril, da se v ljudske množice spet povrača občutek varnosti. Velika Britanija je pripravljena prevzeti vsako breme, da si zagotovi svoj prestiž in svojo varnost. Angleška vlada najtesneje sodeluje s Francijo, dosegla je prijateljsko sodelovanje z Zedinjenimi državami, prizadeva pa si, da bi vplivala na čimprejšnji zaključek državljanske vojne v Španiji, predvsem pa se zanaša na trdno politiko svojega ministrskega predsednika. Angleška vlada bo vladam vseh narodov o pravem času natanko obrazložila svoje stališče glede problemov, ki bi lahko povzročili vojno. Velika Britanija noče nikogar napasti. Pozdravila bo vsako omejitev oboroževanja, nikoli pa ne bo dopustila, da bi se kdorkoli dotaknil njenih življenjskih interesov. Za svoje smatra tudi življenjske interese Francije s katero že tako dolgo najtesneje sodeluje. Življenjski interesi obeh držav se tudi geografsko in politično krijejo. O tem je ministrski predsednik Chamberlain pred kratkem v spodnji zbornici podal jasno in odločno izjavo ne le v smislu angleške vlade, nego v imenu vsega angleškega naroda, ki je s svojim razpoloženjem, ki ga je pokazal po tej izjavi, to tudi izpričal.

Irska v vojni ne bo ostala nevtralna

Dublin, 17 febr o. De Valera je dal v irski poslanski zbornici zanimivo izjavo o irski obrambi v primeru vojne, ki je vzbudila v vseh irskih in angleških krogih veliko pozornost in odobravanje De Valera je poudaril, da za Irsko v primeru vojne ne bo mogoče da bi ostala nevtralna Vojna med Anglijo in katerokoli drugo državo bi se nujno razširila tudi na njo Irska mora braniti svoje obale enako kakor Anglija. Njene obale morajo ostati svobodne že zaradi dovoza živeža in drugih potrebščin.

De Valera je podal to svojo izjavo v okviru proračunske debate in je zahteval povišanje proračuna za narodno obrambo

Po govoru de Valere je irski parlament s 91 proti 62 glasovi sprejel proračun ministrstva za narodno obrambo Proračun določa 5 5 milijona funtov (skoraj 1.4 milijarde din) za narodno obrambo. Krediti se bodo porabili v prvi vrsti za nabavo letal in organizacijo irske civilne obrambe proti letalskim napadom.

Vojaško sodelovanje Anglije in Francije

London, 17. februarja b Diplomatski sotrudnik »Daily Telegrapha« ki navedno črpa svoje informacije neposredno v Foreign officeu, poroča, da je francoska vlada sprožila pri angleški vladi vprašanje popolnega sodelovanja med angleškim in francoskim generalnim štabom ki naj bi se poleg skupnih evropskih zadev razširilo tudi na možnosti konfliktov v Afriki in na Daljnem vzhodu. Francija želi po teh informacijah razširiti vojaško sodelovanje z zgolj evropskega področja na vse kontinente in na vse skupne zadeve brez razlike Kakor doznava navedeni sotrudnik londonskega lista, je ta francoska pobuda naletela v Londonu na popolno razumevanje.

Francija naroča letalske motorje v Anglji

Pariz, 17. febr br Letalsko ministrstvo je z angleškimi tovarnami letalskih motorjev Rolls-Royce sklenilo pogodbo, po kateri bo podjetje dobavilo Franciji nekaj sto letalskih motorjev, s kakršnimi so opremljeni najnovejši angleški bombniki ki razvijajo pri polni obremenitvi brzino preko 350 kilometrov na uro.

Sestanek kralja Borisa s predsednikom Švice

Pariz, 17. febr. h. »Temps« poroča, da je imel bolgarski kralj Boris ki se mudi sedaj v Curihu, danes razgovor s predsednikom švicarske zvezne republike Motta.

Smrt 123 let stare poljske Židinje

Varšava, 17. febr. AA. Včeraj je umrla Ester Finkelstein, ki je bila stara 123 let.

Proslava 150 letnice francoske revolucije

Pariz, 17. febr h. Vlada je danes predložila parlamentu zakonski predlog, ki zahteva kredit 15 milijonov frankov za proslavo 150 letnice osnovanja francoske republike, ki jo bodo v kratkem proslavili.

Beležke

Seja staroradikalnega vodstva

V sredo 15. je bila v Beogradu seja glavnega odbora bivše staroradikalne stranke. Ker se je predsednik Aca Stanojević zaradi bolehnosti opravičil, je sejo vodil Miša Trifunović. Razpravljali so o političnem položaju in o taktiki opozicijskih skupin. Po seji je odpotoval Miša Trifunović v Knjaževac, kjer je obiskal Aco Stanojevića in mu poročal o poteku in sklepih seje.

306—104—35

Beograjska »Politika« objavlja komentar k včerajšnjemu glasovanju v narodni skupščini. Ker je bilo to prvo skupščinsko glasovanje po nastopu vlade g. Cvetkovića, je razumljivo, da je vladalo zanj veliko zanimanje tudi v širši javnosti. »Politika« pravi o vsem tem med drugim:

»Kakor je znano, je bilo po neuspelem poskusu nekaterih, ki so hoteli organizirati odpor proti novi vladi, na sestanku voditeljev JRZ sklenjeno, da bo klub poslancev JRZ kot celota podpiral vlado. Pri volitvah predsedstva skupščine so volili samo poslanci JRZ. Za predsednika Simonovića je bilo oddanih 257 glasov, 35 glasovnic pa je bilo praznih. Prazne glasovnice tolmačijo v političnih krogih kot nedisciplino dotičnikov in kot dokaz, da je v klubu JRZ skupina izvestnih nezadovoljnežev, ki pa je vedno manjša. Ko je ta sklicala sejo poslanskega kluba JRZ, da bi izvolila dr. Stojadinovića za klubovega predsednika, so prišli na sejo še 104 poslanci Poznavalci prilik so že takrat napovedovali, da se bo to število naglo skrčilo. Rezultat včerajšnjega glasovanja je pokazal, da so pravilno prerokovali V krogih poslancev JRZ se sedaj opozarja, da se je posrečilo dr. Stojadinoviću z njegovo najožjo okolico zadržati okoli sebe samo 35 narodnih poslancev od 306, kolikor jih je bilo izvoljenih na njegovi listi pri volitvah 11. decembra.«

Na naslov vojvodinskih Židov

V novosadskem »Dnevu«, glasilu JRZ je napisal banski svetnik dr. Milan Budimirović članek o Židih v Vojvodini. Dr. Budimirović ugotavlja, da so ti Židje še vedno poslužujejo v zasebnem in gospodarskem življenju skoraj izključno samo nemščine in madžarščine in nadaljuje: »Razumemo da se naš Nemci in Madžari poslužujejo svoje materinščine Ne moremo pa razumeti vojvodinskih Židov, ki dosledno prezirajo srbohrvaščino. Minulo je že dvajset let odkar žive v Jugoslaviji, pa še vedno govore samo nemško ali madžarsko In to ne starejše pokolenje, temveč tudi mladina, ki je že rojena v Jugoslaviji Jugoslovenska širokogrudnost je sicer že pregovorna, vendar pa bi se moral naši Židje že ozreti malo okoli sebe ter pričeti računati s stvarnim stanjem. Židje v Jugoslaviji se bodo morali kmalu sprijazniti z dejstvom da žive v Jugoslaviji kjer je državni jezik srbohrvatski in slovenski Ako se v to ne bodo mogli uživeti potem naj si v bodoče sami pripišejo posledice, ki bodo postale skoraj neizbežne.«

Pripravljenost nemške vojske

Znani angleški strokovnjak general Temperley je te dni objavil v »Daily Telegraphu« daljši članek o nemški vojski. General Temperley se je dalje časa mudil v Nemčiji in ima zelo dobre zveze z nemškim generalnim štabom. V svojem članku zagovarja, da Nemčija letos ne misli na kako vojno akcijo, in to takole utemeljuje:

»Nemško ljudstvo je trdno prepričano da do vojne ne more priti. Doslej še ni bilo opaziti nobenih znakov kake večje priprave nemške vojske za vojno akcijo Res pa je, da se Nemčija mrzlično oborožuje in da so formacije njene aktivne vojske danes vsak trenutek pripravljene za vojno akcijo. Prav tako nadaljujejo sistematično z ukrepi za izvedbo integralne militarizacije nemškega naroda Aktivna vojska šteje sedaj 51 divizij, ki jih je mogoče že prve dni po splošni mobilizaciji podvojiti Manjka pa za vse ponoge orožja oficirjev in podoficirjev Prav tako je število izvežbanih rezervistov v primeri s francosko vojsko še premajhno. V petih letih pa bo imela Nemčija že toliko izvežbanih rezervistov da bi lahko postavila takoj po izbruhu vojne kakih 150 divizij na bojišče.«

Kolikо velja oboroževanje

Znani pariški dnevnik »Paris Soir« objavlja statističen pregled izdatkov za oboroževanje. Danes izdaja v ta namen največ med vsemi državami na svetu Anglija. Vsake tri dni porabi Anglija za oboroževanje milijardo dinarjev, kar je skoraj polovica celotnega v jugoslovenskem proračunu za narodno obrambo odrejenega zneska. »Paris Soir« pravi:

»Življenje je drago, ali smrt je še dražja. Vojni proračuni so danes največji del državnih izdatkov v vseh državah. Francozi porabimo milijardo frankov za narodno obrambo vsakih 9 dni. To je pet milijonov frankov vsako uro, ali milijon frankov vsakih 12 minut. Angleški državniki pa še niso zadovoljni s sedanjim tempom oboroževanja. Od 1. aprila naprej bo potrošila Anglija za oboroževanje na teden 2 milijardi frankov (2.4 milijarde dinarjev).«

„Os Pariz—Vatikan"

Kakor poroča agencija Havas, objavlja nemški list »Westfälische Landeszeitung« pod zgornjim naslovom članek v katerem napada politiko vatikanskega državnega tajnika kardinala Pacellija in pariškega nadškofa kardinala Verdiera List pravi, da so otročje želje francoskih katoliških krogov, da bi bil za papeža izvoljen katoliški odličnik, ki bi se odločno postavil na stran demokracij. To so po mnenju lista želje tako zvane »osi Pariz-Vatikan«, ki se kaže tudi že v Španiji, ki naj bi po želji teh katoliških krogov postala s podporo londonske finančne četrti katoliška monarhija v službi angleških in francoskih interesov.

Smrt visokega srbskega uradnika

Beograd, 17. febr. p. Snoči je umrl v Beogradu generalni direktor ministrstva za pošte v pokoju Milan Djordjević eden izmed najvidnejših predstavnikov predvojne državne uprave.

Zdravstvo in socialna politika na razpravi v banskem svetu

Ljubljana, 17. februarja

Banski svet je pričel davi razpravljati o poslih oddelka za socialno politiko in narodno zdravje pri banski upravi. Načelnik oddelka Kosi je v svojem poročilu ugotovil, da se mora banovina še zmerom omejevati le na karitativno službo, ker razmere ne dopuščajo, da bi pričela sistematično urejati ves kompleks socialnih vprašanj v deželi. V debati se govorniki niso lotili tega načelnega vprašanja. Mnogo je bilo govora o izseljenstvu, o delavskih mezdah, deloma pa tudi o lokalnih problemih.

Seja se je pričela, kakor že običajno, ob pol devetih Načelnik Kosi je podal izčrpno poročilo. Onih 4.5 milijona din, kolikor je bilo oddelku na razpolago za socialno oskrbstvo iz rednega proračuna in bednostnega fonda, je šlo v glavnem za karitativne akcije. Mladinskega skrbstva je bilo v dečjih domih v Ljubljani in Mariboru ter v zavodu šolskih sester v Černetah posredno ali neposredno deležnih 441 otrok. V vajenskih domovih je bilo oskrbovanih na račun banovine 97 vajencev in vajenk. V podporo siromakom in brezposelnim je bilo izdanih 1,113.000 din.

Lani sta poplava Mure ter toča na Gorenjskem in na Posavju povzročili skoro za 40 milijonov škode. Banovinske podpore so znašale v teh primerih skupaj 880 000 din. Izselilo se je v tujino 550 ljudi, za katere je bilo vplačanih v kolonizacijski fond 168 000 din. Na sezijsko delo se je odpravilo v Francijo in Nemčijo preko 7000 ljudi. Izseljeniški povratniki in begunci so prejeli od banovine 43.700 din podpor Posebej je bila podpirana Rafaelova družba.

Banovina ima 7 bolnišnic s 1920 bolniškimi posteljami. Lani je bilo v njih okrog 34.000 bolnikov skupaj okrog 560.000 dni. Pri Suzorju v Zagrebu namerava banovina najeti 60 milijonov posojila za razširitev in modernizacijo svojih bolnišnic. V vojniški in ptujski hiralnici je bilo okrog 400 hiralcev s 130.000 oskrbnih dni. V lasti banovine sta kopališči Rogaška Slatina in Dobrna ter zdravilišče na Golniku. V Dobrni so lani povečali kopališče, v Rogaški Slatini zgradili hotel, v ljubljanski vojašnici pri sv. Petru pa uredili zavod za raziskovanje in zdravljenje raka.

K debati se je prijavilo 27 govornikov. Dr. Adlešič je predlagal resolucijo, po kateri naj bi se čim prej priznala izseljenska zbornica, decentraliziral izseljenski fond, glavarina prepustila banovini in Rafaelovi družbi ter v Ljubljani zgradil izseljenski dom.

V nadaljni debati so govorniki poleg raznih manjših stvari zahtevali med drugim bolnišnico v Radovljici, odkup zdravilišča v Dolenjskih toplicah, vodovode v suhih krajih, večje število izobraženk babic, ureditev podpiranja brezposelnih, skrb za sezonske delavce itd.

Razprava o oddelku za soc. politiko in zdravstvo je zavzela dopoldansko sejo, ki se je končala ob 12.45 in še del popoldanske seje, ki se je začela ob 17. Nato je na popoldanski seji načelnik finančnega oddelka dr. Orel podal kratka pojasnila o proračunu svojega oddelka, posebej še o kreditu 15 milijonov din za obresti in plačevanje posojil. Debata o tem oddelku je bila le kratka, potem pa je takoj sledilo poročilo dr. Rateja, načelnika oddelka za trgovino obrt in industrijo. Ob 19.30 je bila seja končana. Prihodnja seja bo jutri ob pol desetih.

FIS tekme 1939.

Nemci spet zmagoviti

V včerajšnjih tekmah vojaških patrol so zasedli prvo mesto Nemci pred Švedi in Poljaki

Zakopane, 17 februarja

Mnogo truda je stalo danes prireditelje tekem za svetovno smučarsko prvenstvo, da so mogli na prvotno določeni progi izvesti smučarske tekme vojaških patrol na 25 km Te proge ni bilo mogoče prenesti v druge terene ker je to tekmovanje združeno s streljanjem na balone, za kar je potrebno posebno strelišče, ki je bilo od vsega začetka pripravljeno dobrih 150 m od smučkega stadiona Za te tekme ni bilo nai več zanimanja toda kljub temu se je zbralo v stadionu okoli 2000 gledalcev med njimi največ zastopnikov oborožene sile navzoč pa je bil tudi sam predsednik republike Moscicki.

Ta tekma, ki velja kot preizkušnja vojaške patrole obstoječe iz častnika in 3 mož v smučarskem teku, je združena s strelskimi vajami po približno 20 km teka, kar služi še posebej za oceno vztrajnosti najmanjše vojaške edinice. Patrola, ki slabo streljа izgubi določen odstotek pri doseženem času v teku. Mužtvo vsake države tekmuje v popolni bojni opremi s karabinko in 10 kg prtljage, vsak mož nosi razen tega tudi še rezervne dele razne opreme Patrola mora strnjena priti do cilja.

Proga za današnji tek je vodila najprej približno 5 km ven iz Zakopanega po ravnem, nato se je dvignila 3 km daleč visoko navkreber do najvišje točke 1100 m od tod pa se je spet vrnila v dolino ter po polžnih obronkih zavila v smuški stadion Tik za stadionom so se vse patrole ustavile za streljanje po končani odstrelitvi balonov pa so imele še zadnjih 6 km proge ki je potekala po valovitem terenu do cilja v stadionu.

V današnji konkurenci je nastopilo vsega 5 patrol, dve nordijski (švedska in finska) ter tri srednjeevropske (domača ter nemška in italijanska). Vodstvo so od vsega početka prevzeli Švedi, ki so se do velikega vzpoza odmaknili Nemcem za več kakor minuto Ogorčeno borbo so imeli v tem prvem delu Nemci in Poljaki, ki so do tedaj zaostali za pičlih 10 sekund Kot zadnji dve patroli sta pri tej kontroli (9 km) pasirali patroli Fincev in Italijanov. Štiri kilometre pozneje se slika ni mnogo spremenila. Švedi spredaj, za njimi v zagrizeni borbi Nemci in Poljaki, nato pa kot poslednji — Finska in Italija Ta vrstni red je z majhnimi premaknitvami ostal vse do strelišča, kamor so prve tri patrole prispele precej druga za drugo Švedi so streljali bolje od Nemcev, toda Nemci so v zadnjem delu tekli mnogo bolje od njih Ne glede na to, da so Nemci pri streljanju dobili več kazenskih točk od Švedov, so vendar do cilja nadoknadili vso razliko ter ob burnem odobravanju množice prvi prispeli v stadion. Strumno so pozdravili državnega predsednika, njihovi prijatelji pa so jih na ramenih odnesli v oblačilnice.

Podrobni rezultati teka vojaških patrol so bili naslednji 1 Nemčija, 2. Švedska, 3. Poljska, 4. Italija, 5. Finska

Nemci so z današnjo zmago vojaškega moštva prejeli že sedmi naslov svetovnih prvakov na letošnjem svetovnem smučarskem prvenstvu, obenem pa so zmagali tudi prvič v tej disciplini, odkar je na sporedu FIS tekem.

Jutri bo na sporedu vztrajnostni tek na 50 km, za katerega vlada še prav posebno zanimanje Jugoslavija bo v tej konkurenci zastopana precej močno, najbolj vidno s svojim lanskim »kraljem smučarjev« Francem Smolejem.

Povratek kneginje Olge

Beograd, 17 febr AA Nj Vis kneginja Olga se je nocoj pripeljala s svojima sestrama, vojvodinjo Kentsko in princeso Elizabeto, grofico Tering, iz Aten v Beograd.

Pomočnik finančnega ministra

Beograd, 17. februarja r. S kraljevim ukazom je postavljen za pomočnika ministra financ dr. Ljubša Mikić, načelnik oddelka za državne dolgove in državne kredite v tem ministrstvu.

Nesreča v niškem gledališču

Niš, 17. febr. p. Snoči se je v Narodnem gledališču med predstavo operete »Mala Floramy« pripetila nesreča, pri kateri je bilo ranjenih šest ljudi, vsi lažje. Ob koncu prvega dejanja se je namreč zrušil na občinstvo del stropa. K sreči ni nastala med ljudmi panika, drugače bi bilo število poškodovanih mnogo večje.

Velik primanjkljaj Podkarpatske Rusije

Chust, 17. febr. h. Začasni proračun Podkarpatske Rusije izkazuje 244 milijonov Kč primanjkljaja Izdatki so proračunani na 310.480 000 Kč, dohodki pa na 66.604 000 Kč. Kako naj bi se pokril primanjkljaj, bodo razpravljali na posvetovanjih med zastopniki podkarpatske in praške osrednje vlade Po sestanku novega podkarpatsko-ruskega deželnega zbora bo vlada msgr Vološina podala ostavko, ki pa bo zgolj formalnega pomena in jo bo deželni zbor ponovno izvolil.

Manifestacija prijateljstva med Slovaki in Nemci

Bratislava, 17. febr. h. Kakor poroča list »Slovak«, bo 19. t. m. na Dunaju manifestacija Slovakov, ki žive v Nemčiji in ki ji bodo prisostvovali tudi slovaški minister Sidor, okrožni vodja Bürckel in državni namestnik Seyss-Inquart. Gre za manifestacijo prijateljstva med Slovaki in Nemci.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Novi člani beograjske akademije

Beograd, 16 febr p Snoči je bila letna skupščina Srbske akademije znanosti, ki je izvolila za redne člane univ. prof. dr. Vojislava Miškovića, univ prof. dr. Miloša Tifunca in pomočnika zunanjega ministra dr Iva Andrića, za dopisne člane pa univ. prof. Jovana Karamata, profesorja Karlove univerze v Pragi dr Jurija Gorata, univ prof. dr. Radosava Grujića v Beogradu, upravnika etnografskega muzeja dr Nika Županiča v Ljubljani in književnico gospo dr. Izidoro Sekulićevo iz Beograda.

Sprejemi pri predsedniku vlade

Beograd, 17. februarja AA. Danes opoldne je predsednik ministrskega sveta in notranji minister Dragiša Cvetković sprejel prvega rumunskega veleposlanika na našem dvoru Viktorja Cadero. Dopoldne je sprejel rektorja zagrebške univerze dr. Andrija Živkovića z dekani medicinske, pravne, filozofske in veterinarske fakultete, za njimi pa centralno upravo udruženja univerzitetnih profesorjev pod vodstvom predsednika univ. prof. Rebka iz Ljubljane in podpredsednika Dragoslava Jovanovića, rektorja beograjske univerze.

Potres v Bolgariji

Beograd, 17. febr. AA. Davi ob 4.25.21 so zabeležili aparati seismološkega zavoda na Tašmajdanu začetek precej močnega potresa v oddaljenosti 365 km jugovzhodno od Beograda. Največji sunek je bil v Beogradu ob 4.26 30 ter je znašal 26 mikronov z valovno periodo 7 sekund. Konec potresa so v Beogradu aparati zaznamovali ob 4.34. Epicenter potresa je bil na Bolgarskem. Potres so čutili v naši državi v vseh obmejnih mestih od Beograda do Berova.

Vremenska napoved

Zemunska: Topleje, postopno se bo pooblačilo v severozapadnih krajih, na jugu pa bo ostalo jasno. Ponoči mraz.

Dunajska: Naraščajoča, najprej srednja oblačnost, splošen porast temperature.

KJE BO STAL KRALJEV SPOMENIK?

Lojze Dolinar izdela nov položajni načrt

Ljubljana, 17. februarja

Končna rešitev vprašanja prostora, kje naj bi stal Dolinarjev spomenik Viteškega kralja, se bliža uresničenju. Danes dopoldne je osebje kulisarne Narodnega gledališča pripeljalo šablono, predstavljajočo spomenik v naravni velikosti, k vhodu v tivolski park in so jo tam postavili v smeri osi, torej z glavo obrnjeno proti Aleksandrovi cesti. Spodnji sivi del je predstavljal granitni podložek, zgornji rjavi pa konja z jezdecem.

Ob 10. se je zbrala komisija, da si nazorno ogleda položaj. Od ožjega spomeniškega odbora so bili prisotni podpredsednika dr. Žirovnik in dr. Hebein, blagajnik inž. Bevc, tajnik Joško Pogačnik in odborniki ga. Govekarjeva, Rebek in Jeras. Od razsodišča, ki je ocenilo osnutek, so prišli upravnik Narodne galerije Janez Zorman, inž. Plattner, prof. Gojmir Kos in slikar Maleš; gradbeni odsek mestne občine sta zastopala načelnik prof. dr. Stele in inž. Hrovat, mestni gradbeni urad direktor inž. Poženel, nadsvetnik inž. Mušič in inž. Lenarčič, inženjersko zbornico inž. Ivo Medved, klub arhitektov pa inž. arh. Kobé in Sever. Prisoten je bil tudi projektant Lojze Dolinar.

Komisija je kmalu ugotovila, da smer v osi ne bi bila prikladna in so zato šablono pomaknili za približno 10 m višje na desno proti železniškemu prehodu in jo obrnili za 90 stopinj, tako da je gledala proti gledališki kulisarni. Večina se je preverila, da mora stati začetek oziroma glava spomenika v podaljšku pločnika pred Narodno galerijo in da torej ne bi zapiral prostega pogleda z Aleksandrove ceste na glavno tivolsko promenado. Seveda bo treba obenem s postavitvijo spomenika rešiti tudi arhitektonsko preureditev okolice, ker spomenik zakrivajo drevesa na levi in desni, zlasti pa motita veliki kandelaber ob Bleiweisovi cesti in kostanj pred Jakopičevim paviljonom.

Dogovorili so se, naj kipar Dolinar do prihodnjega torka izdela osnutek, kako si zamišlja okolico spomenika z arhitektonskega vidika. Osnutek bodo nato predložili inženjerski zbornici in klubu arhitektov, da bosta podala svoje mnenje že do prihodnjega petka, ko bo občinska seja, na kateri se bo bržkone končno rešilo vprašanje kraja, kjer naj bo spomenik postavljen.

Praznik Jožeta Mohorka

Maribor, 17. februarja

Jože Mohorko 65 letnik. Še je ves krepak in mladosten. Rodil se je v Apačah pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. V Mariboru je maturiral. Odločil se je za železniško službo. Med vojno in po vojni je bil postajni načelnik v Ponikvi ob južni železnici, ob prevratu in po prevratu pa je prevzel silno odgovorno mesto postajnega načelnika na tukajšnjem koroškem kolodvoru.

Po upokojitve 1933 pa se je povsem posvetil nacionalnemu in sokolskemu delu. Z dr. Pivkom sta dolgo razmišljala o tem, kako preobraziti zapuščeni peti mestni okraj. Ustanovila sta Sokolsko društvo Maribor I. Od vsega začetka je bil Mohorko kot podstarosta desna roka prvemu starosti dr. L. Pivku. Po dr. Pivkovi smrti je prevzel vodstvo krasno se razvijajoče Pivkove sokolske družine.

V soboto 18. t. m. proslavi Sokolsko društvo Maribor I v okviru svojega društvenega večera v telovadnici vojašnice kralja Petra I. praznik zaslužnega in vnetega staroste.

Slavljenec pa je posvetil svoje dragocene sposobnosti tudi delu pri CMD, pri stanovski organizaciji nacionalnih železničarjev UJNŽB in pri drugih narodno obrambnih ter nacionalnih društvih. Jožeta Mohorka vidiš povsod, kjer kliče delo po idealizmu in optimizmu. Zaslužnemu možu krepak: »Zdravo«!

Nov dopisni član Srbske akademije

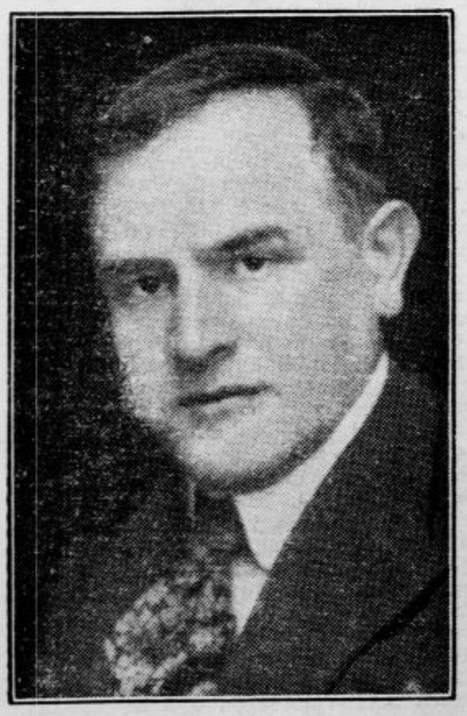

Beograd, 17. februarja

Danes je bil izvoljen za dopisnega člana Srbske kraljevske akademije dr. Niko Zupanič, bivši minister in direktor Etnografskega muzeja v Ljubljani. S tem je doseżel čast, ki bi mu po njegovem znanstvenem udejstvovanju pač pristojala že davno prej.

Če pregledamo na kratko njegovo znanstveno delo, moremo ugotoviti, da se je v glavnem pečal s panogami, katerih področja so pri nas še bila popolnoma neobdelana. Predvsem je proučeval antropologijo balkanskih in slovanskih narodov. Njegova dognanja so važna in ž njimi je pregnal mračne pojme, ki so do takrat vladali. S svojim sistematičnim delom je mogel dognati antropološki razvoj Jugoslovanov. S tem proučevanjem rasnih elementov je prišel do druge svoje stroke, katero je prav tako on uvedel v našo znanost — v paleoetnologijo, posebno slovanskih narodov. On je šel globlje nego Niederlove slovanske starožitnosti in začel raziskavati izvore posameznim slovanskim plemenom. Niti teh raziskavanj so ga dovedle na »zibelko človeštva« na Kavkaz in tam mu je uspelo na verjeten način razvozlati težko uganko. Nujna pot njegovih iskanj ga je morala dovesti tudi do drugih vej znanosti, ki so mu morale pomagati. Etimologija, zgodovina, lingvistika, zgodovinska geografija in druge so mu koristile pri reševanju teh problemov. Naštevanje vseh njegovih del bi vodilo predaleč, posebno če bi vzeli v poštev še njegovo aktivno politično udejstvovanje. Končno je njegova zasluga, da imamo Slovenci svoj Etnografski muzej in narodopisno revijo »Etnolog«.

Priznanje Srbske kraljevske akademije je dokaz njegovega uspešnega dela in bi moralo priti že najmanj pred eno generacijo. Toda s svojim delom je naletel na zapreke in nerazumevanja prav zaradi tega, ker je bil pionir in prvoboritelj znanostim, ki so bile pri nas neznane in so jih smatrali tudi za nepotrebne. Počasi so se začeli zavedati važnosti teh raziskavanj tudi drugi in danes imamo mnogo učenjakov, ki iščejo razlage pri njem in si pri njem »posojajo. Njegova dognanja, njegovi sistemi in znanosti, započete po njem, bi morale imeti svojo katedro tudi na naši univerzi.

Naše letalstvo v lepem razvoju

Aeroklub je polagal račune o svojem delu

Ljubljana, 17. februarja.

Upravni odbor Aerokluba je polagal sinoči pred članstvom obračun celotnega dela. Zbor, ki je bil v prostorih Kazine, je vodil predsednik oblastnega odbora g. dr. Orel Filip. Navzočni so bili tudi: zastopnik bana banski svetnik Ciril Poklukar, zastopnik komandanta divizije major dr. Ogorelec, za župana ravnatelj Jančigaj in delegati krajevnih odborov iz Ljubljane, z Jesenic, iz Kranja in Kočevja.

Predsednik je na kratko orisal delovanje uprave, ki je vestno in z ljubeznijo opravljala svoje funkcije. Odbor je deloval v treh pravcih: v modelarstvu, jadralnem letalstvu in motornem letalstvu. Modelarstvo je za organizacijo izredno važna panoga, katere glavni namen je zbiranje naraščaja, ki se naj vzgaja v ljubezni do letalstva. Poleti je bil na Blokah otvorjen jadralni center in zgradilo se je poslopje za brezplačno stanovanje učencev, ki jih je bilo nekaj čez 50. Glavno delo na tem področju je na jadralnih skupinah, ki vrše propagando za ta šport in zbirajo sredstva za zgraditev letal. Šola je imela lep uspeh. Razveseljivo se je razširilo tudi jadralno letalstvo na Jesenicah, kjer obstoje danes že tri jadralne skupine. Pa tudi krajevni odbor v Kočevju ima lepo število fantov, ki vneto sodelujejo.

Krona vsega letalstva pa je motorno letalstvo. Ker sta bili lani obe motorni letali dolgo pokvarjeni, se dolgo časa ni moglo delati. Vendar se je pozneje na edinem popravljenem motornem letalu izurilo nekaj novih pilotov. Oblastni odbor je sklenil nabaviti novo enosedežno letalo domače konštrukcije. Potrebnih pa bi bilo še nekaj šolskih letal za naraščaj.

Oblastni odbor mora posvečati vso pažnjo gojitvi modelarstva. Na vseh srednjih šolah so že ustanovljeni pomladki. Preskrbeti je treba čim številnejši park jadralnih in motornih letal ter dati članstvu čim več prilike za letenje.

Ker je bil tajnik g. Kepec odsoten, je njegovo poročilo prečital g. dr. Rape. Zatem sta podala poročili še blagajnik g. Osana in načelnik motorne sekcije g. dr. Rape. Poročilo jadralne sekcije je podal g. Raznožnik, ki je prečital tudi poročilo odsotnega načelnika za modelarstvo. Predsednik nadzornega odbora g. dr. Marn je po poročilih zaprosil za razrešnico celotnemu odboru.

Ker se po pravilih voli oblastni odbor na tri leta in se vsako leto z žrebanjem izloči ena tretjina članov, da se nadomesti z novimi, je bilo izvoljenih pet članov: Deter Franc, Devetak Bojan, Pleiveis Karel, Škerl Ivo in Kuno Hočevar. Kot delegata za glavno skupščino sta bila predlagana predsednik dr. Orel in dr. Rape.

Občni zbor je pokazal, da je med našo mladino vedno več zanimanja za letenje in da se zlasti v šoli na Blokah mladi naraščaj skrbno pripravlja za izpite iz letalstva. Tudi v Novem mestu in Litiji bomo imeli kmalu krajevna odbora.

H gospodarju se je vračal krast

Vevški orožniki so spet prijeli nevarnega vlomilca

Ljubljana, 17. februarja

Vevški orožniki, ki jim je služba odmerila precej težavno območje — saj se ji mkar druga za drugo nudi prilika kakšnih razburljivih aretacij — so včeraj popoldne spet zajeli zanimanja vreden plen. V hiši posestnika Ludvika Gabrovška na Studencu se je okrog 15. iznenada pojavil vlomilec. Fant, ki so mu bile domače razmere precej dobro znane, se je pritihotapil v sobo in vlomil v omaro, v kateri je bila železna ročna blagajna. Vse mu je šlo po sreči, na svoje razočaranje pa je opazil, da je blagajna v omaro pritrjena. Pravkar se je hotel vrniti, da poišče boljšega, uspešnejšega orodja, a ko pa je iz sobe stopil v vežo, se je na sosednjih vratih pojavila gospodarjeva mati, ki se je pač na vso moč začudila, ko je v nevabljenem gostu spoznala bivšega domačega hlapca. Pošteno sta se prestrašila drug drugega, a med tem ko sta razburjena prosila drug drugega, naj nihče ne stori ničesar žalega, so ostali člani družine začuli, da se v veži nekaj godi. V stiski je fant pobegnil na podstrešje, mati pa je brž sklicala ljudi, da so zastražili hišo in v Vevče poslali po orožniško patruljo.

Takoj sta prišla na Studenec podnarednika Centrih in Jereb, ki sta na podstrešju našla skritega vlomilca. Fant je še mlad, po rodu je iz Žirov, pri Gabrovškovih pa je služil od pomladi 1934 do jeseni 1935. Ko sta ga orožnika trdo prijela, jima je brez oklevanja priznal, da ima dobršno kopo grehov na vesti. Po tistem, ko je zapustil službo pri Gabrovškovih, se je k bivšemu gospodarju kar stalno vračal krast. Odnašal je manjše in večje vsote gotovine, in kakšen kos obleke, vse pa je znal tako previdno urediti, da je sum vsa leta padal na enega izmed domačih ljudi, ki je po nedolžnem prestajal mnogo očitkov, sumničenj in gorja. Februarja 1937 je odnesel celo ročno blagajno, v kateri je bilo okrog 12.000 din. Ob neki drugi priliki je izmaknil tisočak, na polico pa je položil dva svoja stotaka. Ta rafinirana podrobnost je še v večji meri okrepila sum proti nedolžnemu človeku v hiši. Nekoč drugič je odnesel 700 din, ni pa se dotaknil petih stotakov, ki so bili zraven. Gospodarjevemu očetu je ukradel nekoč 800, drugič 700 din, izmaknil pa mu je tudi celo obleko, in več zlatnine in srebrnine. Gospodarju je odnesel suknjo, vredno 1.700 din. Lahko si mislimo, kolikšna sreča je zavladala v hiši, ko so vrli vevški orožniki v nekaj minutah razjasnili celo vrsto tatvin.

Upravičeno pa so aretiranca osumili tudi, da je lani v decembru nevabljen obiskal hišo Gabrovškovega soseda Ivana Dimnika, ki mu je takrat zmanjkalo 9.000 din. Dimnikovi so imeli denar spravljen v kleti, kamor se je moral tat splaziti skozi tesno lino. Na lini pa so imeli domači primitivno signalno ali varovalno napravo: nekaj žebljev je bilo tako pribitih, da si je moral vsakdo, ki bi se po sili vlačil skozi lino, obleko raztrgati na njih. Tat, ki jih je takrat okradel, je v resnici pustil za sabo košček blaga, ki so mu ga bili žeblji posneli iz površnika. Takoj po aretaciji so orožniki poskrbeli, da se je tudi na stanovanju aretiranca, ki je po navadi bival v Ljubljani, izvršila hišna preiskava. Orožniki so s seboj prinesli tudi krpo iz Dimnikove kleti in v resnici se je nad vse lepo skladala z luknjo v njegovem površniku. Čeprav je tatvino pri Dimnikovih zagrizeno tajil, ga je nesrečni košček blaga razkrinkal do kraja.

Vse kaže, da so vevški orožniki aretirali prevejanega tatu, ki je po vsej priliki tudi po drugih krajih ljubljanske okolice marljivo vršil tatinske posle. Da je mož od stroke, priča tudi dejstvo, da je pri Gabrovškovih vlamljal v rokavicah.

Smrt uglednega obrtnika in organizatorja

Novo mesto, 17. februarja

Danes so položili v Novem mestu k večnemu počitku posestnika in dimnikarskega mojstra Franca Bernarda, ki je podlegel dolgi bolezni, star 61 let. Že pred vojno je bil zastavonoša meščanske garde,

ustanovni član obrtnega društva, dolga leta občinski odbornik in član gradbenega odbora, ravno tako pa tudi zvest Sokol in gasilec. Lani je slavil 35-letnico gasilske delavnosti in so mu takrat tudi razne druge organizacije iskreno čestitale, saj je bil vsem zelo naklonjen s požrtvovalnim delom in tudi z gmotnimi podporami. Za državljanske zasluge si je pridobil srebrno in zlato kolajno. Po njegovi zaslugi ima gasilsko društvo moderno orodjarno, motorno brizgalno in gasilski avtomobil. Uglednega moža, ki se je ves posvetil delu za javno korist, bomo ohranili v lepem spominu.

Neurejena služba občinskih tajnikov

Uredba o občinskih uslužbencih določa zlasti za občinske tajnike kmečkih občin, za katere je potrebna nepopolna srednješolska izobrazba, tako nizke začetne plače, da niti samci ne morejo izhajati, kaj šele družinski očetje. Pa bi bilo vse v redu, če bi občinski odborniki vpoštevali, da je plača premajhna in da ni niti najskromnejša odškodnina za odgovorno delo. Večletna praksa pa je pokazala, da le redkokje znajo ceniti to delo. Zlasti se je to pokazalo pri sprejetju statutov. Iz marsikaterih ust se je čula rezka opomba: »Manj ne smemo določiti kakor določa uredba, več pa ne moremo.« Da bi za poznejša leta predvidevali povišanje plače, o tem se sploh govoriti ne sme. Župani so pri podpiranju takih teženj največkrat osamljeni. Zaradi takega neumevanja seveda ne trpe samo tajniki, marveč poslovanje občine, ker slabo plačan človek kmalu zapusti službo. Ta vrzel bi se dala odpraviti le, če se tajnikom izboljšajo življenjski pogoji. Koliko dragocenega časa je izgubljenega, preden se uslužbenec vživi v delo in koliko časa mora žrtvovati župan, preden uvede novega tajnika.

Ob zasedanju banskega sveta apeliramo na vse, ki morejo kaj storiti v prid občinskim tajnikom, naj posredujejo, da se bo uredba o občinskih uslužbencih izpremenila vsaj v sledečem: najnižje mesečne osnovne plače naj se zvišajo: uradnikom z nepopolno srednjo šolo na 850 din v I. in na 800 din v II. krajevnem razredu. Uradniki s popolno srednjo šolo naj dobé tisoč ali 950 din, uradniki s fakultetno izobrazbo pa 1.200 ali 1.100 din. Po treh letih zadovoljive službe naj se prejemki zvišajo po vrstnem redu za 25, 50 in 75 din mesečno. Slično naj se zvišajo plače uradniškim pripravnikom. Osebne doklade naj znašajo vsepovsod za uradnike 200 din mesečno. Na glavna službena mesta naj se postavijo le pragmatični uslužbenci, ne pogodbeni. Vsi oni upokojenci, ki so bili sprejeti v službo na glavno službeno mesto potem, ko je bila objavljena uredba, se morajo odpustiti iz službe. Uradne ure tudi še niso urejene. Zato naj bo v uredbi točno povedano, da so ure pri občinah iste kakor pri nadzornem oblastvu. S tem ni rečeno, da bi se po uri vrglo iz rok delo, ki je neodložljivo nujno. Treba je samo reda in pravnega stanja. Nujno potrebno je tudi, da se z uredbo določijo minimalne plače pomožnega osebja.

To so le najnujnejša vprašanja, ki jih je treba takoj rešiti. Naj vendar odločujoči činitelji upravičene zahteve podpro, da bo zavladal red po naših občinah. Tovariši pa naj se zavedajo, da je treba rešiti še mnogo stanovskih vprašanj in da je treba z združenimi močmi stopiti v borbo. Le ob pravem tovarištvu bodo organizirani tajniki predstavljali zadostno silo in si priborili boljše življenje.

Avto je zgorel

Otoče, 17. februarja

Neki podjetnik z Javornika se je z lastnim avtom podal po poslovnih opravkih, obiskal je Kranj, Poljansko dolino in več drugih krajev. Gotovo je dobro opravil, ker se je šele na povratku spomnil, da je bil ta dan njegov god in da ima njegov patron v Ovsišah svoj hram. Torej se mu je kazalo zahvaliti. V Gobovškem klancu je samodrč obrnil proti Podnartu in na Ovsiše. Godovalec je dobro opravil in proti polnoči se je spet namenil proti domu. S srečo tega dne pa se je brž združila nesreča. Na dnu Gobovškega klanca, tik pred mostom čez potok Lešnico, je pridrvel naproti drug samodrč. Ker sta oba dokaj dobro vozila, je gospod z Javornika zavrl z vso silo in obenem ugasil vse luči ter se znašel v cestnem jarku. Preden se je dobro ogledal, kje je, je izpod sedeža bušknil plamen, da se je avtomobilist komaj rešil iz avta. Čeprav je bilo v bližini dovolj vode, si ni mogel voznik nič pomagati. Prepustil je avto požaru in jo peš ubral v Kranj. Tu je najel drug avto. Baje je zgorelo v avtu tudi 40 kg slanine. Precejšen del škode bo vrnjen z zavarovalnino.

Jesenski manevri sredi zime

Operetni komponist Kalman je skomponiral pred dobrimi 30 leti opereto »Jesenski manevri«, ki so jo uprizorili prvič l. 1908. v Budimpešti. To je bilo prvo delo, s katerim je utrdil svoj sloves, in koj po krstni predstavi v Budimpešti je šlo preko vseh velikih evropskih odrov. Igrali so

ga na Dunaju, v Pragi, v Berlinu in drugod! Povsod je opereta doživela navdušen sprejem. Kaj je bil vzrok uspeha? Moč uniforme. Vsi poznamo čar, ki je lebdel nekoč nad uniformo in nad aristokratskim okoljem, v katerem se je kretal oficirski zbor. Zato ni čudno, da je libreto operete, ki je posnet iz tega sveta, užgal, posebno ker ga podpira ljubezniva, prisrčna in melodiozna glasba, ki ima izredno hvaležne pevske partije, katere pa so pisane s precejšnjimi pevskimi pretenzijami, tako da zahtevajo pevcev. Libreto je zgodba za časa jesenskih manevrov na nekem gradu, kjer so nastanjeni oficirji. Ljubezen med enim izmed njih in baronico, lastnico gradu, različne zmešnjave, ki nastanejo spričo te ljubezni in imajo za posledico pokvarjene manevre, so snov za tipični, solidni libreto v treh dejanjih, ki ima odmerjen svoj del humorja in komike, sentimenta in, kolikor je prav, dramatike.

Zanimivo je, kako so spremenili čas in današnje razmere gledanje na to opereto. Vrednost glasbe je ostala neizpremenjena, saj s svojo solidnostjo iz dobrih starih časov uspešno tekmuje z današnjimi proizvodi, libreto pa se dojmi v današnjem času kot satira na razmere, ki so vladale v takratni vojski, in to daje opereti tudi v sodobnosti svoj raison d'être. Opereto je zrežiral Drago Zupan, muzikalno vodstvo pa je v rokah Vinka Šušteršiča, ki bo delo dirigiral. Premiera bo drevi.

Danes ob 20. uri „SLAVČEVA MAŠKARADA“ Hotel „Metropol Miklič“ VSTOPNINA DIN 10.—.

Domače vesti

* **Prezident ČSR dr. Hácha in Slovensko planinsko društvo.** V svoji februarski številki navaja »Planinski vestnik«, da je bil novi prezident Češkoslovaške republike dr. Emil Hacha v predvojnem času velik ljubitelj naših planin in tudi član Slovenskega planinskega društva. Nekako v času otvoritve Češke koče pod Grintovcem ga je v naše planine vpeljal univ. prof. dr. Chodounský, s katerim je takrat in v poznejših letih napravil marsikatero naporno, večkrat tudi nevarno turo. V »Planinskem vestniku« je bil dr. Emil Hácha dvakrat naveden: leta 1902. med člani češke podružnice Slovenskega planinskega društva, takrat je bil dr. Hácha deželni koncipist, drugič pa je bil naveden leta 1911. v obnovljenem seznamu čeških članov iste podružnice kot tajnik deželnega odbora. Ko je ob izbruhu svetovne vojne prestalo delovanje Slovenskega planinskega društva, je izpadlo tudi Háchovo članstvo. Po vojni je dr. Hácha svojo pozornost usmeril na češkoslovaške planine in mu je ta gorski svet še danes v radost in veselje.

* **Vloga Francije v razvoju naše aviacije.** Te dni bo zapustil našo državo ravnatelj velikega francoskega društva za zračni promet »Air France« g. Edvard Zamboni, ki je dolga leta deloval v Zemunu in Beogradu. Njegovo ime je tesno zvezano z razvojem našega zračnega prometa. Zrakoplovno društvo, katero je zastopal, je eno izmed največjih organizacij te vrste na vsem svetu in strokovnjaki tega društva so mnogo pripomogli k priključitvi naših najvažnejših letališč do velikih mednarodnih zračnih prog. Po zaslugi ravnatelja Zambonija je bil urejen tudi zračni promet med našimi letališči in Južno Ameriko. V nekaj letih se je ravnatelj Zamboni popolnoma naučil srbohrvatskega jezika in postal je velik prijatelj naših letalcev in novinarjev. Zaslužni strokovnjak odhaja iz naše države na svojo novo mesto v Švico.

Pri hemoroidih, bolečinah v križu, zastoju krvotoka v jetrih in nezadostnem izločevanju iz žolča nastalem zaradi zapeke, se dosežejo z naravno **»Franz-Josefovo«** vodo odlični uspehi. Bolniki radi uživajo preizkušeno **»Franz-Josefovo«** grenčico, ki se tudi pri pogostejši uporabi dobro obnese.

Ogl. reg. S br. 15 485-35

* **Iz Legije koroških borcev.** V nedeljo 19. t. m. bodo redni občni zbori krajevnih organizacij Legije koroških borcev: v Brežicah ob pol 10. dopoldne v Narodnem domu, v Guštanju ob 8. zjutraj v gostilni tovariša Lečnika, v Celju ob 9. dopoldne v hotelu Evropi in v Litiji ob 14. v gostilniških prostorih g. Cerarja. Članstvo iz območij navedenih krajevnih organizacij naj se zborov polnoštevilno udeleži. Povsod bo poročal delegat glavnega odbora iz Ljubljane.

* **Narodna čitalnica žabnica** priredi jutrišnjo nedeljo ob 15. uri predavanje »Češkoslovaška« s slikami. Predaval bo predavatelj ZKD g. dr. Fran Bradač ml.

* **Dve službi banovinskih cestarjev** sta razpisani in sicer prva v Gornjem gradu, druga pa v Celju. Prošnje je treba vložiti do 28. februarja pri okrajnem cestnem odboru v Gornjem gradu, odnosno Celju.

BOUVIER
VINO V STEKLENICAH
GORNJA RADGONA

* **Smrt zaslužnega hrvatskega rodoljuba.** V Zagrebu je umrl dr. Avrel Zlatarović, velik rodoljub in borec za svobodo hrvatske domovine pod avstroogrsko oblastjo. Rodil se je leta 1855. v Krapini kot potomec stare plemiške rodbine, medicinske študije pa je dovršil v Gradcu. Še mlad je postal vodja psihiatrijskega oddelka bolnišnice v Šibeniku. Bil je med ustanovitelji organizacije Starčevićeve stranke v Šibeniku in ker je bilo njegovo nacionalno in politično delovanje zelo aktivno, so nasprotniki poskušali vse, da bi ga spravili iz Šibenika. Ker vse intrige niso uspele, so napravili nanj atentat in je dr. Zlatarović komaj utekel smrti. Ko se je leta 1888. po Šibeniku strašno razširila epidemija črnih koz, je dr. Zlatarović z izredno požrtvovalnostjo organiziral borbo proti nevarni bolezni in kmalu dosegel uspehe. Že leta 1911. so ga upokojili, a je potem še mnogo let deloval kot privatni zdravnik v Aleksandrovem in Pagu.

* **Smrt mladega oficirja.** Na kliniki v Zagrebu je v sredo umrl pešadijski podporočnik g. Boris Brüfach. Mladega oficirja, ki ga je ravno na pričetku kariere ugrabila smrt, bodo prepeljali v Ljubljano in bo pogreb danes ob 16. izpred mrtvašnice na Vidovdanski cesti. Blag mu spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Matijev sejem na Igu.** Uprava občine Iga pri Ljubljani razglaša, da bo na Igu Matijev sejem v ponedeljek 27. t. m. kot redni letni živinski in kramarski sejem. Kupci vabljeni.

* **Nova potovalna pisarna v Londonu.** Paroplovni družbi »Jugoslovenski Lloyd« v Zagrebu in Jadranska plovidba na Sušaku sta otvorili v Londonu potovalno pisarno »Jugoslav Lines Ltd. 56, Haymarket, London S. W. 1. Tujskoprometna zveza-Putnik Ljubljana, naproša interesente, da imenovani pisarni dostavijo povečane fotografije in propagandni material.

* **Redka riba »kralj morja«.** V splitsko ribarnico je prinesla skupina ribičev redko ribo, kateri pravijo v primorskih krajih »štirjun«, latinski njen naziv pa je »acipence sturio«. V nekaterih krajih imenu jejo to redke ribe tudi »kralj morja«. Ribo so ujeli podgorski ribiči v neretvanskem kanalu. Težka je 33 kg, dolga pa 1.86 m. Ta riba je zelo redka in naši ribiči imajo navado, da takrat, kadar jo ulovijo, na svoji barki razobesijo zastavo. Ribo je kupil zagrebški prirodoslovni muzej.

* **Nepoboljšljiv mladoletnik.** V nedavni noči je poskuša tatinsko srečo mladoletni Stanko, bivši pekovski vajenec, doma iz Črnomlja, v hiši posestnika in čevljarja Maksa Henigmana v Dolenjskih Toplicah. Mladi Stanko, kateremu so bile razmere v hiši precej znane, je zvečer prišel v Toplice in oprezoval za hišo. Ko se je nudila priložnost, je spretno odstranil šipo na oknu, malo počakal, nato odprl okno in spet čakal nekaj časa, preden se je splazil na hodnik. Tu je sezul čevlje, da bi se njegovi koraki ne slišali. Nametal je že precej perila skozi odprto okno, ko je bolehni gospodar, ki ni mogel trdno spati, začul pritajen šum v hiši. Brž je poklical ženo, da bi pogledala, kaj je. Žena je hitro vstala, poklicala hčere, da bi pregledale hišo. Ko so hčere prišle na hodnik, so opazile pri oknju čevlje in pri pogledu skozi odprto okno kup perila. Kar jih je prepričalo, da je v hiši vlomilec. Tat je spoznal, da ne bo mogel zbežati, zato se je oglasil: »Jaz sem, Stanko. Ubijte me ali pa napravite z menoj kar hočete!« Mati in ena hčerka sta ostali pri njem, druga hčerka pa je poklicala brata, ki je šel po orožnike.

»FORVIL« rdečilo za lice in usta Vas pomladi in polepša. Dobi se v vseh naravnih barvah — seveda v **Parfumeriji NADA,** Ljubljana, Frančiškanska ulica.

* **Kam pa jutri?** V naročje k novemu življenju prebujajoče se narave, na priljubljeno Polževo, kjer se že oglaša pomlad s prvim cvetjem. Tam sije ves dan toplo solnce, tam je pripravil postrežljivi Mirko s svojo skrbno gospo veselo pustno rajanje. Staro in mlado se bo lahko zasukalo ob zvokih harmonike kar na prostem pri domu, da ne bo nobenega prahu, pač pa mnogo veselja in razvedrila.

* **Na svetovno razstavo v New York** s prvorazrednimi parniki »Hapag« III. razred 8700 din turist. razred 11.000 din. — Prospekti in vsa pojasnila »Hapag«, Ljubljana, Masarykova 12 (Palača Vzajemne zavarovalnice).

* **20 let češkoslovaških vrtnic.** Letopis obsegajoč 208 strani, 8 barvotiskov pošilja zastonj J. Böhm, Blatna, Češkoslovaška republika.

Iz Ljubljane

u— **Odlikovanje zaslužnega gasilca.** Ob priliki rojstnega dne Nj. Vis. kraljeviča Tomislava je prejel za požrtvovalno, prostovoljno delo pri gasilstvu srebrni križec popularni gasilni čar na Šmartinski cesti g. Julko Kovačič, bivši načelnik gasilske čete v Vojniku in odbornik gasilske župe v Žalcu ter ustanovitelj in častni član gasilske čete Ljubljana - severni del.

u— **V počastitev pok. ge. Marije Seunigove** je darovala ga. Evgenija Popovič, Tyrševa c. 1., za najbednejše v cukrarni 150 din, mestni socialni urad je pa položil na krsto venec s trakovi v mestnih barvah. Mestno poglavarstvo izreka dobrotnici revnih najlepšo zahvalo. Počastite rajne z dobrimi deli!

u— **Še o karambolu v Tavčarjevi ulici.** Včeraj smo poročali o hudem karambolu ki je nastal na Miklošičevi cesti, kjer sta trčila skupaj Batističev tovorni avtomobil iz Stražišča pri Kranju in neki taksi iz Ljubljane. Danes nam sporoča g. Batistič, da njegovega šoferja ne zadene nobena krivda, ker je vozil popolnoma pravilno in se ni on zaletel v taksi, temveč je bilo baš nasprotno. Taksi se je zaletel z vso silo v tovorni avtomobil in posledica tega je tudi bila, da je bil spredaj ves razbit.

u— **Poletni semester na univerzi kralja Aleksandra I.** traja od 1. marca do 30. junija 1939. Univerza je pravkar izdala seznam predavanj za novi semester s pregledom o frekvenci v zimskem semestru ko je bilo na filozofski fakulteti 420 slušateljev in slušateljic, na pravni 678, na medicinski 172, na tehniški 500 in na teološki 195, vsega skupaj torej 1.965.

TABARIN
PARIZ—LJUBLJANA
JUBILEJNA MAŠKARADA
Sokolski dom - Vič
DANES ob 20. uri

u— **Krajevni odbor Jadranske straže** bo imel občni zbor v smislu člena 13. pravil 24. t. m. ob 20. v kolodvorski restavraciji. Članstvo vabimo k čim številnejši udeležbi.

u— **Slavčeva maškarada,** ki bo drevi ob 20. v veliki dvorani hotela »Metropol Miklič«, bo prav gotovo najprijetnejša letošnja predpustna prireditev. Vsi, ki so že prejšnja leta radi posečali to »Slavčevo« predpustno rajanje, so edini v sodbi, da se tako domače in demokratično ne more nikjer drugje na sličnih prireditvah zabavati. Tudi letošnja maškarada bo prirejena v tem smislu. Vsak posetnik bo gotovo zadovoljen z prelepo dekoracijo in neprisiljeno zabavo; nikomur ne bo žal male vstopnine 10 din. Požrtvovalni orkester 40. pešadijskega polka bo podžigal razpoloženje maskiranih in nemaskiranih udeležencev; vse se bo lahko vrtelo i staro i mlado, tja do jutrnih nedeljskih ur. Za vse telesne dobrine je skrbno preskrbljeno in prav po zmernih cenah. Zaradi tega se morejo udeležiti »Slavčeve maškarade« tudi bolj štedljivi, saj je prireditev namenjena vsem in baš zaradi tega uživa sloves popularnosti. Udeleženci bodo na tej prireditvi volili tudi kraljico nageljnov in kraljico mask, ki jih bo princ Karneval odlikoval s posebnimi darili. Odločite se, da drevi prav gotovo pridete na »Slavčevo maškerado«. Ne bo Vam žal!

Za Svengalijeve prireditve V nedeljo ob 10.30 (matinejska po znižanih cenah) in v ponedeljek ob 21 uri kupite takoj vstopnice pri blagajni kina UNION

Na pustno soboto in pustno nedeljo se boste nasmejali do solz! popularna komika HANS MOSER in LEO SLEZAK v sijajni burki
v vlogi zgovornega advokata v vlogi bogatega milijonarja

Iščemo najsrečnejša zakonca

V ostalih vlogah: Maria Andergast, Wolf Albach Retty, Hans Thimig — Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Zato Vam jamčita PREMIERA KINO UNION 22 21

Velezabaven film o ljubezni in o zakonu ... Vesela burka o zakoncih in o takih, ki nameravajo v zakon stopiti.

Danes premiera: **ANA FAVETTI**

po slovitem romanu Walter von Hollanderja. V gl. vlogah BRIGITTE HORNEY in MATHIAS WIEMAN. Prekrasni posnetki iz St. Moritza in čarobne Švice. Film o nesrečnem zakonu — film čustvenosti, ki Vas bode gotovo zadovoljil.

KINO MATICA, tel. 21-24 Predstave ob 16., 19. in 21. uri

KINO SLOGA, tel. 27-30 ob 16., 19. in 21. uri
SNEGULČICA NAJLEPŠI FILM SEZONE za mladino in za odrasle!
Ne zamudite ogledati si ponovno ta film in pripeljite Vaše male seboj.

u— **Pogreb** nenadno umrlega Franca Lovšina, sprevodnika električne cestne železnice v Ljubljani bo danes ob 16.15 iz kapelice pokopališča v Dravljah na isto pokopališče. Blag mu spomin, svojcem naše sožalje!

u— **Mestno zdravniško službo** bo opravljal od sobote od 8. zvečer do ponedeljka do 8. zjutraj mestni višji zdravnik dr. Ahčin Marijan, Koritkova ul. 18, telefon št. 36—24.

u— **Popis davčnih zavezancev** je izjemoma podaljšan čez nedeljo do vštetega 21. t. m. do 13. ure. Oni, ki še niso vrnili popisnih pol, so pozvani, naj jih zanesljivo vrnejo do navedenega dne mestnemu poglavarstvu, Mestni trg 27., pritličje, prva vrata na desno (vratar).

u— **Dobava pisarniških potrebščin za mestne urade** je razpisana v današnjem »Službenem listu«. Ponudbe je treba vložiti v mestnem gospodarskem uradu v Beethovnovi ulici 7., kjer dobe interesenti pogoje in sezname. Pisarniškega papirja porabi mestna uprava na leto 50.000 pol konceptnega in strojnega pa celo po 80.000 pol. Zaradi pogostih okrožnic in spisov, ki jih je treba razmnožiti, kakor n. pr. obsežne letne proračune in računske zaključke, ki so debele knjige, je pa treba kar 100.000 listov cyklostilnega papirja. Kuvert je treba 40.000 komadov. Razpisana dobava pisarniških potrebščin bo veljala okrog 120.000 din.

SVEŽI Agfa **FILMI**

najnovejše emulzije

do leta 1941 i ravnokar dospeli. Razvijamo in kopiramo priznano prvovrstno. — Izven Ljubljane pošiljamo vsem amaterjem poštno obratno. — Se priporoča

Foto Tourist — Lojze Šmuc
LJUBLJANA — ALEKSANDROVA C.

u— **Še o ognju v tramvaju.** O nezgodi, ki se je bila v četrtek zjutraj primerila na tramvajski progi med Frankopansko ulico in šišensko cerkvijo nam eden zmed očividcev sporoča: Voz ki ga je zadela nesreča, se je takrat pravkar prazen vračal v remizo. Sprevodnik ki se je nahajal v vozu — ne na sprednji platformi — je prv. začutil, da se nekaj smodi, zato je odprl vrata in opozoril voznika na stvar. Ko sta se skupaj ozrla, je že droben plamenček švignil iz klopi nad pečjo. Sprevodnik je takoj skočil h gorečemu mestu in začel s službeno čepico bit po klopi a ogenj je bil že premočan. Med tem je voznik ustavil voz in sprevodnik je planil na najbližje dvorišče pograbil za neko posodo nalil vode in se brž vrnil k vozu. Med tem sta na pomoč prihitela že gasilec Pirnat in še eden izmed pasantov da so s skupnimi močmi ogenj kmalu zadušili.

u— **Kratka je sreča vlomilcev.** V ponedeljek ponoč je bilo vlomljeno v prostore bivše Zebalove trgovine na Rudniku katere lastnik je zdaj I. Toni Domači so okrog 23. legli spat, nato pa je vlomilec s pomočjo ponarejenih ključev vdri v prodajalno. Nabral si je celo zalogo manufakturnega, galanterijskega in špecerijskega blaga. Vlom so domači opazili šele zjutraj in so nemudoma obvestili orožnike na Škofljici in policijsko stražnico na Dolenjski cesti. Orožnik in policija so takoj začeli z intenzivnim poizvedovanjem. V četrtek zvečer so aretirali 32-letnega Jožeta Ferjančiča z Dolenjske ceste ki je imel svoj čas pekarno v Mostah. Pri njem so našli precej nakradenega blaga. Ferjančič je od kraja tajil, nazadnje pa je priznal da je sodeloval pri vlomu svojih tovarišev pa nemara izdati. Vlomilci so prizadejali trgovcu nad 10.000 din škode.

PUSTNI PLES
SOKOLA II.
KAZINA DANES

Prof. GASPERINI govori v soboto, 18. t. m. ob 18.30 v Knjigarni Akademske založbe (Selenburgova 4, dvorišče) v francoskem jeziku o ITALIJANSKI KNJIŽNI RAZSTAVI. Vstop prost.

Danes zvečer
VSI NA PREDPUSTNI PLES
v Sokolski dom Medvode

Drevi vsi na
PUSTNO RAJANJE
društva „Tabor“
V DELAVSKI ZBORNICI.

»KURENTOVA VESELA NOČ«
Največja pustna prireditev
DANES NA TABORU
Vsako leto nove dekoracije. Rezervirajte si večer za prijetno zabavo. Vstopnina Din 10.—

u— **Slavni pianist Aleksander Borovski** bo igral na svojem koncertu v Ljubljani 27. t. m. poleg Bacha, Beethovna, Chopina in Liszta tudi dva hrvatska skladatelja in sicer Božidarja Kunca in Borisa Papandopula. Od prvega bo igral »Nokturno« od drugega pa »Kolo«. Prodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

u— **Podrobnejši spored pustnega korza,** ki bo v nedeljo popoldne v Ljubljani, bo objavljen v nedeljskih listih.

u— **Pvaninska veselica.** Dovh na bo, kə bo treba itə nə **pvaninskə ples akademikarjov SPD-ja,** kə bo kokr pravjo **18 svečana u trgovskem domu.** Pravjo, də bo takist kə u hribəh. Če boš rajtu pritə u dvorano, bo treba pretetə stopitə, də na boš omagou u Turskem žlebə. Pa še ustavəl te bo do pər bva ajn. češ. preh pa ne gremo not dokler nismo z gnarjam bot. Če sə torist al pə študent boš odrajtou kovača, drhač pa poudruzga kovača. Kər odehnu se boš kə boš pršou na Male podu, koder bo pod tə Douho grič »pušenšank«. Mejkvat tə bo za mulo. Bə djalə də na vemo imena plače ne jedače, kokr se bo tegale dobivə na štantə. Bo pa use zvə poren! Muska bo na Velkeh podeh prou flətnə jegrava sej se zravn godcə ud onegávnega nju star žeza. Če ti na Podeh nə bo všeč boš pa ukrenu karake in štamfou cvó ke hód Kredarce. Tam jagrajo naš fantinə u jer houcah pa kəbuk na gvau. Čmr bo uleku meh, Rudl prtiskov na klarinet. Žarjov Miha pihou u pozauno. B sou Tine pa zdelavou trompeto. Kokrkol boš devan prou po vorengə se boš vohka spočiv u Staničoumu zavetišə. Gvant boš tmu pr abinkə — ta mašən vohka do na ostane de bo ceva reč bəl pr domač. Vər spadva Zavlj tehə se šika de tud u gvišnə prideš. Pa točən bod, də na boš zamujou koncerta, kə prčne točnə ob pol devatəh.

Iz Celja

e— **Seja sreskega odbora JNS v Celju.** V četrtek je bila v Celjskem domu polno obiskana seja širšega odbora JNS za celjski srez. Sejo je vodil predsednik sreske organizacije g. Ivan Prekoršek, ki je podal obširno politično poročilo. Po njegovem poročilu so se obravnavala razna organizacijska vprašanja in je bilo sklenjeno, da bo v mesecu marcu v Celju za celjski srez sreska skupščina, na katero bosta povabljena senatorja gg. dr. Kramer in Pucelj.

e— **Celjski Sokol - Matica** obvešča, da priredi v nedeljo 19. t. m. ob 15. v veliki dvorani Narodnega doma telovadni nastop mask — sokolske dece.

e— **Izpiti vozačev motornih vozil** za kandidate iz celjskega, gornjegrajskega, konjiškega in šmarskega sreza bodo v Celju v četrtek 2. marca ob pol 9. dopoldne. Zadevne prošnje je treba vložiti do 28. t. m. pri sreskem načelstvu v Celju.

e— **Napad in nesreča.** V sredo zvečer je neki moški z Zg. Hudinje pri Celju napadel 27-letnega kolarskega pomočnika Antona Brecla iz Vojnika in mu z udarcem s kolom zlomil levo roko. Na Masarykovem nabrežju v Celju je v sredo neki šestletni deček pri igri sunil štiriletno hčerko občinskega delavca Bernardo Adrenškovo čez škarpo. Deklica je padla tako nesrečno, da si je zlomila desno nogo pod kolenom. Ponesrečenca se zdravita v celjski bolnišnici.

e— **Ljudsko vseučilišče.** V ponedeljek 20. t. m. ob 20. bo predaval v risalnici meščanske šole prof. dr. Lavo Čermelj o temi »Kopernik ali Ptolomej?« (Solnčnosrediščni ali zemeljskosrediščni sestav sveta). Opozarjamo na to zanimivo predavanje.

PLANINSKI PLES
AKADEMSKE SKUPINE SPD
Nagradno žrebanje Smuči-Alpina
DREVI OB POL 21 URI V VSEH PROSTORIH TRGOVSKEGA DOMA.
KONCERTNE POCKE NEW STAR JAZZ-ŠRAMEL. VSTOPNINA 10 in 15 DIN.

u— **Veselo pustno rajanje** bo priredilo jutri na pustno soboto, Delavsko prosvetno in podporno društvo »Tabor« v Delavski zbornici. Igrala bo prvovrstna godba in na razpolago bodo v bogat izberi najboljše jedi za lačne in žejne. Člani in prijatelji društva pridite vsi. Čisti dobiček je določen v socialne namene. Vstopnina 8 din.

u— **Veselo popoldne za našo mladino!** Pridite na pustno nedeljo ob pol 16. uri v Kazino in videli boste, kakšno radost Vam je pripravila Atena z otroškim ringarajem.

u— **Tabarin Pariz - Ljubljana** velika jubilejna maškarada Sokola na Viču bo drevi ob 20. v sokolskem domu. Krasne dekoracije, nastop opernega baleta, volitev Mis Tabarin, ples itd. Vabljeni ponovno vsi, ki se hočejo navžiti karnevalskega razpoloženja. Drevi v sokolski dom na Vič!

u— **Na bohemskem večeru gledaliških igralcev,** ki bo na pustni torek pri Mikliču, nastopijo v pestrem sporedu dramski komiki gg. Skrbinšek, Kralj, Debevec, Sever, Potokar, operni levi gg. Francl, Banovec, Janko, Ribičeva, Heybalova, Barbičeva, Dolničar, operni star g. Peček. S prav posebno vlogo pa se bo predstavil naš Polde Kovač. Izvirno še neizvajano delo v režiji B. Krefta. Konferansje Danes. Kupujte vstopnice pri operni blagajni, da ne bo zvečer navala, ker je prostor omejen. Obleka poljubna.

u— **Danes gre vsa Ljubljana na Tabor.** Tu Vas pričakuje Kurentova vesela noč in Vam nudi obilo zabave in pozabe. Samo enkrat je v letu pustna sobota in to praznujte vsi na Taboru. Vstopnice se dobe danes ves dan pri kurjaču Tomcu na Taboru.

Z Jesenic

s— **Podružnica Slovenskega planinskega društva** bo imela letni občni zbor 2. marca ob 20. v salonu Mesarjeve restavracije na Jesenicah.

s— **Zvočni kino Radio** predvaja danes in jutri v nedeljo ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. pop.) velefilm »Beg iz pekla na Hudičevem otoku«. Med dodatki tudi kulturna filma »Varujte ptice-pevke« in »Sipe« ter Paramountov zvočni tednik. Sledijo »Prebrisane ženske«.

Iz Novega mesta

n— **Kino »Dom« v Sokolskem domu** bo predvajal v nedeljo ob 15., 18. in 20.15 muzikalni film »Pesem iz Pariza«. V glavni vlogi slavni in priljubljeni pevec Tino Rossi. Predigra: Paramountov zvočni tednik. Zaradi sokolske maškarade odpade drevi predstava.

e— **Zborovanje nacionalnih železničarjev v Celju.** Podružnica Udruženja jugoslovenskih nacionalnih železničarjev in brodarjev v Celju je imela pred dnevi svoj redni letni občni zbor. Predsednik g. Matija Zupančič je po pozdravnih besedah poročal o raznih intervencijah, ki jih je izvršila podružnica, poudaril važnost močne organizacije za članstvo in se spomnil 20letnice organizacije. Iz tajniškega poročila g. Vovka je razvidno, da je podružnica nakazala čisti dobiček kinopredstav s strokovnimi filmi v znesku 650 din oblastnemu odboru za železničarski dom v Ljubljani. Podružnica je priredila lani božičnico in obdarila 15 najrevnejših članov. Poročilo blagajnika g. Vrečka je izkazovalo 4.164.73 din dohodkov in 1.983.75 din izdatkov, torej 2.180.98 din prebitka. Podružnica ima sedaj 122 članov. Poročila so bila soglasno odobrena. Delegat oblastnega odbora g. Jesih je poročal o delovanju oblastne uprave, zlasti o njeni borbi za zagotovitev zadostnega kredita, posebno za gradbeno stroko, in za odpravo preobremenitve osebja. V odbor so bili soglasno izvoljeni naslednji gg.: predsednik Janko Hočevar, I. podpredsednik Anton Žemlja, II. podpredsednik Ludvik Gabrovšek, tajnik Jože Jaklič, blagajnik Anton Vrečko, odborniki Alojzij Kristan, Janez Repovš, Franc Pekošak, Franc Jelenc, Anton Žgank in Jakob Sulič; za predsednika nadzornega odbora je bil izvoljen Franc Lukežič, za podpredsednika Jože Ojstrež, za člane pa Franc Kostelic, Janez Vovk in Matija Zupančič. Pri slučajnostih je članstvo obravnavalo razne aktualne strokovne zadeve.

e— **71-letni požigalec obsojen na 8 let in 4 mesece robije.** Pred tričlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju se je zagovarjal včeraj 71-letni delavec Jože Jagodič iz Lemberga pri Šmarju zaradi požiga. Jože Jagodič je že leta 1931. zažgal svojemu mlajšemu bratu Francu v Lembergu hišo iz maščevanja, ker je njegova mati izročila posestvo mlajšemu Francu namesto njemu. Jože Jagodič je bil zaradi tega požiga obsojen na 5 let robije. Pred meseci je bil izpuščen iz kaznilnice. Njegova maščevalnost pa v kaznilnici ni ponehala. Ko se je vrnil v svobodo, je premišljeval, kako bi se bratu osvetil. Letos 29. januarja okrog 6. zjutraj mu je zopet zažgal hišo. Franc Jagodič, njegova žena in hčerka so se v zadnjem hipu rešili iz gorečega poslopja. Požar je povzročil 30.000 din škode. Jože Jagodič je bil zaradi drugega požiga obsojen na 8 let in 4 mesece robije.

Iz Maribora

a— **Aktualno predavanje.** Predsnočnjim je predaval v polni dvorani Delavske zbornice g. dr. S. Tretnar o gospodarskem in političnem pomenu Sredozemskega morja. Očrtal je borbe in trenja za nadvlado na tem morju od najstarejših dob pa do današnjega dne. Aktualno predavanje je zbudilo toplo zanimanje in priznanje občinstva. Predavanje je bilo v okviru Kluba absolventov trgovske akademije.

a— **Krasno obiskani predavanji.** Misel materinskega tečaja je zbudila že lani v vrstah ženstva topel odziv. Tudi letošnji otvoritveni predavanji dr. Skalickega o najvišjem poslanstvu žene in dr. R. Lovreca o higijeni šolskega in predšolskega otroka sta privabili ženstvo in matere v tolikšnem številu da je bila dvorana Ljudske univerze obakrat nabito polna. Veliko zanimanje je tudi za predavanje dr. Prijatljeve v ponedeljek 20. t. m. Predavala bo o zunanji negi mladega telesa in zdravi kozmetiki.

a— **V proslavo 25letnice odrskega in umetniškega delovanja g. Vala Bratine** bo drevi krstna predstava Bevkove »Partije šaha«. Jutri popoldne »Vse za Aloo«, zvečer pa »Matura«.

KARMAN eksperimentalni psihografolog, pisec epohalne knjige »Nas život in okultne tajne«. V Mariboru sprejema obiske v hotelu »Zamorec« do 20. februarja 1939. Odgovarja na došle korespondence.

a— **VIII. Mariborski teden.** Priprave za letošnji Mariborski teden so že v teku. V četrtek ob 18. bo v mestni posvetovalnici sestanek vseh gospodarskih in kulturnih činiteljev mariborskega okrožja v svrho dogovora glede obsega in sporeda letošnjega VIII. Mariborskega tedna, ki bo od 5. do 13. avgusta t. l.

a— **SK Železničar** vabi vse svoje občinstvo in prijatelje na sportno zabavo s plesom, ki bo drevi v spodnji kazinski dvorani. Igra jazz-godba »Drave«. Voli se kraljica sreč.

a— **Sokol Maribor Matica** priredi v korist fonda za gradnjo Sokolskega doma veliko maškarado »Bohemska noč« na pustno soboto 18. t. m. v vseh prostorih Sokolskega doma. Negode Jazz iz Ljubljane in White Star Jazz iz Maribora. Korzo maske točno ob 21. Prodaja vstopnic pri Putniku, Maribor.

DANES
VSI NA MAŠKARADO
BOHEMSKA NOČ

a— **Zanimiv zakonski parček.** Pri Sv. Barbari v Slovenskih goricah je v oklicih zanimiv parček. Ženin je 25-letni vinničarski sin Janez Kurnik, nevesta pa 64-letna gdč. Marija Žmavc, posestnica. Obilo sreče!

RESTAVRACIJA in KAVARNA »OREL« Danes koncert! — Jutri in v sredo zjutraj kisla juha! V torek pustna veselica! V sredo tradicijonalna kuharska razstava in drugič vinska pokušnja, kvalitetnih ljutomerskih vin. Zvečer pojedina! — Salvator pivo! Zmerne cene!

a— **Pustolovec.** Včeraj je sedel na zatožni klopi 25-letni krojaški pomočnik Rihard Jurin iz Gornjega Radvanja. Obtožen je bil, da je med drugim izvabil pod zvito pretvezo od neke Ivanke M., s katero je bil v ljubezenskem razmerju, hranilno knjižico z vlogo 10 890 din, ki jo je podedovala po četu. Čim je Rihard Jurin imel v rokah knjižico, ga ni bilo več na spregled, četudi je bila Ivanka prepričana, da se bo kmalu poročila z Rihardom. Jurin je prišel k razpravi v smučarski obleki in z belimi nogavicami. Obsojen je bil na leto dni in 8 mesecev strogega zapora, na 600 din globe in izgubo častnih državljanskih pravic za dobo 4 let.

GLAVNA KOLEKTURA DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE

A. REIN IN DRUG
Zagreb,
GAJEVA 8. ILICA 15.

obvešča neobvezno:

Pri današnjem žrebanju V. razreda 37. kola državne razredne loterije so bili dne 17. februarja izžrebani sledeči dobitki:

Din 200.000.— št. 20216
Din 100.000.— št. 11777 67439
Din 80.000.— št. 46697 91746
Din 60.000.— št. 23618 47132
Din 50.000.— št. 19504
Din 40.000.— št. 35792
Din 35.000.— št. 42108
Din 30.000.— št. 15348
Din 25.000.— št. 15050 36784 92096
Din 20.000.— št. 22257 41511 68499 78824
Din 15.000.— št. 15746 66153

PO DIN 12.000.—
8846 20782 51181 65577 78401 85439

PO DIN 10.000.—
12658 23720 52161 80237 87097 91998

PO DIN 8.000.—
4128 4511 6246 11649 28199 29569 32031 39233 60298 63726 76031 87694 92145 99966

PO DIN 6.000.—
3802 10602 20105 30343 38131 38737 58678 65890 66363 67450 67658 77056 77400 95715

PO DIN 5.000.—
982 6424 7363 11848 22601 26997 33229 36478 43372 54831 57139 62861 66279 68381 78396 82336 85702 88273 96526

PO DIN 3.000.—
1125 4468 8849 10446 11401 14214 14948 16176 19666 20052 25972 29261 31091 39932 45467 45653 47862 48102 50516 54767 60288 60598 61772 62995 72536 81190 82125 90464

Nadalje je bilo izžrebanih še 1.800 dobitkov po Din 1.000.—.

Popolno uradno listo dobitkov, izdano in kontrolirano od strane državne razredne loterije, torej brez vsakih pogreškov, pošljemo vsakomu na zahtevo.

Sledeče žrebanje V. razreda 37. kola bo 22. februarja 1939.

V nedeljo začne izhajati v »Jutru« nov senzacionalni roman: L. WINDER:

„Gospod iz Konopišta“
(Franc Ferdinand Habsburg-Este)

Kdor se sedaj naroči na naš list, bo dobil do 1. marca vse številke »Jutra« zastonj!

a— **Tatinske podgane** se zadnje tedne vztrajno zatekajo na podstrešje, kjer precej temeljito opravljajo svoje tatinske in vlomilske posle. V noči na petek so se zlikovci spplazili na podstrešje Šoštaričeve hiše v Vrazovi ulici 6. S pomarejenimi ključi so odprli vrata, pretaknili vse kote in odnesli obleke, perilo in druge predmete. Daktiloskop Grobin je posnel prstne odtise.

Iz Tržiča

č— **Avtopodjetje Pernuš,** Tržič obvešča p. n. občinstvo da vozi od 15. t. m. dalje v dopolnitev dosedanjega voznega reda še en avtobus in sicer ob delavnikih iz Ljubljane ob 12.15 in iz Tržiča ob 16.15, dočim ob nedeljah in praznikih iz Tržiča ob 18.30 in iz Ljubljane ob 23.

č— **Kino Tržič** predvaja danes in jutri ljubko Shirley Temple v filmu »Begunka iz Kitajske«, v ponedeljek in torek pa Marto Eggert v filmu »Čarobni zvoki«.

Iz Litije

l— **»Maškarada v peklu«** danes v Sokolskem domu v Litiji. Zunanje goste »maske« obveščamo da so naročene sobe za maskiranje preskrbljene in zakurjene.

Iz Gornjega grada

gg— **20letnico Celjske legije** proslavi krajevna organizacija Legije koroških borcev v Gornjem gradu na slovesen način poleti z zborovanjem severnih borcev in narodno veselico na Forštu na Ljubnem na kar opozarjamo bivše celjske legionarje in ostale borce za severno našo mejo.

gg— **Občni zbor Legije koroških borcev v Gornjem gradu** ki je bil zadnjo nedeljo januarja v Maicenovičevi gostilni v Radmirju, je bil izredno obiskan. Izmed 223 članov je prisostvovalo zboru nad 200. Izvoljena je bila po večini stara uprava s predsednikom dr. Ervinom Mejakom.

BLED. Zvočni kino predvaja danes in jutri veseli film »Spjonka Suzi« z Jean Harlow v glavni vlogi. Dodatek poučni film »Država čebel« in tednik.

ČRNOMELJ. Sokolski zvočni kino predvaja drevi ter jutri popoldne in zvečer film »Hrabrost kapetana«.

POLJČANE. Strog pasji zapor je odredilo sresko načelstvo za občino Poljčane, ker so se pojavili primeri stekline. Psi morajo biti podnevi in ponoči stalno na verigi in tako zavarovani, da je dostop tujim psom onemogočen in vsaka poškodba na živalih in ljudeh izključena. Za lovske pse izdaja sresko načelstvo posebna dovoljenja. Prepovedano je jemati pse v javne prostore. Prosto tekajoče pse je upravičen vsakdo ubiti, o čemer pa je treba občino obvestiti. Vse mačke morajo biti zaprte.

Avto je podrl pol hiše

Gornji grad, 17. februarja

Avtomobilu nekega celjskega trgovskega podjetja, ki je vozil te dni iz Radmirja proti Gornjemu gradu v Urhov klanec, je odpovedal v začetku klanca motor in je avto z veliko silo zadenski treščil v Marjančnikovo hišo, ki stoji pod klancem, tako da je podrl celo sprednjo levo steno hiše in poškodoval tudi eno stransko steno. V sobi so bili otroci in je sreča, da so sedeli v usodnem trenutku na mizi v kotu sobe, sicer bi bile tudi človeške žrtve. Razumljivo je, da so se otroci in takoj v sobo prihitevši gospodar zelo prestrašili.

Lastnik vozila bo seveda moral vso materialno škodo poravnati. Ob tej priliki spet naglašamo, da je skrajni čas, da se prestavi na tem mestu cesta in se obide ta nevarni klanec, na katerem se je zgodilo v zadnjih letih že več hudih nesreč.

Gospodarstvo

Železnice naj se gradijo na podlagi rentabilitetnih računov

(Iz publikacije Udruženja jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev: »Jugoslovenske železnice v sliki, številki in besedi«)

V.*

Gradnja novih železnic

Dolžina našega železniškega omrežja je leta 1918 znašala 8046 km, **od tedaj je bilo do konca leta 1937 dograjenih in izročenih prometu 1414 kilometrov novih železnic,** tako da znaša od zedinjenja prirastek 17.7%. Skoro polovica novih železnic odpade na področje beograjske direkcije, ena petina na področje sarajevske direkcije, najmanj pa je bilo zgrajenih železnic na področju subotiške in ljubljanske direkcije, kakor je to razvidno iz naslednjih številk:

dolžina železn. mreže

direkcija	leta 1918 v prometu km	do l. 1937 dograjenih km	prirastek
Beograd	1581	737	46.6%
Sarajevo	1220	2[illegible]	20.0%
Zagreb	1963	275	14.0%
Ljubljana	1086	60	5.5%
Subotica	2196	96	4.3%

Na področju ljubljanske direkcije je bilo od prevrata do konca leta 1937 zgrajenih le 60 km novih železnic in se je omrežje povečalo le za 5.5%. Potrebe po novih železnicah pa so še znatne, kajti omrežje bo nasičeno šele tedaj, ko noben kraj ne bo imel več kakor 10 km poti do prve železniške postaje. Če vzamemo povprečje enoletnega prirastka železniške mreže za vso državo (1%) vidimo, da je omrežje raslo v pravilnem razmerju. To pa ne velja za posamezne pokrajine, ker odpade največji del novih železnic le na beograjsko direkcijo, kjer znaša povprečni letni prirastek 2.45%, medtem ko znaša na področju ljubljanske direkcije le 0.29%. Na področju Slovenije je do leta 1918 naraščalo železniško omrežje povprečno za 16 km na leto, po letu 1918 pa je znašal prirastek le 3.1 km na leto.

Prenagla gradnja novih prog v gospodarsko nerazvitih krajih je imela za posledico, da so te proge hudo pasivne. Širši sloji naroda se ne morejo tako hitro gospodarsko razvijati, da bi lahko sledili hitremu razvoju prometnih sredstev. Pasivnost številnih novih prog se jasno vidi iz že obravnavanih številk o storilnosti in obremenitvi prog ter uslužbencev. To neugodno občuti vse državno gospodarstvo. Zato je potrebno, **da se v bodoče grade nove železnice le na podlagi strogih rentabilitetnih računov, pri čemer je treba brezpogojno upoštevati tudi potrebe narodne obrambe, kakor tudi finančne možnosti.**

Železniške proge v gradnji in v projektu

Leta 1937 je bilo pri nas v gradnji 748 km novih železniških prog, in sicer 6 normalnotirnih: Bihač—Knin (112 km), Št. Janž—Sevnica (12), Banjaluka—Valjevo (340), Kraljevo—Valjevo (90), Požarevac—Kučevo (62) in Priština—Kuršumlija (68) ter dve ozkotirni progi: Metković—Ploče (23) in Ustipraća—Foča (41). Te proge bodo dograjene do leta 1942, deloma tudi prej.

Tako bo leta 1942 znašal celotni prirastek v primeri z letom 1918 2162 km; od tega pa bo odpadlo 957 km na področje beograjske direkcije (prirastek od l. 1918 bo tedaj znašal 61.2%), na področje zagrebške direkcije 727 km (prirastek 37.1%), na področje sarajevske direkcije 310 km (prirastek 25.4%), na področje ljubljanske direkcije 72 km (prirastek 6.6%) in na področje subotiške direkcije 96 km (4.3%).

Iz teh številk se vidi, **da v prihodnjih letih neenakomernost napredka še ne bo odpravljena.** Mnogo bosta še pridobili beograjska in zagrebška direkcija, zelo malo ljubljanska, subotiška pa nič. Verjetno je, da bo pasivni del železniškega omrežja še narasel.

Po uredbi iz leta 1936 je v trasiranju in v projektu še 17 železniških prog v skupni dolžini 1242 km. Te proge bodo dograjene nekako do leta 1950. **Od celotne dolžine 1242 km projektiranih prog pa bo odpadlo zopet na beograjsko direkcijo 640 km, na sarajevsko 485 km, na zagrebško 70 km in na ljubljansko direkcijo 47 km** (proga Črnomelj—Vrbovsko), medtem ko na področju subotiške direkcije niso predvidene nove proge. **V razdobju 1940 do 1950 se bo torej 51.5% vseh novih prog gradilo na področju beograjske direkcije in 39.1% na področju sarajevske direkcije, tako da bo na ostale tri direkcije odpadlo le 9.4% celotne dolžine projektiranih prog.** Leta 1950 bo znašal prirastek železniškega omrežja na področju posameznih direkcij v primeri z letom 1918 kakor sledi:

dolžina železn. mreže

direkcija	leta 1918 v prometu km	do l. 1950 bo dograjenih km	prirastek
Beograd	1581	1597	101.0%
Sarajevo	1220	795	85.0%
Zagreb	1963	797	40.6%
Ljubljana	1086	119	11.5%
Subotica	2196	96	4.4%

Do leta 1950 bo železniška mreža silno narasla v gospodarsko nerazvitih krajih beograjske in sarajevske direkcije, **prirastek v ljubljanski in subotiški direkciji pa bo minimalen,** medtem ko bo na področju zagrebške direkcije dosegel skoro državno povprečnost. Zaradi investicije znatnega kapitala in visokih obratnih stroškov se bo s tem še povečalo število pasivnih prog, kajti obremenitev in izkoriščenost prog, voznega parka in uslužbencev je v gospodarsko nerazvitih krajih zelo majhna, in tudi ni računati, da bi se gospodarska zaostalost v teh krajih odpravila v razdobju enega desetletja.

Da bi se v zvezi z gradnjo železniškega omrežja odpravile in onemogočile velike gospodarske pogreške, je **Združenje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov v Ljubljani leta 1937 izdelalo poseben načrt javnih del, ki upošteva tudi potrebe železniškega prometa v ljubljanski direkciji. Ta načrt predvideva v Sloveniji 18 novih železniških prog v skupni dolžini 609 km.** Pogrešno je naziranje, da ima Slovenija dovolj gosto železniško omrežje. Tudi v Sloveniji so potrebne številne nove železniške zveze. Ker pa je splošno gospodarstvo v Sloveniji najbolj razvito in izkoriščanje železnic najpopolnejše, **bi zgostitev mreže na področju ljubljanske direkcije prinesla tudi železniški upravi mnogo neposrednih dobičkov.** Če bi v Sloveniji gradili nove železnice v enakem tempu kakor pred letom 1918, t. j. 16 km na leto, bi bil lahko ta načrt za gradnjo novih prog izvršljiv v 38 letih. Najnujnejše železniške zveze merijo po tem načrtu 356 km.

Iz primerjave načrta Združenja jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov z državnim načrtom iz leta 1936 se vidi, **da vsebuje državni načrt le progo Črnomelj—Vrbovsko. Neposredna bližina gospodarsko razvite Italije in Nemčije, ki imata dobro razvito železniško omrežje in razvito gospodarstvo v pokrajinah, ki mejijo na našo državo, nas nujno sili k izpopolnitvi železniške mreže v Sloveniji. To lahko tem lažje zagovarjamo, ker so po sedanjih izkušnjah železnice prav v Sloveniji visoko aktivne in je zajamčena tudi rentabilnost bodočih prog. Vse to je treba upoštevati pri gradnji železnic v prihodnjem desetletju. Proge naj se grade posvod v državi le po točnih in zanesljivih rentabilitetnih računih, pri čemer mora biti podlaga statistika o obremenitvi storilnosti obstoječih prog.**

* Glej »Jutro« z dne 15., 16. in 17. t. m.

150 milijard dinarjev za angleško oboroževanje

Angleška vlada je izdala belo knjigo o izdatkih za oboroževanje v letih 1939-40, ki pojasnjuje tudi potrebo novega pooblastila za najetje potrebnega posojila. Čeprav objavljene številke ne presegajo prejšnjih napovedi, je vendar njihova objava nekoliko preplašila angleške finančne kroge, kar se kaže tudi v delni oslabitvi tečajev na londonski borzi, ki izraža vtis objavljenih številk o izdatkih za oboroževanje. V londonskih finančnih krogih je trenutno najvažnejši problem, na kakšen način bo Anglija z davki in posojili krila izdatek **580 milijonov funtov (150 milijard din), ki je predviden v novem proračunu za oboroževanje, kajti novi proračun kaže nepokrit izdatek v višini 307 milijonov funtov.**

Angleška vlada ima že od prej pooblastilo za najetje posojil za narodno obrambo do višine 400 milijonov funtov. Z novim proračunom pa zahteva povišanje te vsote na 800 milijonov funtov. Od prvotnega pooblastila za najetje 400 milijonov funtov posojila za narodno obrambo je angleška vlada doslej v dveh emisijah izkoristila znesek 197 milijonov funtov, tako da ima na podlagi starega pooblastila še možnost za najetje posojil v višini 203 milijone funtov. To pa ne zadostuje za kritje primanjkljaja zaradi ogromnih oboroževalnih izdatkov v novem proračunu v višini 307 milijonov funtov. Del tega primanjkljaja bo skušala angleška vlada kriti z novimi davki. **Na angleškem trgu pa namerava v letu 1939-40 najeti za 250 milijonov funtov** notranjega posojila za narodno obrambo. Najetje tako ogromnega posojila predstavlja tudi za angleške razmere silno obremenitev, kajti celotni prihranki angleškega naroda znašajo v enem letu okrog 400 milijon. funtov in bo od teh prihrankov **država sama absorbirala za oboroževanje nič manj kakor 62.5%.** Prva tranša novega posojila za oboroževanje bo najbrž emitirana že v maju t. l.

Predlog novega državnega proračuna

Že včeraj smo poročali, da je finančni minister predložil narodni skupščini predlog državnega proračuna v višini **12 milijard 942 milijonov din,** kar pomeni nasproti proračunu za tekoče proračunsko leto povečanje za 762 milijonov din. Kakor je razvidno iz izjave finančnega ministra je dejansko povečanje proračuna še večje, ker so v novem proračunu izpadli izdatki za državne rudnike, ki so prišli lani v last družbe »Jugočeliko« d. d. in ker so izpadli tudi izdatki Državne hipotekarne banke v smislu uredbe od 22. junija lanskega leta. Predlog državnega proračuna se da le s to omejitvijo primerjati s proračuni za prejšnja leta. Naši državni proračuni so pokazali v zadnjih letih naslednje gibanje:

proračun	1934/35	10.171	milijonov din
proračun	1935/36	10.250	milijonov din
proračun	1936/37	10.324	milijonov din
proračun	1937/38	10.910	milijonov din
proračun	1938/39	12.180	milijonov din
predlog „	1939/40	12.942	milijonov din

Kakor rečeno je predlog novega državnega proračuna za 762 milijonov din ali za 6.3% večji nego proračun za tekoče proračunsko leto; v primeri s proračunom za 1938/39 znaša povečanje 2032 milijonov ali 18.6%, v primeri z letom 1934/35 pa znaša povečanje 2771 milijonov ali 27.2%.

Zanimiva je tudi ugotovitev, da je predlog proračuna za leto 1939/40 večji nasproti proračunu za leto 1929/30, ki je znašal 12.464 milijonov.

3% obveznice za likvidacijo kmečkih dolgov in nalaganje rezervnih fondov

Pred dnevi smo objavili seznam državnih vrednostnih papirjev, ki se smejo v smislu odločbe finančnega ministrstva uporabiti za nalaganje rezerv in rezervnih fondov v smislu uredbe o ustanovitvi poslovnih rezerv in rezervnih fondov in o delnem nalaganju teh rezervnih fondov v državne vrednostne papirje. Za nalaganje rezerv in rezervnih fondov se lahko uporabljajo vse obveznice notranjih državnih in po državi garantiranih dolgoročnih posojil, ki so pri nas v obtoku in so kuponi plačljivi v dinarjih ter so obveznice predmet borznih transakcij na domačih borzah. Predpis da se smejo uporabiti za nalaganje samo obveznice posojil, katerih kuponi so plačljivi v dinarjih in so obveznice predmet borznih transakcij na domačih borzah, pa velja logično samo za v inozemstvu emitirana državna posojila, nikakor pa ne more ta omejitev veljati za obveznice, ki so izdane v naši državi. Seznam državnih vrednostnih papirjev, ki se lahko uporabljajo za nalaganje rezerv in rezervnih fondov je sedaj objavljen v »Službenih novinah« od 15. t. m. Kakor v prejšnji časopisni objavi finančnega ministrstva, tako so tudi v uradni objavi v »Službenih novinah« **izpuščene 3% obveznice za likvidacijo kmečkih dolgov.** Ker dovoljujeta uredba in pravilnik nalaganje rezervnih fondov v domačih državnih obveznicah brez ozira na okolnost, ali so te obveznice predmet trgovine na naših borzah ali ne, zato je **nujno potrebno, da se v seznam uvrstijo tudi 3% obveznice za likvidacijo kmečkih dolgov.**

Združenje bančnih in zavarovalnih podjetij v Novem Sadu je v tem smislu predložilo trgovinskemu ministru predstavko, te dni pa je prejelo ustmeno sporočilo, da bodo v seznam državnih papirjev, ki se lahko uporabljajo za naložbo rezervnih fondov in poslovnih rezerv, **uvrščene tudi 3% obveznice za likvidacijo kmečkih dolgov, toda z omejitvijo, da velja to samo za one denarne zavode, ki so take obveznice dobili neposredno od Privilegirane agrarne banke na račun 25% odškodnine, ki jo daje država, ali pa na račun izgube denarnega zavoda v zvezi s 50% odpisom kmečkih dolgov.**

Ta omejitev se nam ne zdi v skladu z določbami uredbe in ne vidimo razloga, zakaj se ne bi smele tudi **kupljene** 3% obveznice za likvidacijo kmečkih dolgov uporabljati za naložbo rezerv in rezervnih fondov. Taka omejitev bi bila v škodo bodočemu razvoju tržne cene teh 3% obveznic. Gotovo ni v interesu državnega kredita, če bo tečaj teh obveznic nizek, oškodovani pa bodo tudi denarni zavodi, ki so prejeli te obveznice od države kot odškodnino in jih ne bodo mogli vnovčiti po primerni ceni, ker po teh obveznicah ne bo pravega povpraševanja.

Gospodarske vesti

= **Nove licitacije za železnice Črnomelj-Vrbovsko.** Lani so bile po tri licitacije za gradnjo prvega in petega odseka železnice Črnomelj—Vrbovsko, ki pa niso uspele, nakar je bilo sklenjeno, da bo železniška uprava ta dva odseka gradila v lastni režiji. Sedaj so razpisane še licitacije za drugi, tretji in četrti odsek, in bo 17. marca licitacija za drugi odsek od km 8.84 do km 21.23 (proračun 10.8 milj. din), 20. marca za tretji odsek od km 21.23 do km 29.42 (proračun 12.6 milj. din) in 22. marca za četrti odsek od km 29.42 do km 40.94 (proračun 20.67 milijona din). Proračunska vsota teh treh odsekov znaša torej 44.1 milijona din. Pri lanskih licitacijah za prvi in peti odsek je znašal proračun za ta dva odseka milijonov din, najnižji ponudnik pa je zahteval 66 milijonov. Kakšen bo rezultat licitacij za 2., 3. in 4. odsek je težko predvideti.

= **Občni zbor Obrtne banke kraljevine Jugoslavije** je sklican za 19. marc ob 9. dopoldne v dvorani Zanatskega doma v Beogradu. Med drugim bo izvoljenih pet članov upravnega odbora in dva člana nadzorstvenega odbora. Delničarji, ki se želijo udeležiti občnega zbora morajo najmanj 7 dni pred občnim zborom deponirati svoje obveznice pri centrali ali pa pri podružnici banke. Delnice lahko pošljejo centrali ali podružnici tudi po pošti, nakar dobe potrdila za udeležbo na občnem zboru.

= **Likvidaciji.** Tvrdka Oblak & Co., lesna trgovina, družba z o. z. na Grabnu, je prešla v likvidacijo. Likvidator Oblak Anton, posestnik na Grabnu, pošta Ortnek, poziva upnike na prijavo terjatev. — Prva slovenska tvornica mineralnih vod, sodavice in brezalkoholnih pijač, r. z. z o. p. v Ljubljani, je v likvidaciji in poziva upnike, da prijavijo terjatve do 15. aprila.

= **Poravnalno postopanje** je uvedeno o imovini Ane Turkove, posestnice in gostilničarke v Ljubljani, Streliška 22 (poravnalni upravnik dr. Vladislav Pegan, odv. v Ljubljani; poravnalni narok 14. marca ob 9, prijavni rok do 4. marca).

Borze

17. februarja

Na jugoslovenskih borzah so se nemški klirinški čeki danes trgovali po nespremenjenem srednjem tečaju 13.80. Tudi angleški funti notirajo kakor doslej in znaša specialni tečaj 238, svobodni tečaj pa 258. Grški boni so bili zaključeni v Zagrebu po 35.75, v Beogradu pa po 35.50.

Na zagrebškem efektnem tržišču je Vojna škoda pri prijazni tendenci notirala 470 — 472 (v Beogradu je bil promet po 472.50 — 473). Zaključki pa so bili v 4% severnih agrarni obveznicah po 60.50 — 61 (v Beogradu po 60), nadalje v investicijskem posojilu po 101, v 7% Blairovem posojilu po 94.50 (v Beogradu po 94.50) in v 8% Blairovem posojilu po 100 — 101.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2343.50—2381.50, Berlin 1756.62 — 1776.38, Bruselj 736.50 —748.50, Curih 995 — 1005, London 204.75 — 207.95, New York 4353 — 4413, Pariz 115.45 — 117.75, Praga 150.25 — 151.75, Trst 230.25 — 233.35.

Curih. Beograd 10, Pariz 11.6650, London 20.6450, New York 440.50, Bruselj 74.3250, Milan 32.20, Amsterdam 236.25, Berlin 176.80, Stockholm 106.35, Oslo 92.15, Praga 15.0950, Varšava 83.12, Budimpešta 87.25, Atene 3.90, Bukarešta 3.37.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 470 — 472, 4% agrarne 61 — 61.50, 4% severne agrarne 60.75 — 61, 6% begluške 89.50 — 90, 6% dalm. agrarne 89.50 — 90.25, 7% stabiliz. 98 den., 7% invest. 100 — 101, 7% Seligman 101 den., 7% Blair 94.25 — 95, 8% Blair 101 — 102; delnice: Narodna banka 7850 den., PAB 226 — 229, Trboveljska 180 — 185, Gutman 31 — 36, Šećerana Osijek 78 — 90, Šećerana Vel. Bečkerek 500 bl. Jadranska 350 den.

Beograd. Vojna škoda 473 — 473.50 (472.50—473), za marc 472—473 (472.50), 4% severne agrarne 60 — 61 (60), 6% begluške 90.50 — 90.75 (90.50), 6% dalm. agrarne 90 den., 7% invest. 101 den., 7% Blair 94.50 — 95.50 (94.50), 8% Blair 100.50 — 100.75, PAB — (234.50 — 235.

Blagovna tržišča

ŽITO

+ **Chicago,** 17. febr. Začetni tečaji: **pšenica:** za maj 67.8750, za julij 68.1250, za sept. 69; **koruza:** za maj 49.1250, za julij 50.50, za sept. 50.8750.

+ **Novosadska blagovna borza** (17. t. m.). Tendenca nespr. **Pšenica:** baška in slavonska 153 — 155; sremska 152 — 154; banatska 152 — 155. **Rž:** baška 142.50 — 145. **Ječmen:** baški in sremski, 64/65 kg 152.50 — 155, jari 68 kg 180 — 185. **Oves:** baški, sremski in slavonski 165 — 167.50. **Koruza:** baška pariteta Indjija in Vršac 94 — 96; baška pariteta Indjija in Vršac sušena 107 — 109. **Moka:** baška in banatska »0« in »0gg« 242.50 — 252.50; »2« 222.50 — 232.50; »5« 202.50 — 212.50; »6« 182.50 — 192.50; »7« 152.50 — 162.50; »8« 110 — 112.50. **Fižol:** baški in sremski beli brez vreč 282.50 — 285. **Otrobi:** baški, sremski in banatski 95 — 100.

BOMBAŽ

+ **Liverpool,** 16. januarja. Tendenca stalna. Zaključni tečaji: za febr. 4.76 (prejšnji dan 4.72), za maj 4.70 (4.67), za sept. 4.46 (4.47).

Gledalci v Zakopanem

Oči vseh smučarjev in prijateljev belega sporta so zdaj obrnjene v Zakopane, kjer tekmujejo mednarodni smučarji ob veliki udeležbi občinstva

Otekline v možganih so ozdravljive

Mož, ki je razvil tovrstne operacije do popolnosti

Znani ameriški kirurg Harvey Cushing, specialist za operacije možganov, je pred kratkim praznoval svoj 70. rojstni dan. Prof. Cushing živi danes v pokoju, med svojo zdravniško prakso pa je izvršil nič manj nego 2200 operacij možganov in pri tem razvil eno izmed najmlajših in najtežavnejših področij zdravniške vede do popolnosti.

Okrog preloma stoletja se je končala vsaka oteklina v možganih še z neizbežno smrtjo S čudežem možganske operacije so dosegli, da se končuje danes 95 odstotkov vseh podobnih operativnih posežkov, če jih izvedejo pravočasno, z uspehom. Cushing je bil prvi, ki je nevarni možganski tumor, katerega posledica so pogoste motnje v vidu in pojavi mrtvouda, izpraznil z motorno sesalko, potem ko je pacientu odprl lobanjo in tkivo zarezal s pomočjo elektrike. Po odstranitvi otekline je lobanjo spet zaprl in rano zašil. Takšni posežki so pacientu skoraj vedno vrnili vid in ga rešili tudi mrtvoudnih pojavov.

Med vso operacijo je pacient danes vedno pri polni zavesti in lahko govori s kirurgom, ki ga napravi le lokalno neobčutljivega za bolečine Pri tem ne izgubi pacient, če operacijo izvaja mojstrska roka, niti kapljice krvi. Čelna svetilka, s katero je opremljen kirurg, varuje razgaljene možgane pred ohladitvijo. Med operacijo opazuje bolniška pomočnica aparat, ki beleži krvni tlak. Električnemu rezilu, ki reže tkivo in razgalja možgane, streže izkušen tehnik specialist.

Ko so prof. Cushinga ob priliki njegove zadnje možganske operacije l. 1934. čestitali iz vsega sveta, ker mu je uspelo obvladati posebno zamotan primer, je dejal svojim študentom: »L. 1904. so označevali posežek, kakršnega ste pravkar videli, za čudež. Počakajte še 30 let, pa boste doživeli, da bodo nasledniki naše sedanje kirurške posežke smatrali za isto tako surove, kakor se nam vidijo surove operacije pred kakšnimi tridesetimi leti.«

Drugič v Španiji

Francoski senator Leon Berard je po nalogu pariške vlade drugič odpotoval v Burgos k generalu Francu

Srečanje po dvajsetih letih

V francoskem mestu Amiensu je Jean Delacroix, mož 45 let, nekega večera stopal po stopnicah navzdol, da bi ponesel pismo do poštnega nabiralnika. V isti minuti je zapustila tudi neka ženska svoje stanovanje in je šla po stopnicah navzdol.

Ta ženska je bila Marijana Pechetova, njegova mladostna ljubezen. V svetovni vojni je izgubil vsako sled za njo. Oba sta mislila drug o drugem, da sta mrtva. Izmenjala sta nekoliko besed in sta zvedela, da sta stanovala že dvajset let v isti hiši, po nenavadni muhavosti pa se nista niti enkrat srečala. Samo nekoliko zidov ju je ločilo, pa nista vedela drug za drugega.

Če bi Marijana Pechetova tega večera slučajno v isti minuti ne stopila iz svojega stanovanja, da poizve na policiji za svojo ročno torbico, ki jo je izgubila, potem bi se morda še dolga leta ne srečala, čeprav bi živela v isti hiši Tako ju je usoda po dvajsetih letih spet združila.

Kino v dnevni svetlobi

Neki japonski fizik je izumil filmsko »platno«, ki omogoča predvajanje tudi ob belem dnevu. Gre za črn celuloidni zaslon, ki ima na svoji površini 50.000 zvišenih točk.

Newtonove prizme

Novi muzej v Trevisu v Italiji je kupil prizme slavnega naravoslovca Izaka Newtona. S temi prizmami je učenjak izvršil svoje raziskave o lomu svetlobnih žarkov, ki so nauk o optiki in barvi postavile na novo podlago.

Nezgoda v varieteju

V nekem londonskem varieteju je indijska artistka Sita skupaj s svojim drugom Swamijem predvajala vsak večer znano točko, pri kateri je metal nje drug iz razdalje trideset korakov nože okrog njenega telesa in glave ter risal tako njeno podobo na leseno desko za njo.

V enem zadnjih večerov je neka ženska v občinstvu med predstavo zakričala. Sita je za trenutek pozabila na svojo vlogo ter je zganila glavo. V istem trenutku je priletel nož in si ji zadrl v obraz. Krivda za to nesrečo ne zadene metalca nožev, kajti imel je svoje živce v oblasti in je navzlic kriku v občinstvu meril na pravo mesto. Zdravniki se sedaj trudijo, da bi obraz Indijke z operacijo popravili.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Dete, avto in radio

Ena izmed najodličnejših angleških zdravnic za živčne bolezni je v nekem predavanju z ostrimi besedami napadla neko vrsto današnjih žensk.

Te ženske, je izvajala, živijo večinoma v predmestjih, imajo otroka, avto in radio in ne postanejo vse svoje življenje duševno nič bolj zrele nego mladenke s 16 let. Omišljajo si vse, kar jim odjemlje delo, avto, radio in psiček jim izpolnjujejo ves čas, potem se pa čudijo, da se jih lotevajo vse mogoče težave. V resnici so vse te težave le domišljija, toda zdravnik, ki bi jim to odkrito povedal v obraz, bi dosegel le to, da bi odšle k drugemu zdravniku. Tem ženskam bi bilo treba vzeti voz, sesalec za prah in preobremenjeno služkinjo, za to bi pa morale dobiti tri ali štiri otroke. Potem bi postale namah spet zdrave in pametne.

Če še ne veš, zdaj izveš:

da bo dobavila Amerika Angliji in Franciji 1200 letal, med njimi lepo število bombnikov Douglasovega tipa, ki letijo z brzino 450 km na uro;

da bodo Zedinjene države podprle Kitajsko v borbi proti Japonski z dobavo 200 tankov;

da je prezident Francije te dni podpisal uredbo, ki prinaša znatno olajšanje glede napredovanja kolonijalnih vojakov v oficirski čin;

da ima Nemčija največji rudarski muzej v Bochumu;

da je poljski pianist Ignac Paderewski odpotoval z ladjo »Ile de France« v Ameriko, kjer bo priredil nekaj koncertov;

da bo praško prometno ministrstvo še letos v maju uvedlo na železniški progi Praga—Brno—Bratislava motorni vlak s pnevmatikami na kolesih. Ta vlak bo vozil z brzino do 120 km na uro;

da ni bilo v petih mestih na Angleškem lani niti ene prometne nezgode;

da je bil italijanski pisatelj Giovanni Boccaccio, pisec »Dekamerona« nezakonski otrok in se je narodil v Parizu;

da bodo od 1. maja letos dalje tudi v ČSR vozili po desni ter se izogibali na levo.

Otok se je pogreznil

Deli malega danskega krednega otoka Moena v Baltiku so se pred dnevi pogreznili v morje, sedaj pa javljajo od tam spet večje zemeljske plazove. Kamenite in gozdne mase, ki so padle v morje, so tako velike, da so v morju zgradile nov, 15 m visok otok.

Smuške tekme v Zakopanem

Švicarski smuški tekmovalec Rominger, svetovni prvak v slalomu

Španski begunci na francoski ladji

Francoska vlada je dala španskim beguncem, zlasti ranjencem, na razpolago prekomornik »Marechal Lyautey«, katerega so spremili v lazaret

Prožno telo, daljša mladost

Moderna žena zna ceniti pomen telovadbe za zdravje in gibčnost, zato odmeri vsak dan nekaj časa gimnastičnim vajam

Kozmetika lepe Aspazije

Ženske stare Helade so bile v pogledu lepotičenja umetnice

V Delfiju vodijo francoski arheologi s pristankom grške vlade že dalj časa izkopavanja, ki so že doslej spravila dragocene stvari na dan, pred vsem mnogo spominkov na staro Apolonovo svetišče, ki je nekoč tu stalo in ki je bilo eno najvažnejših svetišč starih Helenov.

Pred kratkim so na kraju, kjer je stal nekoč stranski trakt velikega templa, trakt, ki je rabil bržkone duhovnicam Pitijinega spremstva za stanovanja, našli dragoceno škatlo za puder. Škatla je vsa iz zlata, precej velika in ima bogate okraske. Nimfe, ki plešejo okrog boga Era, so nedvomno delo odličnega umetnika.

Slog figur kaže, da izvira škatla iz dobe razcveta antične umetnosti, iz prve polovice 5. stoletja pred našim štetjem, torej iz Periklejevega časa. Znano je, da so imele tedanje znamenite hetere, med katere je spadala tudi Priklejeva prijateljica Aspazija, veliko umevanja za lepe umetnosti in da so uporabljale ves svoj vpliv na vodilne državnike, da so te umetnosti pospeševali. Tudi to škatlo je morala kakšna hetera kot darilo prinesti svetišču. Dragoceno delo dopušča sklep, da je bila ta ženska zelo bogata in da je imela zveze z velikimi umetniki. Lastnica je morala biti vrstnica velike Aspazije ali pa je bila nemara Aspazija sama.

V škatli je bil še kupček pudra. Ko so jo odprli, so ugotovili, da se ga drži še prvotni vonj. Iz škatle, ki je bila več nego 2000 let zakopana v zemlji, je močno zadišalo po vrtnicah. Francozi so dali puder kemično preiskati in analiza je dala presenetljiv rezultat. Izkazalo se je, da niso dame stare Helade, kar se tiče umetnosti lepotičenja, zaostajale prav nič za današnjimi ženskami Nasprotno, po vsej priliki so za te namene takrat izdajale celo še veliko več denarja nego danes. Puder je sestavljen v bistvu namreč iz istih snovi kakor kakšen sodoben dober puder. Neke sestavine, ki so jih uporabljali zanj, pa so bile tako drage, da danes za takšne namene ne prihajajo več v poštev.

Puder ni rabil samo kot dišava, temveč je imel tudi namen ščititi kožo pred sončnimi žarki in jo delati čim bolj belo. Tedanje ženske namreč niso stremele za tem, da bi jim bila koža bolj ogorela, čim bolj bela je bila, tem bolj so jo cenili. In da bi imela še poseben sijaj, so mešale v prašek zelo fino zdrobljeno zlato. Škatla takšnega pudra, pred vsem če je bila sama tako lepo izdelana, je morala predstavljati celo majhno imetje. Predstavljala je mnogo več, nego izdajajo današnji kavalirji za takšne stvari.

Brez prestopanja iz Calaisa v Bagdad

Dograjena je železniška proga, ki je bila eden izmed vzrokov svetovne vojne

Od oktobra letošnjega leta dalje bo mogoče potovati iz Calaisa v Bagdad, ne da bi bilo treba prestopati. že sedaj obratuje na turškem in sirskem ozemlju proga, ki bo vodila v najkrajšem času do Mosula, potem bo preostala samo še zgradba dopolnilnega dela med Mosulom in Baijijem.

S tem se bo zaključil boj, ki se je začel pred petdesetimi leti in ki je bil tudi eden izmed vzrokov svetovne vojne. S tem, da se je med tem razvil letalski promet je nova železniška proga seveda malo zastarela, imela pa bo še vedno velikanski pomen za tovorni promet in mnogo bo tudi potnikov, ki se bodo skozi puščavo rajši vozili v razkošnem vlaku nego v avtobusu ali letalu. Verjetno je končno, da bodo mnogi romarji v Meko isto tako radi uporabljali železnico. Kakšen pomen pripisujejo veliki progi, je najbolje razvidno iz razsežnosti mosulske postaje. To je moderna zgradba z dolžino celega kilometra in širino 300 m. Hotel poleg postaje nudi potujočim vse mogoče udobje.

Ponesrečen koncert

Pri kronanju carja Aleksandra so priredili na Nevi parado ladij, pri kateri naj bi kot posebna senzacija nastopil tudi podvodni čoln. Ta čoln, predhodnik naših podmornic, so poganjali z nogami in je srečno opravil vrsto poskusnih voženj.

Pri paradi bi bilo gotovo šlo vse po predpisih, če bi ne bil dobil dvorni maršal domisleka, da bi povečal učinek čudežnega čolna s carsko himno, ki naj bi jo igrali v njem.

Na dan kronanja je sedel car sredi odličnikov na tribuni ob bregu. Pokanje možnarjev je naznanilo, da je podvodni čoln ob startu odplul. A naj je car še tako prisluškoval in naj si so dvorjani še tako vneto polagali glave na obrežna tla ter so se nekateri posebno stremljivi možje potopili v vodo, koncerta ni bilo slišati.

Parado so prekinili in car je besen odjahal. Šele pozneje so odkrili vzrok tega ponesrečenega koncerta. Pozabili so, da plove čudežna ladjica pod vodo in da zato ne more noben zvok priti na površino. Godbeniki v ladji so bili nedolžni. Med startom in ciljem so bili carsko himno zaigrali nič manj nego 63-krat...

Človeške kosti kot „zdravilo“

V Toulousu je policija prijela neko žensko po imenu Leontine Clanetovo, ki si je znala iz lahkovernosti ljudi kovati dobiček. Kot brezpogojno učinkovit pripomoček je prodajala bolnikom tekočino, ki so bile vanjo pomešane zoglenele in v prah zdrobljene človeške kosti. Za vsako stekleničico je zahtevala in dobivala po petdeset frankov.

Ženska, ki je veljala za »čarovnico«, je bolnikom zagotavljala, da dobiva kosti, ki so ji potrebne za »zdravilo«, s pariškega pokopališča Père Lachaise. V kratkem času si je Clanetova na ta način prištedila majhno imetje. Ker je pa mnogo bolnikov zaman čakalo ozdravitve po tem čudnem srednjeveškem lečilu, so jo nekateri končno ovadili.

S padalom v kavarni

Na pariškem Boulevardu des Thermes je nenadoma sédel na zemljo možakar s padalom. Pristal je čisto nepričakovano med gosti neke kavarne na prazni mizi. Možakar je bil vojaški letalec, ki je skočil iz aeroplana v višini 1200 m. Močan veter pa ga je zanesel do Velikih buljvarov, kjer je tako nenavadno pristal. Možakar ni bil po svojem pristanku nič presenečen. Naročil si je čašico žganja, se pokrepčal, nato si je odpel padalo in odšel v svojo vojašnico.

Ali bo uspel?

Belgijski politik Pierlot, ki mu je kralj Leopold poveril sestavo vlade

ANEKDOTA

Danski pisatelj Holberg je bil silno preprost človek. Posebno rad je imel staro obleko, od katere se ni mogel ločiti. Neki klobuk je nosil tako dolgo, da so se mu zaradi njega vsi smejali, ker je skoro povsem izgubil svojo obliko.

Nekega dne je srečal Holberga s starim klobupom na glavi vinjen dijak. Ni si mogel kaj, da ni odprl ust:

»Gospod Holberg, kaj to, kar nosite na glavi, imenujete vi še vedno klobuk?«

Holberg ni prišel v zadrego. Prijel je dijaka za dolge lase in rekel:

»Kaj vi to, kar nosite pod klobukom, še imenujete glavo?«

VSAK DAN ENA

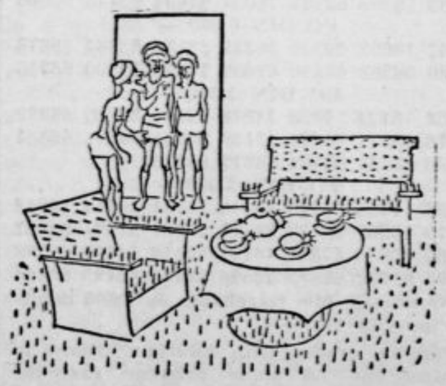

Fakir je povabil prijatelje k sebi na dom.

(»Moka«)

Kulturni pregled

Razstava italijanske knjige v Ljubljani

Jutri se bo otvorila v prostorih Narodne galerije razstava italijanske knjige, ki je že prej vzbujala pozornost kulturnega občinstva v Beogradu in Zagrebu. Organizira jo rimski Institut za kulturne odnose z inozemstvom, čigar predsednik je Alessandro Pavolini. Iz izjave, ki smo jo prejeli, posnemamo, da skuša Italija s to razstavo seznaniti prijateljski narod z močnim razvojem svojega kulturnega in umetnostnega življenja, ki dostojno nadaljuje slavno preteklost. S tem izborom, ki

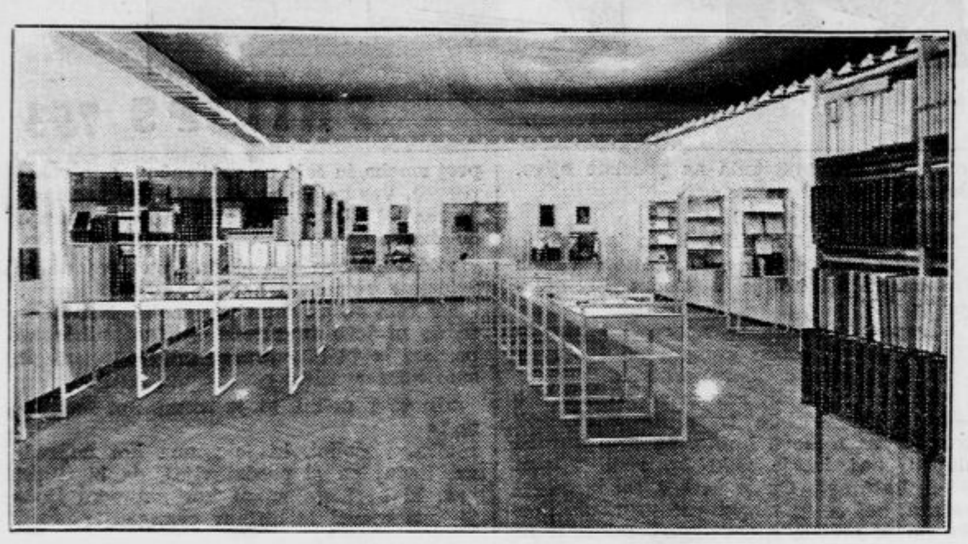

Pogled na razstavo italijanske knjige

predstavlja samo najmanjši del današnje italijanske knjižne proizvodnje, smo skušali dati splošen pojem o razvoju posameznih strok in o višini knjižnega izdajateljstva. Na slehernem področju so prikazani poleg klasikov in slavnih imen tudi sodobniki in najmodernejši pojavi. Potemtakem predstavlja vsak oddelek učinkovito sintezo vsega, kar je Italija dala in producirala na tem področju od rimske dobe do danes. Italijanska literatura je zastopana z raznimi zbirkami klasikov in s skrbnim izborom moderne in današnje književnosti. Zgodovino Italije predstavljajo dela, obravnavajoča dobe od Etruskov preko rimske republike in cesarstva do preporoda v 19. stoletju, kakor tudi izrazito aktualna dela. Poseben oddelek kaže italijanske vojaške pisatelje in vojno literaturo, torej znanstveno panogo, ki je občinstvu zelo malo znana. Knjige o upodabljajoči umetnosti, ki ilustrirajo že s svojo opremo nepretrgan procvit italijanske umetnosti so izpopolnjene z dragocenimi reprodukcijami lepo izdelanih antičnih izdaj, med katerimi so tako zvani »Codice trivulziano«, Vergilij iz Petrarcove dobe in sveto pismo (Bibbia d'Este). Mladinsko slovstvo bo zastopano z nekaterimi umetniškimi izdajami, z državnimi šolskimi izdajami kakor tudi s knjigami, ki jih izdajajo režimske mladinske organizacije in katere piše in tiska sama mladina. Iz pedagogije bodo predstavljena nekatera dela svetovnega slovesa.

Nadalje bodo »študije o vzhodno evropskih deželah in prevodi jugoslovenskih avtorjev pokazali, s kakšno pozornostjo in globokim zanimanjem zasleduje italijansko občinstvo kulturno življenje svojih sosedov. Priročniki, slovarji, enciklopedije pričajo o italijanskih pridobitvah tudi na teh področjih; poleg mogočne »Enciclopedia Italiana« in velikih atlantov. Turistične družbe so zastopana druga uvaževanja vredna in nova dela. Filozofske in religiozne vede so zastopane z imeni in izdajami, ki imajo že zdavnaj svetovni sloves. Takisto bodo razstavljena pomembna dela iz literature in filološke vede, zlasti še spisi iz slovstvene kritike; nadalje mnogi važni spisi iz medicine in prava, med slednjimi zlasti novi italijanski zakoniki, ki prav kakor obilna bibliografija korporativnega in delovnega prava pričajo o obilnem delu in zanimivih rezultatih študija na teh področjih. Poseben oddelek je odmerjen starim knjigam in raritetam, ki so bile v srbskohrvatskem jeziku natisnjene v Italiji kakor tudi spisom slavnih Italijanov o življenju, umetnosti in zgodovini južnih Slovanov. Naposled seznanja poseben oddelek razstave z literaturo o sodobni Italiji in o fašizmu ter njegovem vodji.«

Razstava obsega okrog 3500 zvezkov, ki so razdeljeni na petnajst raznih, delno že v zgornjem, oficielno izdanem pregledu označenih strok. Kakor v Beogradu in v Zagrebu, je tudi razstavo v Ljubljani uredil g. dr. Mario Meschini kot zastopnik omenjenega rimskega Instituta. Razstava je organizirana na izraziti kulturno reprezentativni, ne pa na ekonomski podlagi in bo v bližnjih mesecih obiskala še Madžarsko, Rumunijo in Poljsko.

Montesquieu

Leto se bo vsa napredna Evropa spominjala stopetdesetletnice francoske revolucije. Danes, 18 februarja pa poteka 250 let, kar se je rodil eden izmed njenih duhovnih predhodnikov — Montesquieu. Ta francoski mislec pripada veliki falangi filozofov in znanstvenikov ki so v 18 stoletju v Franciji razvili in povzdignili ideale prosvetljenosti ter pripravili novo dobo miselnega razvoja evropskega človeštva, ki je v devetnajstem stoletju dosegel bleščeči višek. S ponosom uvršča kulturna Francija Montesquieua k plejadi Voltaire, Diderot, Rousseau in drugih.

Charles de Montesquieu se je rodil 18. januarja 1689 na gradu La Brède kot potomec tako zvanega kupnega plemstva, t. j. plemičev, ki so si s kupovanjem osvojili važna mesta v sodstvu ali v finančnem svetu in dosegli po tej poti plemiški naslov in položaj. Tako je Charles de Montesquieu že po očetu podedoval mesto parlamentarnega svetnika, kar je bistrega moža vzpodbudilo, da je jel razmišljati o smotru in nalogah socialnih institucij in pripravljati prve teoretične osnove poznejšemu liberalizmu in demokraciji.

Montesquieu je zapustil svojemu narodu in ostalemu omikanemu človeštvu tri, za njegovo dobo značilne in za ves nadaljnji razvoj važne spise: l. 1721. je izdal »Perzijska pisma«, l. 1734 »Razglabljanja o veličini Rimljanov in o njihovem propadu«, l. 1748 pa je objavil svoje poglavitno, v marsičem še dandanes zanimivo delo »Duh zakonov«.

V »Perzijskih pismih« je skril svoje napredne nazore v manj spodtakljivo obliko pisem, ki jih pišeta dva prosvetljena popotnika svojim domačim v domovino. Ta oblika, ki dopušča, da se nekateri kočljivi problemi presade v eksotično okolje (oziri na strogo cenzuro absolutistične monarhije!) se je dobro prilegala Montesquieuevim novim mislim o veri, vladi in družbi. V drugi knjigi je po svoje raztolmačil vzroke propadanja in poloma mogočnega rimskega cesarstva. Knjiga je v luči današnjih zgodovinskih raziskavanj močno zastarela, vendar je nekoč opravljala važno nalogo, saj je previdno, vendar pa učinkovito pomagala rušiti vero, da sta vladarska oblast in moč držav neposredno odvisni od Boga.

V Montesquieuovi najpomembnejši knjigi »Duh zakonov« nahajamo mnoge misli o narodih, državah, družbi, stanovih itd., ki so v radikalnejši ostrejši obliki prešle med vodilne ideje francoske revolucije. Prav posebno se bavi pisec v tem delu s parlamentarizmom in z vlogo ljudstva v zgodovinskem procesu. Montesquieu je spoznal relativnost zakonov in zahteval, da se ljudstvo za njih izvajanje prenese na širše ljudske sloje. O namenu svoje knjige pravi tole: »Zakoni... se morajo ozirati na fizikalno stanje dežele, na ledeno, vročo ali zmerno podnebje, na kakovost tal na lego dežele in nje velikost; na življenjske navade ljudstva, na poljedelce, lovce ali pastirje. Zakoni naj bodo postavljeni v neko sorazmerje nasproti stopnji svobode, kakor jo lahko prenese ustava, pa nasproti veri prebivalcev njih nagibom, njih premoženju in številu in njih običajem. Naposled morajo biti zakoni v razmerju nasproti samim sebi: to se pravi, biti morajo v odnosu do svojega izvora, do smotra, ki ga je imel zakonodajalec do reda, na katerega se nanašajo. Zato jih je treba proučevati v vseh teh odnosih in prav to je tisto čemur sem se pototil v tem delu. Vsi ti odnosi skupaj tvorijo to, kar... imenujem duha zakonov.«

V tem svojem poglavitnem spisu razvija Montesquieu teorijo »posredujočih občestev«. Če se hoče država izogniti despotizmu, tedaj morajo obstajati neke korporacije, ki posredujejo med monarhom in ljudstvom. Take korporacije so plemiči, duhovščina, mesta, predvsem pa sodniki ki tolmačijo zakone. Dandanes se nam te zahteve ne vidijo kdove kaj napredne, toda v dobi kraljevskega absolutizma so bile vprav revolucionarne. Montesquieu je predvsem pokazal da je bil odločen nasprotnik despotizma. V knjigi razvija osnovno teorijo demokracije, po kateri gre ljudstvu suverena moč. Gonilna sila demokratične države je po Montesquieuju krepost to se pravi »domovinska ljubezen« in »ljubezen do enakosti«, ljubezen, ki daje pov sod »javnemu interesu prednost pred osebnim«. Montesquieu tudi nalaga demokratični državi dolžnost, da zmanjšuje bedo in povečuje splošno blagostanje.

Poleg teh teorij, ki so bile nove in radikalne v dobi ko so nastajale, je Montesquieu preganjal duha verske nestrpnosti in prepričeval prosvetljene ljudi, da je minila doba verskih in konfesionalnih bojev. Po Montesquieuovih prodornih dejanjih na področju francoskega duhovnega življenja zlasti v pravcu politične in socialne teorije, je bila močno olajšana radikalnejša kritika Voltaira, Diderota in ostalih enciklopedistov; bila so bolj odprta vrata Rousseauju in neposrednim ideologom francoske revolucije, ki so povsod tolkli in rušili miselne osnove »ancien regima«.

Kakorkoli že gledamo z današnjih zrelišč na veliki zgodovinski preobrat, ki ga je pripravilo 18. stoletje v Franciji, je nedvomno, da je človeštvo napalo po tej poti, če je hotelo doseči nadaljnje smotre svojega razvoja. Če pravijo nekateri, da sega vse do Montesquieua sistem še danes vladajočih zmot, pa lahko rečemo, da segajo tja tudi mnoge korenine tega čemur se današnje človeštvo ne bi hotelo odpovedati, če se ne mara zopet znajti tam, kjer je nekoč pisec »Duha zakonov« začel svoj boj za strpnost, človečnost zakonitost in druge demokratične odlike.

Zapiski

»POTOVANJE V BENETKE«

»Potovanje v Benetke« je prisrčna, zabavna komedija o zakonskem trikotu, kakršno si lahko izmisli samo francoski esprit. Prav za prav je vsa reč za spoznanje drugačna francoska komedija najrajši riše junaško podobo ljubimca, ki vdere v gnezdo zakonskega nereda in nesmisla in reši trpečo, zaklenjeno Trnjulčico ki gine v šapah nevrednega moža, v življenje in slast, tu pa sta Louis Verneuil in Georges Berr iznašla soproga, ki nasproti ljubimcu svoje mlade žene uveljavi vse odlike možatosti in duha, po razumno premišljenem načrtu odpravi vsiljivca in srce svoje lahkomiselne naivke vnovič pritegne nase in na dom. Žena je v tej komediji v resnici neizkušena, vetrovom predana začetnica kar se tiče življenjskih reči, in se prvemu vetrnjaku, ki ga sreča, obesi na škrice. Toda mož tokrat za izjemo ni slepec in bedak, z budnim očesom in nabrušenim orožjem gre branit svoje pravice in zmaga.

V režiji Cirila Debevca je igra dobila lepo, tenkočutno doživljeno podobo, a skorajda bi bilo komediji malo manj žive resnobe, ki ponekod že ubija tempo in nastrojenje, v korist. Trikot so podali Debevc (Michel Ancelot), Levarjeva (njegova soproga) in Jan: prvi kot simpatičen, razumsko jasen, v spoznanjih in dejanjih premočrten soprog, ona kot mlada, lepa, naivna gospa, ki je bolj igrača v rokah namišljene usode ko grešnica, Jan kot preprost, nič manj naiven, nepremišljen ljubimec. Dobršen del veselega učinka je ostal pridržan kreacijama dveh stranskih vlog. Levar je bil v gesti in besedi skrbno izoblikovan oče in tast, ki ga lahko uvrstimo med njegove doslej najlepše uspele smešne figure. Suvereno dostojanstven, do kraja realistično dognan je bil Plut kot komornik.

L. M.

»Življenje in svet« prinaša v pravkar izišli 4. številki na naslovni strani risbo Nikolaja Pirnata, na uvodnem mestu pa članek znanega balneologa dr Lea Travnerja »Kopališčno zdravljenje revmatizma«. Član Oceanografskega instituta v Splitu Miroslav Zei piše o nočnem ribolovu, dr. Mirko Černič nas v »Besedi o vinu« vodi skozi vinske motive naših pesnikov. D. Ravljen je prispeval pripovedno prozo »Rodbina«. Nadalje so tu še članki: »Kje je največ rastlin in živali?«, »Slovenija v tujih očeh« (po Walterju Neubachu v »Kölnische Zeitung«) nadaljevanje Pèrochonovega romana »Parcela 32«, dr Pavla Brežnika prispevek »Marinetti govori...«, I Koštiála jezikoslovni donesek »Sledovi gorenjščine v Prešernovem jeziku« in več krajših sestavkov. Številko krase tudi grafične ilustracije. »Življenje in svet« izdaja in ureja novinar in pisatelj Ivan Podržaj v Ljubljani.

Vika Podgorska v Beogradu. Minule dni je gostovala v beograjskem gledališču pri Spomeniku odlična zagrebška umetnica, naša rojakinja ga. Vika Podgorska. Nastopila je v Langerjevi igri »Številka 72«. Njeno gostovanje se je spremenilo v pravi triumf priznanja in navdušenja. »Politika« je lahko zabeležila, da ni bil že dolgo v Beogradu noben umetnik sprejet tako navdušeno kakor gospa Podgorska. »Po prvem dejanju je vse občinstvo vstalo in z gromovitim ploskanjem vabilo prvakinjo zagrebške drame pred zastor... To ni bil samo aplavz, bil je pravi vihar navdušenja... Zagrebška igralka je bila vsa ganjena od teh več ko deset minut trajajočih ovacij.« »Politika« še pristavlja: »Videti je bilo, da beograjsko občinstvo s svojim navdušenjem ni samo pozdravljalo odlično umetnico eno najboljših v naši državi, marveč je hotelo izraziti tudi veliko zadovoljstvo, da je prispela v beograjsko okolje predstaviteljica umetniškega Zagreba.« Prav tako navdušeno opisuje nastop ge Podgorske poročevalec »Pravde«. Njena igra glavne ženske vloge v Langerjevi uspeli drami (ki bi jo želeli videti tudi na ljubljanskem odru!) je izsilila mnogim ljudem solze. Tako je imelo gostovanje ge Podgorske v naši prestolnici vprav triumfalen uspeh.

ŠPORT

Sedmi na svetu v slalomu — Jugosloven

Podrobnosti o slalomu — Ciril Praček se je postavil ob stran Francu Smoleju

(Pismo našega posebnega poročevalca s FIS tekem

Zakopane, 14. februarja

Pri današnjem slalomu je doslej odlična organizacija odpovedala.

Mnogo po krivdi vremena. V Suhem žlebu, kjer naj bi bil slalom, je bil sneg zbit in izpran od dežja. V noči od včeraj na danes pa je pritisnil mraz in zapadlo je proti jutru tudi nekaj snega. Pod tanko plastjo je bil čist, trd in gladek led.

Seveda je bilo v takem — zlasti še, ker je zapihal tudi močan veter — postavljanje vratic za slalom težko in tako se je dogodilo, da proga ob uri, ko bi se imelo pričeti tekmovanje sploh še ni bila zaključena, sneg pa sploh nič pripravljen!

Tri ure so se valile množice ljudi proti Kalatowki in računajo, da se je na cilju in ob progi zbralo

nad 15.000 gledalcev

Od napovedane ure pričetka je minila že cela ura, ko so šele pričeli s soljo mehčati progo. Po vrhovih so se vlekle megle in pričel je že naletavati sneg. Občinstvo je postajalo nestrpno — saj so nekateri že po nekaj ur prezebali — tekmovalci pa so se od časa do časa spuščali po zgornjem delu proge, da so se vsaj malo ogreli. Čakati so namreč morali na startu v zavetju skal, ker jim tam niso postavili nikakega zavetišča. Vprav uganka je, zakaj niso postavili, tam vsaj večjega šotora, kakršnih vendar imajo dovolj na razpolago — če ne iz desk zbite barake. —

Bolj ko se je bližalo pripravljanje proge vendarle h koncu, močneje je pihal veter in vse gosteje je snežilo občinstvo pa je sicer postajalo glasnejše, bilo pa je neverjetno potrpežljivo in vztrajalo je na svojih mestih kljub vetru in mrazu.

Slalom, ki je bil 600 m dolg in imel višinsko razliko 185 m je imel 35 vratic. Postavljen je bil tako da je bil zelo raznolik in prilagoden terenu obenem pa zaradi hude strmine in ledenih tal izredno hiter. V drugi polovici, tik za vertikalo je proga zapeljala proti desnemu zgornjemu robu kjer štrli v žlet velika skala tako da je nastalo mahno sedelce, odkoder je šlo v zelo strmem smuku v dno žleba in na nižji levi rob skozi dvojna, v pravem kotu postavljena vratca.

Ta del proge je bil gotovo najtežji in je marsikateremu tekmovalcu postal usoden.

Slednji se je le pojavil na startu prvi tekmovalec Francoz Agnel. Veter je že gnal suhi gosti sneg naravnost po žlebu navzgor, tekmovalcem baš v lice. Videlo se je, da to tekmovanje ne bo nič kaj prijetna zadeva! Kar začudil se je marsikdo ko je videl kako je mladi Francoz lepo presmučal težko progo brez padca v času, ki se je pozneje izkazal kot kar dober!

Brez padca je presmučal tudi velik favorit Willy Walch, ki mu je bilo še premalo brzine in se je kjer je le utegnil, močno poganjal s palicami. — Slabše je šlo Švicarju Molitorju, ki se je le pogrnil v poledeneli sneg.

Čimdalje močneje je neslo sneg in prvi gledalci so že pričeli odhajati. Ostro so frčale trde, drobne snežinke po žlebu navzgor in kot igle bodle v lice. Ob progi nosijo in prodajajo, kolikor sploh še gre čaje, vodko in Ovomaltine, ljudje se zavijajo v plašče in kožuhe teptajo in cepetajo z nogami — eni pojejo drugi žvižgajo, tretji glasno zabavljajo — vsak hoče samega sebe prepričati, da ga ne zebe.

Mladi Nemec Jennewein je odličen in presmuča progo v krasnem stilu brez padca. Slabše gre njegovemu zemljaku Lantschnerju ki se mora pogrniti v sneg, pa se hitro znajde. Znanega Chieronija (Italija) po precej težkem padcu na saneh odpeljejo v dolino in Francoz Lafforgue vozi v silnem vetru previdno, pa zelo nesigurno — parkrat ga odnese kar mimo vratic. —

Ko je na startu in na progi deseti tekmovalec Rudi Cranz, mora občinstvo popustiti razbesnelim elementom in odhaja trumoma. Med veter in sneg se še pomeša megla in ne vidi se skoro nič. Vendar se tekmovanje nadaljuje in v najhujšem metežu postavita Cranz in Švicar Rominger časa, ki sta izdatno pomagala prvemu do četrtega. Rominger pa kar do prvega mesta v slalomu.

Naš Praček

je imel številko 20. Vreme se ni še prav nič izboljšalo in pol proge je sploh bilo v gosti megli. Svojo stvar je opravil odlično — privozil je v cilj brez padca in ob silovitem navdušenju publike. — Manj srečno je šlo Heimu, ki se je na startu ves premraznil, zlasti v roke, ker ob lepem vremenu zjutraj ni vzel s seboj dovolj tople obleke zlasti ne drugih rokavic, temveč samo tanke usnjene, ki jih potrebuje za tekmo.

Ko je bil prvi tek končan, se je izkazalo, da je naš Praček po času — šesti!

V drugem teku je bil za tri sekunde slabši kar pa je že zadostovalo, da je padel za eno mesto nazaj. — Kaj pomeni sedmo mesto na FIS prvenstvu, bo možno razumeti šele, če vemo, da je ostalo za njim, ki je bil uvrščen v II. razred 13 tekmovalcev evropskega I. razreda, ki so nastopili na svetovnem prvenstvu, da je pred vsemi Francozi Italijani, Švedi, Poljaki in od Švicarjev je pred njim samo Rominger! — S svojim današnjim uspehom v slalomu se je Praček postavil ob stran našemu vrlemu Smoleju — dobili smo tretjega tekmovalca smučarja ki ga že danes pozna in ceni ves sportni svet!

S svojim uspehom v slalomu se je Praček prerinil daleč naprej tudi v alpski kombinaciji, kjer je prišel z 21. mesta, ki ga je dosegel v smuku, kar na 12. mesto. Tudi Heim je, čeprav je bil v slalomu slab zlezel za pet mest naprej. — šič.

Ljubljana ima nov odbor

SK Ljubljana je bila spet v krizi. Nedavni redni občni zbor kluba je potekel delno v znamenju splošne apatije članstva delno pa pod vtisom nesporazuma med upravo in tehničnim vodstvom in posledica je bila da na njem maloštevilni funkcionarji in zborovalci niti niso mogli izbrati novega vodstva. Zato je bil predsedničnim sklican izredni občni zbor z edino točko dnevnega reda volitvami.

Stari odbor je javnost v napreč obvestil o žalostnih razmerah v klubu in pozval vse ki jim je še pri srcu obstoj našega edinega predstavnika v ligi naj mu v zadnji uri priskočijo na pomoč. Odziv je bil vsaj številčno prav dober in če nas ne vara razpoloženje, ki je vladalo ta večer med zborovalci gre SK Ljubljana spet boljšim časom nasproti. Bodimo optimisti, čeprav je za enkat vse še na papirju...

Izredni občni zbor je v odsotnosti predsednika otvoril in vodil prvi podpredsednik g. *Pavlič* Leopold, ki je na kratko obrazložil namen zborovanje, nakar je bil izvoljen petčlanski kandidacijski odbor, ki je po daljšem posvetovanju predložil zborovalcem v odobritev naslednjo listo novega odbora:

predsednik **Šibenik Filip**, podpredsednika **Pavlič Leopold** in ppolk. **Hrast Janko**, predsednik starešinstva **Turk Albin** tajniki prof. **Schweiger Jože, Cek Oktavij** in **Kuhar Josip**, blagajnika **Deu Stane** in **Koruza Franc**, tehnični referent in trener **Buljević Nedeljko**, zdravstvena referenta dr. **Prodan Josip** in dr. **Arko Venceslav**, gospodarja **Šavs Peter** in **Roter Albin** ter odborniki **inž. Kobi prof. Hočevar, Koretič, Bizjak, Friedrich, Deržaj, Verovšek, Češnovar, Makar, Vojska, Mlakar, Tozon, Kačar** in **Šavs I.** V propagandni odsek so bili izvoljeni gg. **Soukal, Gregorin** in **Fritsch**, kot revizorji **Fajdiga, ing. Kuljiš** in **Kušar**, v častno razsodišče pa **dr. Kuhelj, dr. Žužek, inž. Rohrman** in **Šircelj Karel**.

Izvolitev je bila soglasna.

Med razpravo, ki jo je nato sprožil tehnični referent g. Nedeljko *Buljević* s pozivom, naj se novi odbor nujno loti dela po smotrnem načrtu, ki ga je treba takoj sestaviti in tudi takoj začeti z njegovim izvajanjem je prišlo na dan, da je del zborovalcev želel razčistiti tudi vprašanje cen vstopnicam na ligaške tekme, o katerih je odbor tik pred občnim zborom objavil nekatere spremembe — za nečlane. V zvezi s tem se je razvnela precej živahna razprava, ki je spet nudila samo žalostno sliko razmer, v katerih mora životariti najboljši slovenski nogometni klub. Uprava si je mimo te razprave, ki prav za prav niti ni spadala na to zborovanje, pridržala, da bo po najboljši uvidevnosti uredila dohodke s nogometnih prireditev, bodisi s povečanjem števila članstva ali pa s povišanjem cen vstopnicam za nečlane.

Upajmo, da bo novemu odboru uspelo obdržati Ljubljano na dosedanji višini ali jo pa morda povesti še do lepših uspehov!

Nedeljski nogomet

Železničar—Ljubljana

Jutri ob 13.45 na igrišču Ljubljane

Kakor smo že objavili, bo jutri gost Ljubljane mariborski Železničar.

Gostje so pokazali preteklo nedeljo, da so v izvrstni formi, vzdržljivi in zaigrajo z veliko voljo. Posebno velja to za moštvo mariborskega Železničarja, kadar igra z našo Ljubljano. Tedaj dajo jutrišnji gostje vse iz sebe, da dosežejo čim boljši rezultat.

V ostalem je to dobro in Ljubljana je prav storila, da je povabila mariborskega Železničarja v Ljubljano. Kajti spričo dobrih lastnosti, ki smo jih navedli o gostih, bodo morali domači res napeti vse sile, če bodo hoteli spraviti zmago.

Vodstvo Ljubljane se je odločilo, da postavi jutri enajstorico, ki bo brškone nastopala tudi v bližnjih ligaških tekmah.

Prihodnji gost naše Ljubljane bo prvak zagrebškega I. (podsaveznega) razreda, SK Ferraria iz Zagreba. Tudi ta tekma bo zadovoljila našo publiko, kajti prav gotovo se bodo trudili gostje, da dosežejo čim ugodnejši rezultat.

Vstopnina za jutrišnjo tekmo: mladinske in članske 5, navadna stojišča din 8, tribuna din 12.

Jadran—Kranj

Jutri ob 13. se spopriameta na igrišču v Koleziji dva kandidata za podsavezni finale v prijateljskem srečanju. Preizkusiti hočeta svoje moči tik pred prvenstvenim bojem ter tako dati ponovno svojim igralcem priliko za čim boljši trening.

Kranj in Jadran sta vedno nudila lep in koristen nogomet ter so njuna srečanja zmerom privabila veliko število ljubiteljev »žogobrca«. Oba sta deloma pregrupirala svoji moštvi ter jim dala dokončno homogenost. Tekma bo gotovo prav zanimiva in napeta.

Mars—Grafika

Poljanski fantje so taki da v sedanjem lepem vremenu nočejo zamuditi lepe prilike. Da pa ne bodo na pustno nedeljo držali križem rok so si poiskali nasprotnika v simpatični Grafiki.

Grafike že dolgo nismo videli na igrišču Ilirije za Kolinsko tovarno. Redek gost, toda močan in žilav. To srečanje bo zelo zanimivo posebno za pristaše drugorazrednih klubov, da bodo videli kako se bo Grafika postavila Marsu po robu.

Tekma se bo pričela ob 10.30.

★

Prijateljsko tekmo bosta igrali tudi enajstorici Reke in Svobode in sicer dopoldne ob 10.15 na igrišču Reke.

ad nedeljski nogomet

★

Dve nogometni tekmi v Celju. Jutri ob 13.30 se bo pričela na celjski Glaziji zanimiva prijateljska tekma med SK Celjem in SK Hrastnikom ob 15 pa na igrišču pri »Skalni kleti« prijateljska tekma med ISSK Mariborom in SK Jugoslavijo.

Smučarski tečaj za začetnike in deloma izvežbane smučarje bo priredila Savinjska podružnica SPD od 6 do 12 marca pri Mozirski koči na Golteh. Tečaj bo vodil savezni smuški učitelj. Za udeležence tečaja so rezervirane udobne, kurjene spalnice v dependansi Mozirske koče. Celodnevna oskrba (soba in hrana) je znižana in znaša za člane vseh planinskih društev (SPD, HPD itd.) 35 din, za nečlane 40 din, na skupnem ležišču pa 31 odnosno 35 din. Proti malenkostni odškodnini bo poskrbljeno za prenos smuči in prtljage iz Mozirja v kočo. Prijavnina za tečaj znaša 50 din. Prijave in pojasnila do 4 marca pri Savinjski podružnici SPD v Celju.

Izlet na tekmo Jugoslavija:Nemčija v Berlin. Oni, ki se bodo udeležili mednarod. nogometne tekme med Nemčijo in Jugoslavijo 26. februarja v Berlinu, se morajo do 21. t. m. zvečer prijaviti »Putniku« v Beogradu za skupinsko potovanje od 24. februarja do 1. marca. Udeleženci se morajo do vrnitve iz Berlina ustaviti tudi na Dunaju. Vožnja od Beograda do Berlina in nazaj v III. razredu 1.305 din, od Zagreba v Berlin in nazaj v III. razredu 1.120 din. Hotelska oskrba na Dunaju din 320 v Berlinu din 220 za ves čas bivanja. Udeleženci potujejo s kolektivnim potnim listom. Odhod iz Beograda bo 24. t. m. ob 14.25, iz Zagreba pa isti dan ob 22.25.

SK Ljubljana. Postava moštva za nedeljsko tekmo je na običajnem mestu.

SK Svoboda (Ljubljana). Radi jutrišnje trening tekme ob 10.15 na igrišču Reke, bo drevi ob 19. strogo obvezen sestanek vseh igralcev v Delavski zbornici.

SK Reka. Jutri igra I. moštvo s Svobodo na našem igrišču. Ob 10. naj bodo igralci I. moštva v garderobi.

JASO: Službeno. V nedeljo 19. t. m. priredi JASO ekskurzijo v Planico. Odhod iz Ljubljane ob 5.56. Zberemo se ob 5.30 pred kolodvorom. Povratek zvečer. Po kosilu izlet v Kranjsko goro. — Tajnik.

Sokol

Malanedeljska sokolska četa je polagala v nedeljo 5. t. m. obračun o delu v preteklem letu. Kljub raznim oviram je četa vršila v polni meri zadano si nalogo. Iz poročil je razvidno, da je delovala četa v vseh smereh. Zato jo je delegat matičnega društva upravičeno postavil za zgled drugim društvom. Občni zbor je soglasno sklenil, da se v tekočem letu v okviru Petrove petletke dogradi Sokolski dom, ker so dosedanji prostori pretesni. Članstvo se zaveda žrtev, ki si jih je s tem naprtilo. Četa poziva prijatelje sokolstva, da jo v tej akciji vsestransko podprejo. Le tako naprej!

Iz Hrastnika

h— Pustne prireditve. Rudniški namestenci prirede drevi III. tradicionalni ples v Sokolskem domu. — Ker je vstop le proti vabilu in ker mogoče pomotoma kdo ni dobil vabila, naj ga še danes reklamira pri g. Farčniku — Steklarski ples bo po stari tradiciji na pustni ponedeljek v brusilnici steklarne. — Sokolsko društvo pa priredi na pustni torek v Sokolskem domu veliko maškarado.

h— Zvočni kino Sokol bo predvajal na pustno nedeljo film »Mali mornar«. Predstave bodo ob 15., pol 18. in 20.

SPREJEMNIK BREZ

RADIO-KLAVIRJA

ni moderen sprejemnik. Toda je razlika med tipkami in tipkami. Tipke, ki jih prinaša letos Philips, predstavljajo razred zase. Njhova eksaktnost in preciznost so enako brez konkurence kakor njihova enostavnost in trajnost. Oglejte si še danes naše moderne sprejemnike:

PHILIPS

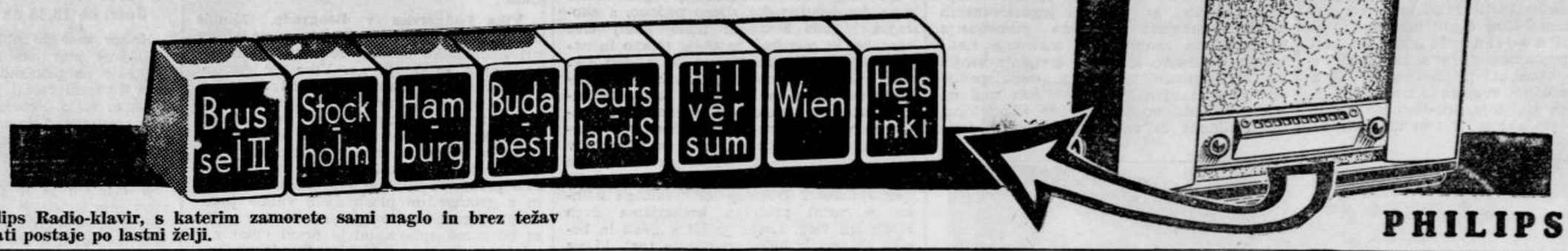

Philips Radio-klavir, s katerim zamorete sami naglo in brez težav vezati postaje po lastni želji.

PHILIPS 753

Hilarij Baroga:

Mičurin na Slovenskem

Imam tovariša, ki je dober literat in vrl kmetovalec. Jaz nisem ne eno ne drugo, tovariša sva namreč v neki tretji stroki. On stoji tako rekoč z eno nogo v slovstvu, z drugo pa v kmetijstvu. Če bi dejal, da z eno roko suče pero, z drugo pa drži klešče pri plugu, bi bila to nerodna prispodoba; če bi bilo res tako, bi ta mož ne tu ne tam ne napravil nič pametnega. Toda on ne goji poljedelstva in pisateljevanja v isti sapi, marveč lepo ločeno vsako ob svojem času.

Zadnjič sem ga srečal ravno v razdobju. Prišel je bil ravno s krompirjeve njive, da spet zagazi na literarno njivo. V takih časih ne vem ali bi mu rekel poljedelec ali romanopisec. Ne zadenem vedno. Včasih ga pobaram po slovstvu, ko je on še globoko v kmetijstvu, drugič zapeljem na poljske kolovoze, ko je mož sredi pisateljskega ustvarjanja. Imam izkustvo, da na iztočnico o polju in njivi, pravi njivi, odgovori vedno rad in z iskrečim očesom. Tovariš je v svojem bistvu kmet in ne perogrizec, kar mu daje v mojih očeh visoko vrednost.

»Kako je s tvojim krompirjem?« sem ga podražil, vedoč, da za ta koristni sadež še ni pravi čas in nadejajoč se, da bo izbruhnil v strahotno zabavljanje na nas bedne škrice, ki . . . o saj bi ne prišel do konca, če bi hotel verno zabeležiti vsaj najkrajšega in najkrotkejšega njegovih izbruhov. Pa ni bilo nič takega, marveč je prav stvarno odgovoril:

»Krompir dobro kaže, pregledal sem ga in prav zadovoljen sem z njim, odličen semenski krompir! Požlahtnil sem ga na novi slovanski način«.

»O, tovariš, to me zanima, to mi moraš povedati na dolgo in široko z vsemi podrobnostmi. Novi slovanski način?«

»Da. Takole je bilo Predlanskim sem opazil, da je naš krompir nekako opešal. Izrodil se je, omagal in dobil na površini tik pod olupkom modrikasto plast, kar je znak degeneracije. Ostalo mi je bilo še nekaj starega, pa sem naročil hlapcu: »Francuh, na ono njivo ob produ bomo posadili dve redi krompirja«. Bilo je sredi avgusta, zato je Francuh na široko odprl oči in usta ter se zavzel: »Gospod, ste rekli krompirja?« »Krompirja sem rekel«. Majaje z glavo je odšel, pa se je z dvorišča kmalu vrnil: »Gospod, sem prav slišal: krompir je treba saditi, dve redi, tam na oni prodnati njivi?« »Tako je. Prav si slišal: krompir, dve redi, na prodnati njivi! Drugi ga bodo kmalu izkopali, mi ga pa sadimo. Le tako napravi, Francuh, vem, kaj hočem«.

Počesal se je z roko za ušesom in odšel. Tega dela ni bil vesel. Oziral se je z njive, dali ga kdo vidi, ženska, ki mu je pomagala, pa ni mogla skriti svoje dobre volje. Metala je semenski krompir v jamice in me pri tem pogledovala pol sočutno, pol porogljivo. Iz moške solidarnosti je Francuh iztresal nanjo svojo jezo, kar ji je izvabljalo še večje veselje, jaz pa sem stal in nadzoroval delo, kakor da ne razumem, kaj se godi v glavah obeh delavcev. Kmalu smo opravili in odšli z njive. Francuh bi ne bil za noben denar nikomur povedal, kaj smo počeli, toda ženska je komaj čakala, da je razblebetala novico. Tega tudi ni bilo potreba, ta in oni je prišel mimo med našim delom, pa se je kar brez besed oddaljil in nesel zanimivost dalje.

Koliko postranskih zbodljajev sem potem čul od raznih strani! Kdaj da bomo kopali, kako bo neki storil resrečni krompir in ali tako pišejo učeni ljudje v knjigah, ki natančno ne ločijo krompirja od repe. Otepal sem se zelo rezervirano in senzacija je bila vse večja. Preden je pritisnil mraz, smo ga izkopali. Tedaj je bilo šele smeha! Jadni sadež! Vodene šiške, da sem se še sam bal. Zložili smo jih v klet, pazili, da niso zgnile in spomladi smo jih posadili z drugimi, toda na posebno njivo. Šlo mi je za važen poskus.«

»In se ti je posrečil?«

»Počakaj, boš že videl, kako je bilo.«

»Kakor mimogrede sem vprašal včasih Francuha: »Kako je s tistim krompirjem?«

»Gospod, grmičke je napravil lepše ko vsak drugi. Če bodo gomolji po tem . . .«

»Bodo, Francuh, le zanesi se!«

»Prišel je čas, da sem imel pri hiši več delavcev in je bilo treba že imeti nov krompir za njihovo hrano, pa sem naročil hlapcu, naj izorje nekoliko redi. Nisem rekel, katerega. On je seveda šel in izoral tistega, saj se ni mogel več vzdržati, preveč ga je mučila radovednost. Izkazalo se je, da je ravno tisti krompir storil izredno dobro. Debeli gomolji, lepe oblike in obilo ga je bilo pod vsakim grmičkom. Francuh se je čudil, pa tudi dobro se mu je zdelo, da se nisem osramotil. Micka pa je izjavila, da nje to ne preseneča, da je že sama skrivaj pogledala krompir in videla, da daleč naokoli ni tako lepega. Take so ženske. Prva se mi je očitno rogala, prva je tudi vzela dejstvo na znanje s tako samoumevnostjo, kakor da je sama ukazala ves postopek.«

»Kaj pa sosedje?«

»Če rečem, da je bilo samo pol toliko zanimanja za moj uspeh, kolikor je bilo prej smeha in šale na moj račun, sem rekel preveč. Vendar pa so se ljudje res zanimali za novost. Nekaterim sem moral od kraja do konca razložiti vso zadevo.«

»Zdaj gotovo vsa dolina na tvoj način prideluje semenski krompir.«

»V tem se pa temeljito motiš. Niti eden se še ni lotil in morda se tudi nihče ne bo. Saj to bi bilo preveč napredka, mi pa smo konservativci.«

»In to v dolini, ki je znana kot napredna?«

»Da, v dolini, ki je znana kot napredna. Sedaj pa si predstavljaj, da bi ti pri vas, ki . . . niste znani kot napredni ljudje, oznanjeval Mičurinov evangelij!«

»Mičurinov?«

»Seveda. Njegovi učenci so iznašli ta način regeneracije izrojenega krompirja; jaz sem samo za njimi napravil zanimivi poizkus.«

. . . se je zasmejal, raztegnil usta, kakor bi leso odprl — ima namreč tako navado.

MALI OGLASI

Kam pa, kam?

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Danes pridite v gostilno k Panju
Vegova ul. 10 na veselo predpustno rajanje, jutri v nedeljo — glavno zbirališče pustnega korza v Vegovi ul. začetek v prvih popoldanskih urah, zato pridite pravočasno, da si od blizu ogledate najboljše maske letošnjega predpusta, pred in po zbirališču pa vam nudi gostilna pri Panju veselo domačo zabavo z godbo. Se priporoča in vas vabi TONE HUČ. 3257-18

Na pustno soboto
na domače zabavo s plesom vsi k »Šestice«. Vstopnine ni. Vabljeni vsi. 3162-18

Gostilna Putrich
priredi pustno zabavo s plesom danes, jutri in pustni torek. Vljudno vabljeni. 3280-18

Pustni čas
ej čas norenja, utripov nežnih sladki čas, najlepše ur'ce b'do življenja na maskeradi dan's pri nas.
Gostilna Kramar
Dolenjska cesta. 3271-18

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Graverja
po možnosti z znanjem izdelave štampiljk sprejme takoj »SOFRA«, Maribor, Gregorčičeva 24. 3273-1

Trgovski pomočnik
železninar, pošten, dobi službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ljubljana«. 3241-1

Kuharica
zmožna hišnih poslov in vrta in
natakarica
s kavcijo dobita mesto 1. marca. — Ponudbe na: gostilno pri »Slovenski materi«, Dimnik, Trbovlje II. 3060-1

Monterja
samostojnega, popolnoma zanesljivega, z daljšo prakso v vodni inštalaciji, kanalizaciji in predvsem v delih na centralni kurjavi, — iščem za Dubrovnik. Potrebno je perfektno znanje varenja. Lastnoročno pisane ponudbe z navedbo zahtevane plače je poslati na ogl. odd. Jutra pod šifro »Inštalacijska radnja«. 3160-1

Trgovskega pomočnika
izurjenega v trgovini z mešanim blagom, sprejmem. Reflektiramo samo na solidno in pošteno moč. Ponudbe pod »Sposoben pomočnik« na ogl. odd. Jutra. 3171-1

Poslovodjo
inteligentnega za posredovalno pisarno nepremičnin v Ljubljani ali Mariboru proti delitvi zaslužka in pristopnino din 5000 sprejme Zagorski, Maribor, Aleksandrova 33. 3223-1

Akviziterje
marljive, iščemo za mesto Ljubljana. Vprašati pri zavarovalnici Sava, Sv Petra cesta 2-I. 2530-1

Korespondentka
vešča slovenskega in nemškega jezika, ki obvlada tudi samostojno knjigovodstvo, lahko nastopi službo takoj. Ponudbe na ogl odd. Jutra pod šifro »Poštena in vestna«. 3096-1

Frizerko
dobro izvežbano v trajni, vodni in železni ondulaciji sprejmem proti dobri plači takoj. Majstrović Ivan, — Lesce Bled. 3182-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par davek 8 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din najmanjši znesek 12 din

Začetnik
v pisarniški stroki, ki obiskuje večerni trgovski tečaj, želi brezplačno prakticirati v pisarni. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Hvaležen praktikant«. 3186-2

Potniki

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din

Tempo — tempo
Pridnim in sposobnim zastopnikom v vseh srezih države nudimo priliko dobrega in trajnega zaslužka. Naše geslo je: za dobro delo dobro plačilo. Javite se takoj na Jugopatent, Ljubljana. 3126-5

Prodam

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanjši znesek 17 din

Otroški voziček
moderen, zelo dobro ohranjen, naprodaj. Ogled vsak dan od 14. do 16. ure. — Gledališka ulica 14-VI., vrata 20. 3281-6

Aparat za trajno kodranje
v zelo dobrem stanju, prodam po nizki ceni. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Trajno kodranje«. 3172-6

Inventar
za modno in galanterijsko trgovino poceni prodam. — Pulti, police, pis. miza. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 3227-6

Žaganje za kurjavo
razne deske in parkete prodam. Ivan Šiška, tovarna parketov, Metelkova ul. 4 3224-6

Bel pesek
za vrtove prodaja in dostavlja na dom Tone Huč, Vegova ul. 10. Istotam naprodaj še nekaj voz prima konjskega gnoja. 3258-6

Glasbila

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din

Črn kratek klavir
v zelo dobrem stanju, prodam za nizko ceno. Ljubljana, Komenskega ulica 26-II., desno. 3195-26

Pohištvo

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanjši znesek 17 din

Spalnico
iz trdega lesa, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Poizve se pri Aloma Company d. z o. z. Ljubljana, Aleksandrova 2-I. 3246-12

INSERIRAJ V „JUTRU"!

Posest

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din najmanjši znesek 17 din

Hišo v Mariboru
dobro ohranjeno, kupim, 3—4 stanovanja. Ponudbe z navedbo cene in lege pod »Solnčno« na podružnico Jutra, Maribor. 3203-20

Hiše
trgovske in stanovanjske ter stavbene parcele nudi v ugoden nakup Pr ta ev Franjo, real pisarna Ljubljana Erjavčev c. 4a 96-20

Stanovanje
oddaja

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din najmanjši znesek 17 din

1. marca
oddam sobo z malo kuhinjo eni ali dvema osebama. — Idrijska ul. 11. 3264-21

Sobo odda

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din najmanjši znesek 17 din

Solnčno sobo
takoj oddam eni ali dvema osebama. Naslov: Jamnik, Gallusovo nabrežje 25. 3270-23

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom poleg glav. kolodvora, oddam 2 osebam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 3176-23

Opremljeno sobo
oddam starejšemu ali 2 gospodoma takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 3245-23

Veliko sobo
lepo, čisto in svetlo oddam za dve osebi. Kopalnica. Strossmayerjeva 4-I., desno. 3240-23

Opremljeno sobo
strogo separirano, oddam solidnemu gospodu Istotako oddamo tud prazno sobo. Gradišče 1-I., ogled od pol 1. do pol 2. ure. 2894-23

INSERIRAJTE V »JUTRU«!

Sobe išče

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din

Čedno solnčno sobo
s štedilnikom ali sobo in kuhinjo, išče zelo snažna poštena oseba Ponudbe na ogl. odd Jutra pod šifro »Soba s štedilnikom«. 3199-23a

Živali

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din

Psa čuvaja
dobrega, kupimo. Tovarna Lutz, Ljubljana VII. 3262-27

Dopisi

Vsaka beseda 2 din, davek 5 din, za dajanje naslova 5 din najmanjši znesek 20 din

»Veritas«
dvignite pismo v Ljubljani. 3221-24

G. Th. Rotman:

Kapitan Kozlostrelec gre leve lovit

86

Železo je zletelo iz vratu, in vsa družba se je zakotalila po tleh. Tako močan je bil pretresljaj, da sta dve tretjini Utemetutijevega zobovja sfrčali po zraku; kakor toča so se usipali sekači in kočnjaki z mogočnimi koreninami. Utemetuti si je pa mislil: »Ti me vsaj ne bodo več boleli!«

Mladina na Šentjakobskem odru

Šentjakobsko gledališče kaže letos živahno razgibanost. V kratkem presledku so nam dali Šentjakobčani štiri uspele predstave: »Školjko«, »Vdovo Roślinko«, »Peč« in »Švejka«, katerim bo drevi sledila »Pepelka«. V pomanjkanju dobrega igralskega naraščaja si je Šentjakobsko gledališče na delo nalogo, nuditi svojim mlajšim članom priložnost, da se v igralstvu izobrazijo, da bi jih pozneje lahko s pridom uporabilo v igrah, ki jih študira reden ansambl. V ta namen je uprava odra ustanovila dramski tečaj, katerega vodstvo je poverila priznani umetnici naše Drame ge. Polonci Juvanovi. Drevi bodo torej gojenci tečaja prvič stopili pred javnost in pokazali sadove svojega trimesečnega, za naše dni zglednega dela. Spoznali bomo mladino, ki nekaj hoče, išče in po nečem hrepeni.

Eden izmed važnih problemov je odnos mladine do gledališča. V slehernem človeku je razvit gon po igranju in posnemanju tujih oseb. Gon je še posebno močan, v mladem človeku in tu moramo iskati vzrok, da mladina tako ljubi gledališče. Gledanje gledaliških predstav mladine ne zadovoljuje, ona se hoče tudi sama igralsko udejstvovati. Po naših šolah se je vkoreninil običaj, da se vsako leto prirejajo najrazličnejše proslave in na takih šolskih proslavah mladina deklamira, igra manjše prizore in poje. A treba je dalje! Igranje je zelo koristno, ker je šola za razumevanje in uživanje velike, prave umetnosti. Igranje nas uči pravilnega govorjenja, kretanja, obnašanja in nam brusi dar opazovanja. Poleg tega se mora igralec poglobiti v značaj osebe, katero hoče podati in s tem se obenem poglablja v delo samo. Po vsem tem vidimo, da nudi oder mnogo vsestranskih duševnih in drugih koristi, če ga ne zlorabljamo in ne ponižamo na stopnjo osebnih koristi in lahkotne zabave.

Šentjakobskemu gledališču moramo izreči vso pohvalo, da je organiziralo dramski tečaj in zainteresiralo nekaj mladine za gledališče. Ta mladina se je v korist igralske umetnosti odrekla promenadi, kavarni, kinu, žogi in drugim plehkim zabavam ter posvetila svoje mlade moči koristnejši in plemenitejši zabavi. Želimo, da tudi drugi sledijo temu zgledu. Vso pohvalo pa zasluži tudi ga. Juvanova, ki je z ljubeznijo vodila tečaj in po napornem delu v Drami posvetila vse svoje lepe sposobnosti mladini, ki jo je iskreno vzljubila.

Iz Ptuja

j— *Pojasnilo.* Med novicami iz Ptuja smo 15. t. m. poročali, da je neki avtomobilist podrl Franca Kureša iz Hajdoš, ki je šel ponoči vinjen po cesti. Vaščani so ranjenca našli zjutraj nezavestnega in so ga takoj prepeljali v bolnišnico. O avtomobilistu je bilo navedeno, da je svojo pot nadaljeval. K temu nam pošilja g. dipl. trg. Hubert Grill iz Majšperka pri Ptuju pojasnilo: Ponesrečeni Franc Kureš je bil resda popolnoma vinjen. Nikakor pa ne drži, da je avto svojo pot nadaljeval in da so vaščani zjutraj našli ponesrečenca nezavestnega. Nasprotno je res, da sem avto takoj ustavil in sem kar najhitreje poklical reševalni avto iz Ptuja, da je bil ponesrečenec že uro po nezgodi v ptujski bolnišnici. Nezgoda je bila že takoj, ko sem poklical reševalni voz, prijavljena policiji v Ptuju in naslednje jutro še orožnikom. Avtomobilistu torej ni mogoče očitati prav nič nekorektnega.

j— **Člani in prijatelji Sokola,** udeležite se nocoj v soboto sokolskega družabnega večera ob 20. v vseh prostorih Narodnega doma.

j— **Nezgoda pri kopanju vodnjaka.** Posestnik Kovačič Rudolf iz Krčevine je kopal vodnjak. Izkopano zemljo so dajali na cementni obod, ki so ga na vrvi spuščali v globino. Po nesreči pa se je vrv odvezala in se je cementna masa zvalila na Kovačeviča. Nesrečnež je dobil smrtnonevarne poškodbe in zlom hrbtenice. Pripeljali so ga v ptujsko bolnišnico, kjer se bori s smrtjo.

j— **Ogenj uničuje.** Na Turškem vrhu je zgorela posestniku Levaniču Francu viničarija. Kako je ogenj nastal, ni znano. Škoda je poravnana z zavarovalnino.

j— **Nočni napad.** Viničar Duh Avgust iz Ljubstave je stopil v mraku iz svoje hiše. V tem pa ga je napadel iz skrivališča neznanec in mu prizadejal z nožem hudo rano na roki.

Razno

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din najmanjši znesek 17 din

POT DO SREČE
knjigo in ostale informacije dobite zastonj, ko se obrnete na poznanega grafologa Karmaha, Žalec.

Prvovrstni trboveljski
REMOG
brez prahu, koks, suha drva nudi
I. Pogačnik
BOHORIČEVA 5.
Telef 20-59

INSERIRAJ V „JUTRU"!

JEKLENITE ŽIVCE,
in Vi boste ponovno postali energični in delasposobni »KA LE-FLUID« regulira izločevalno delovanje vseh žlez krepi ves organizem in postavi na ravnovesje živčni sistem tako da postane človek zopet aktiven v življenju in delasposoben Brezplačno detajlno literaturo zahtevajte Beograd Masarykova 9 Miloš Marković »KA-LE-FLUID« se dobiva v lekarnah S br 10.537-33

ZA VEČJO AVTO-DELAVNICO IŠČEM
MEHANIKA
ki je tudi v struženju in varenju popolnoma izvežban. Pismene ponudbe je poslati pod »Stalno mesto« na podr. »Jutra«, Maribor.

Za jugoslovanski patent št. 6927 od 1. novembra 1929 na. **»AVSTENITIČNE ZLITINE KROM-NIKLJEVEGA JEKLA«** — (»Austenitische Chrom-Nickelstahllegierungen«) se IŠČEJO kupci ali odjemalci licenc.
Cenj. ponudbe na: ing HINKO PETRIČ, patentni inženjer, Ljubljana, Beethovnova ulica 2.

100 uspehov na en oglas v »JUTRU«

Mali dvosedežni
AVTO BMW
v brezhibnem stanju ugodno prodam.
PODMILŠČAKOVA 1.

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

†

Ob neizmerni tugi in bridkosti, ki nas je zadela s prerano smrtjo našega nadvse ljubljenega sina in brata, gospoda

Brüfach Borisa

PEŠADIJSKEGA PODPORUČNIKA,

sporočamo vsem prijateljem in znancem, da je dne 16. februarja 1939 na kliniki v Zagrebu za vedno zatisnil svoje blage oči.

Nepozabnega pokojnika prepeljemo v Ljubljano, kjer se bo vršil pogreb v soboto 18. februarja 1939 ob 4. uri popoldne iz zavetišča sv. Jožefa, Vidovdanska cesta 9 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 17. februarja 1939.

Rodbine: BRÜFACH, LAVRENČAK, KORN, BENIGER, GRBAC.

Naše gledališče

DRAMA

Sobota, 18.: Potovanje v Benetke. Izven.
Nedelja, 19.: Upniki, na plan. Izven.
Ponedeljek 20.: Zaprto.
Torek 21. ob 16.: Upniki, na plan. Izven. Znižane cene

Prva repriza francoske komedije »Potovanje v Benetke« bo drevi ob 20. V glavnih vlogah gdč. Ančka Levarjeva, gg. Debevec, Jan, Levar in Plut. Režija Debevčeva.

OPERA

Sobota, 18.: Jesenski manevri. Premiera. Premierski abonma.
Nedelja, 19.: Jesenski manevri. Izven.
Ponedeljek 20.: Zaprto.
Torek, 21. ob 20.: Jesenski manevri. Izven.

Operета »Jesenski manevri« lahko uspešno tekmuje z današnjimi operetnimi deli. Njen libreto se lahko dojmi kot satira na razmere, ki so nekoč vladale. Glasba je še vedno močna in njena vrednost neizpremenjena. Zato bo imela opereta tudi v današnjih časih uspeh. Glavne vloge bodo peli: gospa Vidalijeva, gdč. Barbičeva in Cankarjeva ter gg. Zupan, Marčec odnosno Sancin, Peček, v manjših, a pomembnih vlogah pa gg. Lupša, Jelnikar, Sladovljev, Perko, Česnik, Dolničar in Pianecki.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 18 ob 20.: Partija šaha. Krstna predstava. Proslava jubileja g. V. Bratine B.
Nedelja, 19. ob 15.: Vse za šalo. Znižane cene. Ob 20 Matura Znižane cene.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.